

De Vertalingsproblematiek in War Amongst The People

Een vergelijkende analyse van wetenschappelijke en militaire literatuur

Scriptie Internationale Betrekkingen in Historisch Perspectief
Dirk Bijl de Vroe – 0260096
September 2009

INHOUDSOPGAVE

BEGRIPPEN- EN AFKORTINGENLIJST **4**

1. INLEIDING **5**

1.1 GENERAL SIR RUPERT SMITH EN DE UTILITY OF FORCE	7
1.1.1 ZES COMPONENTEN VAN ‘WAR AMONGST THE PEOPLE’	10
1.1.1.1 Component 1 - The ends for which we fight are changing	11
1.1.1.2 Component 2 – We fight amongst the people	12
1.1.1.3 Component 3 – Our conflicts tend to be timeless	13
1.1.1.4 Component 4 – We fight so as not to lose the force	14
1.1.1.5 Component 5 – New uses are found for old weapons	16
1.1.1.6 Component 6 – The sides are mostly non-state	17
1.2 DE ONDERZOEKSVRAAG	17

2. ANALYSE WETENSCHAPPELIJKE LITERATUUR **22**

2.1 CATEGORIE # 1 – MILITAIRE PROBLEMEN	22
2.1.1 MANSCHAPPEN EN MATERIEEL	23
2.1.1.1 Kwantiteit en kwaliteit	23
2.1.1.2 Training	28
2.1.2 MILITAIRE TACTIEK	29
2.1.3 BEPERKINGEN OP HET GEBRUIK VAN MILITAIR GEWELD / BEPERKTE ROE	31
2.2 CATEGORIE # 2 – POLITIEKE PROBLEMEN	33
2.2.1 DUIDELIJK (POLITIEK) EINDDOEL	34
2.2.2 POLITIEKE WIL	35
2.2.3 NATIONALE POLITIEKE KWETSBAARHEID VAN DEMOCRATIEËN	37
2.2.4 LEGITIMITEIT	39
2.2.5 BELANGEN	40
2.3 CATEGORIE # 3 - STRATEGIE	41
2.3.1 DE FACTOR ‘TIJD’	41
2.3.2 BARBARISME	43
2.3.3 STRATEGISCHE INTERACTIE EN EXTERNE STEUN	44
2.3.4 PEOPLE SECURITY	46
2.4 CATEGORIE # 4 - COALITIES, ALLIANTIES EN INTERNATIONALE ORGANISATIES	48
2.4.1 UITEENLOPENDE BELANGEN	50
2.4.2 COMMANDOVOERING	50
2.4.3 KWETSBAARHEID	53
2.5 CATEGORIE # 5 – INFORMATIE- EN COMMUNICATIETECHNOLOGIE EN DE MEDIA	53
2.5.1 DE INVLOED VAN COMMUNICATIETECHNOLOGIE EN MEDIA	54
2.5.2 DE PROBLEMEN	56
2.6 DEELCONCLUSIE	59

3. ANALYSE MILITAIRE LITERATUUR **61**

3.1 INLEIDING EN STRUCTUUR	61

3.2 VERTALINGSPROBLEMATIEK IN DE MILITAIRE LITERatuur	61
3.2.1 GEBREK AAN POLITIEKE WIL, UITEENLOPENDE BELANGEN EN GEBREKKIGE MANDATEN EN ROE	61
3.2.2 GEBREK AAN DUIDELIJK POLITIEK EINDDOEL	65
3.2.3 ANGST VOOR SLACHTOFFERS, PUBLIEKE OPINIE EN DE MEDIA	67
3.2.4 COMMANDOVOERING	70
3.2.5 TEGENSTELLINGEN TUSSEN MINISTERIES VAN DEFENSIE EN BUITENLANDSE ZAKEN	73
3.2.6 TEKORTEN	75
3.2.7 GEBREKKIGE TRAINING	77
3.2.8 STRATEGIE	79
3.2.9 MILITAIRE TACTIEK EN OPERATIONELE INZET	81
3.3 DEELCONCLUSIE	82
4. VERGELIJKENDE ANALYSE	84
4.1 POLITIEK-MILITAIRE DISSONANTIE	84
4.2 STRATEGIE	86
4.3 MULTILATERALE OPERATIES, MANDATEN EN ROE	87
4.4 MEDIA, TECHNOLOGIE EN PUBLIEKE OPINIE	88
4.5 MILITAIRE PROBLEMEN	89
5. CONCLUSIE	91
6. LITERATUURLIJST	94

Begrippen- en afkortingenlijst

ACO	Allied Command Operations
BBTG	Broad Based Transitional Government
CENTCOM	United States Central Command
CINCEUR	United States Commander In Chief, U.S. European Command
CJTF-7	Combined Joint Task Force 7
CMO	Chief Military Officer
CPA	Coalition Provisional Authority
DPKO	Department of Peace Keeping Operations
HOM	Head Of Mission
HUMINT	Human Intelligence
IED	Improvised Explosive Device
KLA	Kosovo Liberation Army
KWSA	Kigali Weapons Safe Area
MRC	Major Regional Contingency
NGO	Non Governmental Organisation
ORHA	Office for the Reconstruction and Humanitarian Assistance
RGF	Rwandese Government Forces
ROE	Rules of Engagement
RPF	Rwandese Patriotic Front
RTLM	Radio Télévision Libre des Mille Collines
SACEUR	Supreme Allied Commander Europe
SHAPE	Supreme Headquarters Allied Power in Europe
SRSR	Special Representative to the Secretary-General
UNAMIR	United Nations Assistance Mission for Rwanda
UNOMUR	United Nations Observer Mission for Uganda and Rwanda
UNMOs	United Nations Military Observers
VBIED	Vehicle Borne Improvised Explosive Device

1. INLEIDING

Het einde van de Koude Oorlog leidde een periode in die werd getekend door een toenemende inzet van Westerse krijgsmachten in Centraal- en Zuidoost Azië, het Midden-Oosten, Westelijk- en Centraal Afrika en de Balkan.¹ De Verenigde Naties (VN) werden niet langer door de Oost-West tegenstelling in de houdgreep genomen en de Noord Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) kwam als alliantie op eenzame hoogte na het wegvallen van het Warschau Pact.² De nieuw verkregen speelruimte leidde tot een herijking van de taken op het gebied van vrede en veiligheid en resulteerde in een scala aan militaire operaties, variërend van 'humanitarian interventions', 'peacekeeping' en 'peace-enforcement' tot 'stabilization operations', 'nation-building', 'counter-insurgency operations' en 'counter-terrorism operations'.³ Deze operaties stonden in schril contrast met de conventionele, interstatelijke oorlogvoering waar tot op dat moment de Westerse militaire doctrines op waren afgestemd vanwege de fixatie op de communistische dreiging uit het Oosten.

De inzet van Westerse krijgsmachten in deze nieuwe, complexe conflicten wordt geplaagd door problemen van uiteenlopende aard. Soms leiden die problemen zelfs tot vroegtijdige beëindiging van een missie, zoals de humanitaire interventie in Somalië in 1992-1995.⁴ De beelden van de gesneuvelde Amerikaanse soldaat die achter een pick-up truck door de straten van Mogadishu wordt gesleept staan in menig geheugen gegrift. Tijdens dergelijke operaties zijn Westerse strijdkrachten in een directe militair-tactische confrontatie wel superieur aan hun minder goed getrainde en uitgeruste tegenstander, maar de afzonderlijke tactische overwinningen vullen elkaar zelden aan. Het uiteindelijke doel, vaak gedefinieerd als 'het brengen van vrede en stabiliteit' of 'het opbouwen van een democratische staat', komt ondanks de (technologische en militaire) superioriteit niet binnen handbereik.

Ook de operatie(s) in Rwanda en de nog lopende missie in de Democratische Republiek Congo zijn voorbeelden van de moeizame en problematische inzet van Westerse

¹ Zie voor een totaaloverzicht de SIPRI Multilateral Peace Operations Database op <http://www.sipri.org/databases/pko>. Bezocht 4-6-2009.

² Christ Klep en Richard van Gils, *Van Korea tot Kosovo. De Nederlandse militaire deelname aan vredesoperaties sinds 1945* (Den Haag 2000) 95-96.

³ De naamgeving van hedendaagse militaire operaties is verwarrend. Vanwege de grote diversiteit aan soorten operaties is er ook een grote hoeveelheid definities en namen ontstaan die de kern van deze operaties probeert te vatten. De definiëring van 'moderne oorlogvoering' en gerelateerde operaties komt later in dit stuk aan bod.

⁴ VN operaties in Somalië vonden plaats van 1992 tot 1995, dit waren: UNOSOM I, UNITAF en UNOSOM II. <http://www.un.org/Depts/DPKO/Missions/unosomi.htm>. Bezocht 4-6-2009.

strijdkrachten in recente conflicten.⁵ De operaties in de Balkan - in Bosnië en later Kosovo⁶ - vertonen eveneens kenmerken van problematische functionaliteit van de inzet van Westerse krijgsmachten; interventies in Afghanistan en Irak⁷ zijn hiervan de meest recente voorbeelden. In deze scriptie staat de problematiek centraal die ten grondslag ligt aan de onmacht om militair-tactische overwinningen om te zetten in politiek-strategische successen.

Een definitie van strategie is ‘de sturing van geweldsmiddelen (...) Uitgangspunt is dat de krijgsmacht gevechtskracht levert ter bereiking van door de leiding van een staat (of vergelijkbare politieke eenheid) gestelde doelen.’⁸ De termen ‘militair-tactisch’ en ‘politiek-strategisch’ zijn de twee uitersten in het schema van de militaire beleidsniveaus; een normatief theoretisch kader dat de vertaling van politieke strategie (grand strategy) naar de praktijk schetst. Er worden in totaal vijf niveaus onderscheiden: het grand-strategy niveau, ook wel het politiek-strategische niveau genoemd, het militair-strategische niveau, het operationele niveau, het tactische niveau en het technische niveau.

Het grand-strategy niveau, ofwel politiek-strategische niveau, ‘is gecoördineerde, systematische ontwikkeling en aanwending van de economische, diplomatieke, psychologische, militaire en andere politieke machtsmiddelen van een staat, bondgenootschap of coalitie om nationale, bondgenootschappelijke of coalitiebelangen te behartigen. Het doel van een grand strategy is richting en samenhang te verschaffen aan het gebruik van alle machtsmiddelen van een land of bondgenootschap en coalities waarvan een staat deel uitmaakt.’⁹ Het militair-strategische beleidsniveau behelst ‘de gecoördineerde, systematische ontwikkeling en aanwending van militaire machtsmiddelen van een staat of bondgenootschap om de militaire elementen van de doelstellingen van de grand strategy te bereiken.’¹⁰ Het operationele niveau ‘(...) omvat het ontwerpen en dirigeren van joint campagnes (uitvoering door gezamenlijk optreden van verschillende krijgsmachtdelen) en/of multinationale

⁵ VN operaties in Rwanda vonden plaats van 1992 tot 1996, dit waren: UNOMUR, 1992-1994, en UNAMIR 1993-1996. http://www.un.org/Depts/dpko/dpko/co_mission/unamir.htm. Bezocht 4-6-2009. De VN operatie in Congo, MONUC, begon in 1999 en het huidige mandaat loopt tot december 2009.. <http://www.un.org/depts/dpko/missions/monuc/index.html>. Bezocht 4-6-2009.

⁶ VN operaties in Bosnië vonden plaats van 1992 tot 2002, dit waren: UNPROFOR en UNMIBH. http://www.un.org/Depts/dpko/dpko/co_mission/unprofor.htm en <http://www.un.org/Depts/dpko/missions/unmibh/mandate.html>. Bezocht 4-6-2009. de VN missie in Kosovo, UNMIK, vond plaats van 1999 tot heden. <http://www.unmikonline.org/intro.htm>. Bezocht 4-6-2009. NAVO missies in Bosnië waren IFOR en later SFOR, en in Kosovo KFOR. <http://www.nato.int/Ifor/gfa/gfa-an1a.htm> en <http://www.nato.int/SFOR/organisation/mission.htm>. Bezocht 4-6-2009.

⁷ Respectievelijk ‘Operation Enduring Freedom’ en ‘Operation Iraqi Freedom’. Beiden zijn interventies uitgevoerd door een gelegenheidscoalitie van staten. VN en NAVO missies komen pas later tot stand.

⁸ J. M. J. Bosch en G. Teitler, ‘Strategisch kader’ in: E. Muller (red.), *Krijgsmacht. Studies over de organisatie en het optreden* (Alphen aan de Rijn 2004) 607-627, aldaar 607.

⁹ *Nederlandse Defensie Doctrine* op http://www.defensie.nl/onderwerpen/beleid_en_financien/defensie_doctrine. Bezocht 15-1-2009. 17.

¹⁰ *Ibidem*, 18.

campagnes (uitvoering door krijgsmachten uit verschillende landen) teneinde een militair-strategische doelstelling, vastgelegd in een strategisch directief, te bereiken.’¹¹ Dat brengt ons bij het tactische niveau van militair optreden, het niveau waar de daadwerkelijke inzet plaatsvindt van militaire middelen. ‘Tactiek is de wijze van inzet en optreden van eenheden om door middel van gevechten en andere vormen van militair optreden, in een bepaalde samenhang en volgorde uitgevoerd, bij te dragen aan het bereiken van de operationele doelstelling van een campagne.’¹² Hierop volgt het technische niveau, gedefinieerd als ‘de wijze van inzet en optreden van kleine eenheden, soms zelfs individuele militairen of wapensystemen, om in een bepaalde samenhang en volgorde de tactische doelstelling van een gevecht of andersoortig tactisch optreden te bereiken.’¹³

In de praktijk is de scheidslijn tussen de verschillende niveaus niet exact te duiden, ze lopen als het ware vloeiend in elkaar over. De niveaus verhouden zich van boven naar beneden taakstellend en andersom bezitten zij een middel-doel relatie. Dit wil zeggen dat elk niveau ten dienste staat aan de verwezenlijking van het doel van het niveau erboven. Andersom geredeneerd stelt elk afzonderlijk niveau doelen waarop het onderliggende niveau zijn middelen moet aanpassen om deze doelen te verwezenlijken. Een goede strategie coördineert de afstemming tussen de verschillende militaire beleidsniveaus en ‘ (...) moet lijn brengen in beleid en orde scheppen in wat voortdurend de neiging heeft in ad-hoc maatregelen te verzanden.’¹⁴ Een goede strategie uit zich door harmonie binnen de beleidsniveaus en tussen de beleidsniveaus.

1.1 General Sir Rupert Smith en de Utility of Force

In 2005 verscheen het boek van de voormalige Britse Generaal Sir Rupert Smith, *The Utility of Force: The Art of War in the Modern World*.¹⁵ Bogend op meer dan veertig jaar ervaring in de Britse strijdkrachten¹⁶ concludeerde hij dat er een verschuiving in paradigma’s had

¹¹ Ibidem.

¹² Ibidem, 19.

¹³ Ibidem.

¹⁴ Bosch en Teitler, ‘Strategisch kader’, 609.

¹⁵ General Sir Rupert Smith, *The Utility of Force. The art of war in the modern world* (Londen 2005).

¹⁶ General Sir Rupert Smith was gedurende zijn militaire loopbaan onder andere de bevelhebber van de UK Armoured Division (Britse gepantserde Divisie) in de eerste Golfoorlog, bevelhebber van de VN troepenmacht in Bosnië in 1995, was General Officer Commanding Northern Ireland (hoofd van de Britse militaire missie in Noord Ierland) van 1996 tot 1999 en vervulde tot zijn pensionering in 2002 de post van Deputy Supreme Allied Commander Europe van de NAVO (plaatsvervangend militaire opperbevelhebber van de NAVO).

plaatsgevonden die door militairen en politici niet werd herkend: het oude paradigma, dat van de ‘interstate industrial war’, had plaatsgemaakt voor ‘war amongst the people’.¹⁷ Smith wierp een sceptische blik op het militaire optreden van Westerse strijdkrachten binnen dit nieuwe paradigma. De kritische noten die Smith zich liet ontvallen passen in de traditie van militaire bevelhebbers die na het verlaten van actieve dienst besluiten hun ervaringen aan het papier toe te vertrouwen.¹⁸ De analyse van Smith beperkte zich in tegenstelling tot die van zijn collega’s echter niet tot zijn eigen ervaringen.

Het boek van Smith probeert houvast en structuur te bieden in de gecompliceerde wereld van contemporaine oorlogvoering en de problemen die daarbinnen bestaan. Hierbij komt de problematiek van de onmacht om militair-tactische overwinningen om te zetten in politiek-strategische successen uitgebreid aan bod. Vanwege de heldere uiteenzetting van de vele kwesties die spelen op dit probleemgebied en de zeer bruikbare definities die hij hanteert wordt het boek van Smith in deze inleiding gebruikt om het onderzoekskader te scheppen. Het geeft niet alleen informatie over de oorzaken van de onmacht om militair-tactische overwinningen om te zetten in politiek-strategische successen. Ook het soort conflicten waar deze onmacht zich manifesteert en wanneer en waar deze conflicten plaatsvinden- en vonden komt aan de orde. Het is in deze scriptie dan ook niet de bedoeling tot een nadere definitie te komen van moderne oorlogvoering, asymmetrische oorlogvoering, low intensity warfare of anderszins. Referenties in dit stuk naar moderne oorlogvoering, hedendaagse conflicten e.d. verwijzen naar de door Smith omschreven moderne oorlogvoering binnen het paradigma van ‘war amongst the people’ dat hieronder uitgebreid staat beschreven.

‘The Utility of Force’ kan het beste vertaald worden als ‘de zinvolle toepassing van geweld’. Smith probeert antwoord te geven op de vraag hoe militair geweld gebruikt kan worden om een wenselijke en politiek stabiele uitkomst te garanderen. Bij de beantwoording van deze vraag komen een grote hoeveelheid complicaties aan bod die een rol spelen bij de vertaling van tactische naar strategische overwinningen. Het feit dat de inzet van krijgsmachten door Westerse landen in recente conflicten vrijwel nooit het gewenste resultaat heeft opgeleverd, ligt dan ook ten grondslag aan dit boek.¹⁹ Volgens Smith is er sprake van een fundamentele fout in de wijze waarop men tegenwoordig oorlog en het gebruik van

¹⁷ Smith, *The Utility of Force*, 1-3.

¹⁸ Isabelle Duyvesteyn, ‘Exploring the utility of force: some conclusions’, *Small Wars & Insurgencies*, Vol. 19 ,Nr. 3 (2008), 423-443, aldaar 423. Voorbeelden hiervan zijn o.a. Romeo Dallaire, *Shake hands with the devil: the failure of humanity in Rwanda* (Londen 2004); Michael Rose, *Fighting for peace: Bosnia 1994* (Londen 1999); Wesley Clark, *Waging modern war: Bosnia, Kosovo and the future of combat* (Cambridge 2001) en Ricardo Sanchez, *Wiser in battle: a soldier’s story* (New York 2008).

¹⁹ Smith, *The Utility of Force*, 4, 5.

krijgsmachten analyseert. Hij wijst op een verschuiving in paradigma's.²⁰ Hierbij hanteert hij de definitie van paradigma's opgesteld door de wetenschapsfilosoof Thomas S. Kuhn: 'het geheel van theoretische en methodologische begrippen, overtuigingen en verwachtingen, en zelfs metafysische veronderstellingen en wetenschappelijke waarden, dat een gemeenschap van vakgenoten erop nahoudt'.²¹

Aan het einde van de 19^e eeuw tot het einde van de Tweede Wereldoorlog was er sprake van het 'paradigm of interstate industrial war'.²² In dit paradigma was oorlog een 'trial of strength': alle middelen van de staat werden aangewend om de tegenstander, vaak een andere staat, te vernietigen. Hier vielen het politiek-strategische doel en het militair-strategische doel samen. Het betrof hier het annexeren van grondgebied of het overwinnen van een ongewenste politieke tegenstander. Dit paradigma is volgens Smith sinds het einde van de Tweede Wereldoorlog niet meer geheel relevant.²³ De opkomst van nucleaire wapens maakte conventionele oorlogvoering als beslissende factor vrijwel onmogelijk.²⁴ Sinds het einde van de Koude Oorlog, zegt Smith, is er zelfs sprake van een geheel nieuw paradigma, namelijk dat van 'war amongst the people'.²⁵ In het nieuwe paradigma is geen sprake meer van een vrede-oorlog-vrede dynamiek, maar een confrontatie-conflict-confrontatie dynamiek.²⁶ Smith definieert 'conflict' en 'confrontatie' als volgt: 'In confrontations, the aim is to influence the opponent, to change or form an intention, to establish a condition and, above all, to win the clash of wills. In conflicts the purpose is to destroy, take, hold; to forcibly attain a decisive outcome by the direct application of military force'.²⁷ Hierdoor is volgens Smith het politieke einddoel verschoven van een beslissende strategische overwinning naar het creëren van bepaalde voorwaarden, die de totstandkoming van het politieke doel (door onderhandeling of anderszins) mogelijk maken.²⁸ Als voorbeelden noemt Smith de dekolonisatieoorlogen, de oorlog in Korea in 1950, beide Irak oorlogen in 1991 en 2003 en alle VN en NAVO interventies.

Smith noemt twee redenen voor deze verandering die na de Tweede Wereldoorlog plaatsvond.²⁹ Omdat er gevochten wordt om de wil van de bevolking en voor het creëren van

²⁰ Smith, *The Utility of Force*, 2-3.

²¹ Ibidem, 3; Thomas S. Kuhn, *The structure of scientific revolutions* (Chicago 1964).

²² Smith, *The Utility of Force*, 2-3.

²³ Ibidem, 2.

²⁴ Ibidem.

²⁵ Ibidem, 2-3.

²⁶ Ibidem, 181.

²⁷ Ibidem, 182.

²⁸ Ibidem, 270.

²⁹ Ibidem.

een gunstige politieke uitgangspositie is het streven niet een verwoestende en allesomvattende militaire overwinning waarbij de tegenstander volledig wordt vernietigd.³⁰ De escalatie naar nucleaire wapens is dan ook onrealistisch in dergelijke conflicten.³¹ De manier waarop een militaire overwinning wordt behaald is dus minstens zo belangrijk geworden als de uiteindelijke overwinning zelf. Vanwege de disproportionaliteit - de inzet van het volledige industrieel-conventionele potentieel van Westerse krijgsmachten tegen een slecht bewapende en geenszins vergelijkbare tegenstander - is het behalen van een puur militair-strategisch doel politiek onacceptabel geworden. Daarnaast vormt de huidige tegenstander als zodanig überhaupt geen doel dat met bovenstaande middelen effectief, op strategisch niveau bestreden kan worden.³²

Smith koppelt de veranderde politieke doelen aan implicaties voor de inzet van krijgsmachten: de politiek zoekt naar een manier om voorwaarden te creëren waardoor er in militair opzicht slechts nog gevochten wordt voor sub-strategische doelen³³; een beslissende militaire slag behoort niet langer tot de mogelijkheden, deze wordt door de politiek geleverd. In plaats van een 'trial of strength' is oorlogsvoering dus een 'clash of wills' geworden. Het gaat niet langer om het fysiek vernietigen van de tegenstander. De wil van de mensen moet gewonnen worden, waardoor de inzet van krijgsmachten een nieuw doel heeft gekregen: het veranderen van intenties en percepties van de bevolking. 'In seeking to establish conditions, our true political aim, for which we are using the military force, is to influence the intentions of the people.'³⁴

Dit heeft tot gevolg dat 'every trial of strength must be won in such a way that each success complements and supports the measures to win the clash of wills'.³⁵ Deze ontwikkeling zorgt ervoor dat politieke en militaire activiteiten constant met elkaar verweven zijn, waardoor de omgeving waarin krijgsmachten opereren steeds complexer wordt.

1.1.1 Zes componenten van 'war amongst the people'

Smith beschouwt zes componenten als kenmerkend voor het nieuwe paradigma: (1) the ends for which we fight are changing, (2) we fight amongst the people, (3) our conflicts tend to be

³⁰ Ibidem.

³¹ Ibidem, 271.

³² Ibidem.

³³ Ibidem.

³⁴ Ibidem, 277.

³⁵ Ibidem, 278.

timeless, (4) we fight so as not to lose the force, (5) new uses are found for old weapons and (6) the sides are mostly non-state.³⁶ Het bespreken van deze componenten maakt tegelijkertijd duidelijk hoe complex militaire inzet in ‘war amongst the people’ is en op welke manier dit de vertaling van politieke directieven naar militaire actie bemoeilijkt. Andersom wordt ook duidelijk hoe moeilijk het is om militair succes te vertalen naar politieke doelen. Hoewel niet elke component specifiek verwijst naar de problemen van de vertalingsproblematiek is het karakter van contemporaine oorlogvoering debet aan het bestaan van het probleem. Om deze reden wordt elke component in detail behandeld.

1.1.1.1 Component 1 - The ends for which we fight are changing

Op het politiek-strategische vlak noemt Smith een aantal factoren die de inzet van militairen voor de verwezenlijking van een politiek doel bemoeilijken. Het grootste probleem is de ontbrekende erkenning van de verandering van militaire paradigma’s en de daaruit voortvloeiende fouten die gemaakt worden bij de inzet van krijgsmachten.

‘Various terms are now used to apparently define what it is the military are expected to achieve –terms such as “humanitarian operation”, “peacekeeping”, “peace enforcement”, “stabilization operations”, “achieving a stable and secure environment”- yet these are in reality more a description of the activity rather than the outcome. None the less, many people, including senior decision makers and policy makers, use and understand them as descriptive of a good outcome, and this can lead to confusion of purpose.’³⁷

Aan de basis van alle problemen ligt het niet herkennen van het paradigma. Een stap verder lijkt het grootste probleem dat door Smith genoemd wordt de veranderde politieke doelen en de daaruit voortvloeiende verandering van militaire taken: ‘the ends for which we fight are changing’. Smith: ‘In war amongst the people no act of force will ever be decisive: winning the trial of strength will not deliver the will of the people, and at base that is the only true aim of any use of force in our modern conflicts’.³⁸ Vanwege het creëren van een intentie als

³⁶ Ibidem, 17.

³⁷ Ibidem, 375.

³⁸ Ibidem, 331.

politiek doel kan zich tegenwoordig geen beslissende militaire slag meer voordoen en zullen de cruciale momenten gevormd worden door tactische inzet van militaire middelen.³⁹ Dit belemmert de krijgsmacht in het gebruiken van hun volledige militaire potentieel. Daarnaast vereist dit een verregaande politiek-militaire afstemming: ‘Military force can only achieve tactical results and to have more than a passing value these must be stitched into a greater plan’.⁴⁰ Smith komt hier regelmatig op terug en dit aspect is cruciaal in zijn betoog: de afwezigheid van goede politiek-militaire afstemming, in deze scriptie gedefinieerd als een vertalingsproblematiek, leidt tot het niet behalen van de politieke doelen.

1.1.1.2 Component 2 – We fight amongst the people

Dit brengt nieuwe problemen met zich mee. De inzet zal plaatsvinden tussen de bevolking en niet meer tussen twee legers: ‘we fight amongst the people’ en ‘the sides are mostly non state’. Het gevecht verplaatst zich volgens Smith op drie manieren richting de bevolking⁴¹: (1) De mensen worden aangezien voor de vijand of bevinden zich in de nabijheid daarvan waardoor zij slachtoffer worden, (2) de mensen worden opzettelijk doelwit gemaakt van geweld aangezien de wil van de mensen het uiteindelijke doel is en (3) de media brengen details over de conflicten tot in de huiskamers van miljoenen zo niet miljarden mensen.⁴²

De invloed van de media moet als mogelijk instrument maar ook als probleem niet onderschat worden.⁴³ Media zijn verantwoordelijk voor de beeldvorming van conflicten onder de bevolking. Ook politieke leiders worden hierdoor beïnvloed. Niet alleen vanwege het directe effect dat de beelden en berichtgeving hebben op de leiders als persoon, maar ook vanwege het feit dat zij hun politiek afstemmen op de stemming onder de bevolking, de kiezers.⁴⁴ De invloed van media kan zelfs leiden tot escalatie van confrontatie naar conflict of tot de-escalatie van conflict naar confrontatie.⁴⁵

Deze tweede component, de strijd die plaatsvindt tussen de bevolking, incorporeert zowel de specificiteit van de huidige conflicten als hun allesomvattende dimensie: Aan de ene kant vindt de strijd plaats te midden van een bevolking en is de wil van deze specifieke

³⁹ Ibidem, 290.

⁴⁰ Ibidem, 372.

⁴¹ Ibidem, 278.

⁴² Ibidem.

⁴³ Ibidem.

⁴⁴ Ibidem, 284.

⁴⁵ Ibidem.

bevolking het doel, aan de andere kant wordt de hele wereld als publiek betrokken bij het conflict.⁴⁶ Kiezers in (Westerse) democratieën kunnen keuzes van politieke leiders beïnvloeden en daarnaast worden de media door de vechtende partijen gebruikt in de strijd om de wil van de plaatselijke bevolking. Smith noemt het ‘The global theatre of war, with audience participation’.⁴⁷ Het verloop van conflicten en confrontaties wordt dus mede vorm gegeven door de media. Het vechten te midden van een bevolking en de hoge zichtbaarheid van conflicten zorgt volgens sommigen, zo zal blijken in de analyse van de wetenschappelijke literatuur, voor een verslechtering van de relatie tussen de politiek en de krijgsmacht. Het leidt onder andere tot micromanagement van politici en zorgt in groeiende mate voor een vertalingsproblematiek.

1.1.1.3 Component 3 – Our conflicts tend to be timeless

Huidige conflicten duren lang. Operaties in Korea, Cyprus, Irak en de Balkan zijn hiervan slechts enkele voorbeelden.⁴⁸ Volgens Smith liggen hieraan drie redenen ten grondslag.⁴⁹

Allereerst heeft het te maken met het doel dat gesteld wordt.⁵⁰ Het doel dat in huidige conflicten gesteld wordt is beschreven in de eerste component en houdt in dat militaire operaties een conflict niet oplossen maar een situatie creëren die de voorwaarden schept voor een politieke oplossing. Het ontbreken van een concreet militair einddoel draagt bij aan het langdurige karakter van hedendaagse conflicten en bij het ontstaan van de vertalingsproblematiek.⁵¹

Een tweede reden voor het voortduren van conflicten heeft te maken met de wijze waarop krijgsmachten worden ingezet, de methode.⁵² In ‘war amongst the people’ is er sprake van guerrilla tactieken. De tegenstander vecht alleen als het hem uitkomt. De keren dat er een treffen plaatsvindt overstijgen de gevechten nooit het tactische niveau.⁵³ Het zijn kleinschalige, korte gevechten die niet vertaald kunnen worden naar het operationele of strategische niveau.⁵⁴ Hier geeft Smith in zijn eigen woorden aan dat ook in deze component

⁴⁶ Ibidem, 289.

⁴⁷ Ibidem.

⁴⁸ Christ Klep en Richard van Gils, *Van Korea tot Kosovo*; Smith, *The Utility of Force*, 289.

⁴⁹ Smith, *The Utility of Force*, 289.

⁵⁰ Ibidem, 289-90.

⁵¹ Ibidem, 290.

⁵² Ibidem.

⁵³ Ibidem.

⁵⁴ Ibidem.

de vertalingsproblematiek naar voren komt. De tijdsperiode die benodigd is om een politiek-strategisch einddoel te behalen wordt bepaald door de tijd die het kost om de steun van de bevolking te verkrijgen. Als de militaire interventie erin geslaagd is de voorwaarde te creëren die nodig is om het politiek-strategisch doel te bereiken, moet, gedurende het politieke proces, de status quo behouden worden om te verzekeren dat de situatie zich blijft lenen voor een oplossing.⁵⁵ Een goed voorbeeld hiervan is de militaire aanwezigheid van het Westen in het grensgebied tussen Noord- en Zuid Korea en op Cyprus.⁵⁶

Een laatste oorzaak is gelegen in de verschuiving in paradigma's. In het oude paradigma van interstatelijke industriële oorlogvoering werd de volledige maatschappij dienstbaar gemaakt aan het ondersteunen van de oorlogsinspanning.⁵⁷ In de Eerste- en Tweede Wereldoorlog werd al het beschikbare economische en industriële potentieel ingezet om de oorlog te winnen.⁵⁸ Een dergelijke inspanning kan slechts korte tijd in stand gehouden worden.⁵⁹ In het door Smith geopperde nieuwe paradigma zijn militaire operaties slechts een van de vele activiteiten die een staat bezigt.⁶⁰ Vanwege de verminderde druk die dit legt op de staat in tegenstelling tot industriële oorlogsvoering, zal deze vorm gedurende een lange periode ondersteund kunnen blijven worden.⁶¹ In combinatie met de eerder besproken kenmerken van de huidige conflicten zoals het ontbreken van een duidelijk militair doel en tegenstander en het feit dat er gevochten wordt om de wil van de bevolking worden zogenaamde 'quick fixes'⁶² onmogelijk en krijgen conflicten een schijnbaar oneindig karakter: 'our conflicts tend to be timeless'.⁶³

1.1.1.4 Component 4 – We fight so as not to lose the force

Ook is er momenteel sprake van een behoudende vorm van oorlogsvoering die volgens Smith zeer nadelig is voor het bereiken van een acceptabel politiek doel.

⁵⁵ Ibidem, 290-91.

⁵⁶ Ibidem, 390-91.

⁵⁷ Ibidem, 117.

⁵⁸ Ibidem.

⁵⁹ Ibidem, 292.

⁶⁰ Ibidem.

⁶¹ Ibidem.

⁶² Een quick fix is een ander woord voor korte-termijn oplossing.

⁶³ Smith, *The Utility of Force*, 292.

Het zogenaamde *body bag effect* is hier debet aan.⁶⁴ In democratieën is de tolerantie voor slachtoffers, met name in keuzoorlogen⁶⁵, steeds lager komen te liggen. Maar dit speelt niet alleen in democratieën, zo benadrukt Smith. Ook de niet-statelijke groeperingen die veelal guerrilla tactieken hanteren kunnen zich grote hoeveelheden slachtoffers niet veroorloven.⁶⁶ Het aanvullen van verliezen is ook voor hun problematisch.⁶⁷

Het verdwijnen van de dienstplicht in het overgrote gedeelte van de Westerse staten zorgt daarnaast voor een niet gewaarborgde aanwas van nieuwe militairen.⁶⁸ Krijgsmachten moeten als werkgever wedijveren met andere vakgebieden waardoor loonkosten een relatief hoge kostenpost vormen.⁶⁹ Om dit te kunnen betalen wordt bespaard op materieel en training, maar vooral op de omvang van het leger in het algemeen.⁷⁰ Ook dienstplichtlegers kampen overigens met problemen. Een dienstplichtige mag volgens de wet slechts worden ingezet voor de verdediging van de landsgrenzen. Om uitgezonden te worden moet de militair zich vrijwillig aanmelden. In dat geval betekent het vaak ook dat, vanwege de beperkte training die een dienstplichtige aanvankelijk krijgt, bijscholing vereist is en zodanig de kosten per uitgezonden militair toenemen.⁷¹ Het verliezen van manschappen wordt hierdoor, nog afgezien van de publieke opinie, een financieel kostbare aangelegenheid.⁷²

Naast de kostentechnische afweging en het *body bag effect* speelt de overbelasting van krijgsmachten ook een rol in de krampachtige en behoudende vorm van oorlogvoering.⁷³ Westerse landen kunnen het zich niet permitteren veel materieel of militairen te verliezen.⁷⁴ De vele militaire operaties die tegelijkertijd en opeenvolgend worden uitgevoerd eisen hun tol en zorgen voor een gebrek aan personen, middelen en diensten.⁷⁵ Het verlies van enig militair personeel of materieel weegt hierdoor extra zwaar vanwege het feit dat dit niet (snel) kan worden aangevuld.⁷⁶ Als laatste element van deze trend noemt Smith nog het feit dat veel troepen überhaupt niet zijn uitgerust, laat staan getraind, voor de taken die ze moeten

⁶⁴ Ibidem.

⁶⁵ Keuze-oorlogen is een term die wordt gebruikt om te benadrukken dat de oorlogen die Westerse staten tegenwoordig voeren niet het primaire doel van landsverdediging dienen. Er wordt gekozen om oorlog te voeren.

⁶⁶ Smith, *The Utility of Force*, 293.

⁶⁷ Ibidem.

⁶⁸ Ibidem.

⁶⁹ In het Britse leger vormen lonen 50% van de totale defensie-uitgaven. Smith, *The Utility of Force*, 293.

⁷⁰ Smith, *The Utility of Force*, 293.

⁷¹ Ibidem.

⁷² Ibidem, 294.

⁷³ Ibidem, 295.

⁷⁴ Ibidem, 292-95.

⁷⁵ Ibidem, 295-96.

⁷⁶ Ibidem, 296.

uitvoeren.⁷⁷ Gezamenlijk vergroten deze problemen de moeilijkheden voor een krijgsmacht om de steeds complexere taken uit te voeren.

1.1.1.5 Component 5 – New uses are found for old weapons

Op het militair tactische en technische niveau gebruiken Westerse landen wapens op manieren waarvoor ze niet geschikt of gemaakt zijn.⁷⁸ Operationele concepten en organisaties neigen zich eerder aan te passen aan beschikbare technologie dan aan veranderende aspecten van oorlogvoering.⁷⁹ Het doel van nieuw materieel is vaak het vervangen of verbeteren van bestaand materieel waarbij slechts rekening gehouden wordt met de primaire dreiging.⁸⁰ Kostenbesparingen zijn hiervoor vaak de reden. De middelen die krijgsmachten ter beschikking gesteld worden om hun taken uit te voeren zijn dus vaak niet geschikt hiervoor. Bij de tegenstander is vaak sprake van een tegenovergestelde beweging: om verschillende redenen gebruiken zij juist bestaande middelen op nieuwe manieren. Voorbeelden hiervan zijn de opkomst van autobommen, al dan niet in combinatie met zelfmoordacties. Bij zelfmoordaanslagen worden tegenwoordig zelfs fietsen gebruikt als middel om de bom op de gewenste locatie te krijgen. Het meest bekende voorbeeld is het gebruik van vliegtuigen als projectielen, zoals de wereld heeft moeten aanschouwen op 11 september 2001.

De tactiek van de tegenstander is bedoeld om onder de zogenaamde ‘threshold of the utility of weapons systems’ te functioneren.⁸¹ Simpel gezegd betekent dit dat een krijgsmacht niets heeft aan een bommenwerper als de tegenstander het gevecht opzoekt in stedelijke omgevingen en zich verschuilt tussen de burgerbevolking. De tegenstander heeft geleerd geen gevecht aan te gaan in situaties die Westerse krijgsmachten in staat stellen hun militaire potentieel ten volste te benutten. De meest gebruikte wapens in conflicten van de afgelopen twintig jaar zijn dan ook de machete en de AK-47.⁸²

⁷⁷ Ibidem, 297.

⁷⁸ Ibidem.

⁷⁹ Ibidem, 298.

⁸⁰ Bij de introductie van een nieuw pantserinfanterie gevechtsvoertuig, de CV-90, in Nederland in 2009, bleek de basisbepantsering afgestemd te zijn op het weerstaan van 30mm projectielen: de standaard bewapening van Russische en Chinese gelijksoortige voertuigen. Dit mag opmerkelijk genoemd worden, aangezien in de huidige conflicten, IED's* en RPG's** tot de grootste dreiging gerekend kunnen worden.

* IED: improvised explosive device. In de media ook wel ‘bermbom’ genoemd.

** RPG: rocket propelled grenade. Een simpel maar effectief en goedkoop wapen tegen gepantserde voertuigen dat door één persoon vanaf de schouder kan worden afgevuurd.

⁸¹ Smith, *The Utility of Force*, 299.

⁸² Ibidem, 297-98.

1.1.1.6 Component 6 – The sides are mostly non-state

Moderne conflicten worden uitgevochten door niet-statelijke actoren.⁸³ Westerse multinationale samenwerkingsverbanden (allianties, coalities etc.) staan tegenover militante groeperingen wiens politieke of militaire vormen vaak moeilijk te onderscheiden zijn.⁸⁴

Door zich te organiseren in multinationale samenwerkingsverbanden worden risico's, kosten en verantwoordelijkheid verdeeld en kan er een grotere troepenmacht opgebouwd worden. Daarnaast kan iedereen meebeslissen over het verloop en de doelen van de operatie.⁸⁵ Hoewel dit mogelijkheden lijkt te scheppen brengt dit ook zeer veel nadelen met zich mee. Elk nationaal contingent dat deel uitmaakt van de coalitie of alliantie heeft zijn eigen agenda.⁸⁶ Daarnaast heeft elke regering eigen opvattingen over de mate waarin risico aanvaardbaar is en de beloning die daar tegenover moet staan.⁸⁷ Ook heeft ieder nationaal contingent zijn eigen materiaal, doctrine, training, organisatie en sociale, juridische en politieke ondersteuning.⁸⁸ Naarmate er meer partijen deel uit maken van het samenwerkingsverband, worden er ook meer eisen en voorwaarden gesteld aan de operatie. Het doel en de manier waarop de internationale troepenmacht hier invulling aan geeft moet voor iedereen aanvaardbaar zijn, waardoor de mogelijkheden van dergelijke interventies, naarmate het aantal actoren toeneemt, worden beperkt.⁸⁹ Een toename in het aantal actoren dat zich mengt in de strijd bemoeilijkt het opstellen van een gemeenschappelijk, duidelijk vertaalbaar doel en het behalen hiervan.

1.2 De onderzoeksvraag

De problemen van het 'politieke' falen van militaire operaties in *war amongst the people* wordt aan een veelvoud van oorzaken toegeschreven. Sommigen zien de democratische staatsvorm als dé belemmering om dergelijke conflicten tot een goed einde te brengen.⁹⁰

⁸³ Ibidem, 301.

⁸⁴ Ibidem.

⁸⁵ Ibidem.

⁸⁶ Ibidem, 302.

⁸⁷ Ibidem.

⁸⁸ Ibidem.

⁸⁹ Ibidem.

⁹⁰ Onder andere Daniel Byman en Matthew Waxman, *The dynamics of coercion: American foreign policy and the limits of military might* (Cambridge 2002); Efraim Inbar (ed.), *Democracies and Small Wars* (Portland 2003); Gil Merom, *How Democracies Lose Small Wars: state, society and the failure of France in Algeria, Israel in*

Anderen benadrukken het ontbrekende belang voor de interveniërende staat om zogenaamde keuzoorlogen te winnen⁹¹, weer anderen concluderen dat een verkeerde strategie in de meeste gevallen leidt tot verlies van een conflict.⁹² Ook de invloed van de media en in het algemeen de ontwikkeling van geavanceerde informatie- en communicatietechnologie, die oorlogen in de huiskamers van miljoenen mensen brengt, worden vaak aangehaald als (deel)oorzaak van het hierboven geschetst probleem.⁹³

De huidige gang van zaken in conflicten over de hele wereld toont aan dat ‘war amongst the people’ nog steeds niet met succes gevochten wordt door Westerse staten. Met name de onenigheid tussen de politiek en krijgsmachten en het wederzijdse onbegrip over de te volgen koers is alom zichtbaar. Dit vraagt om een nadere analyse van het probleem. Waar ontstaat het probleem van de miscommunicatie tussen de politiek en de militairen? Waarom is het zo moeilijk voor de politiek om doelen te stellen die voor een krijgsmacht werkbaar zijn? Waarom kunnen we wel tactische slagen winnen maar winnen we de oorlog er niet mee? Smith noemt de vertalingsproblematiek als een van de meest wezenlijke problemen in ‘war amongst the people’. Hierin is hij niet alleen. Zowel wetenschappers als militairen wijzen op de onmacht van het vertalen van tactische successen naar politiek-strategische overwinningen en het formuleren van duidelijke doelen door de politiek die vertaald kunnen worden naar militaire doelen. Veel onderzoeken hebben zich naar aanleiding van het boek van Smith gericht op het door hem geïntroduceerde nieuwe paradigma en ‘the utility of force’: hoe kan militair geweld effectief ingezet worden. Hoewel de onderzoeken een aantal interessante conclusies hebben voortgebracht zijn er ook een aantal onderwerpen die nadere studie behoeven. Een voorbeeld hiervan is de vertalingsproblematiek, en dan met name de vraag of de opvattingen van Smith, die leiden tot deze problematiek, gedeeld worden door wetenschappers dan wel door andere militairen. In deze scriptie wordt een begin gemaakt met deze analyse. Hierbij worden twee categorieën onderscheiden: De oorzaken die door wetenschappers worden genoemd en de oorzaken die door militaire bevelhebbers worden genoemd. In dit onderzoek wordt de wetenschappelijke literatuur als uitgangspunt genomen.

Lebanon and the US in Vietnam (New York 2003); Jeffrey Record, *Beating goliath. Why insurgencies win* (Washington 2007).

⁹¹ Onder andere Patricia L. Sullivan, ‘War Aims and War outcomes. Why powerful states lose limited wars’, *Journal of Conflict Resolution*, 51(2007) 496-524 en Andrew Mack, ‘Why Big Nations Lose Small Wars: The Politics of Asymmetric Conflict’, *World Politics*, vol. 27 nr. 2 (1975) 175-200.

⁹² Onder andere Ivan Arreguín-Toft, ‘How the Weak Win Wars. A theory of asymmetric conflict’, *International Security*, vol. 26 nr. 1 (2001) 93-128; Ivan Arreguín-Toft, *How the Weak Win Wars. A theory of asymmetric conflict* (New York 2005) en Brian Burton en John Nagl, ‘Learning as we go: the US army adapts to counterinsurgency in Iraq, July 2004-December 2006’, *Small Wars & Insurgencies*, vol. 19 nr. 3 (2008) 303-327.

⁹³ Onder andere Inbar (ed.), *Democracies and Small Wars*; Merom, ‘How Democracies Lose Small Wars’; Record, *Beating goliath*; Byman, *The dynamics of coercion* en Arreguín-Toft, ‘How the Weak Win Wars’.

De huidige wetenschappelijke inzichten worden gepeild en worden vervolgens vergeleken met de door de bevelhebbers persoonlijk geschreven literatuur en aanvullende bronnen. De hoofdvraag laat zich als volgt formuleren:

Wat zijn de voornaamste oorzaken van de onmacht om militair-tactische overwinningen om te zetten in politiek-strategische successen in conflicten die behoren tot de categorie die Rupert Smith aanduidt als ‘war amongst the people’ in de periode van 1992 tot het heden, en is er een verschil van inzicht te duiden tussen de door wetenschappers onderscheiden oorzaken en de oorzaken die militairen benoemen?

De analyse bestaat uit twee delen. In het eerste gedeelte zal de wetenschappelijke literatuur worden geanalyseerd. Hierbij zal de nadruk liggen op problemen die in de literatuur naar voren komen met betrekking tot het vraagstuk waarom sterke staten verliezen van kleine staten waarbij met name de vertalingsproblematiek aan de orde komt. De auteurs en hun visies die in dit gedeelte worden behandeld vormen gezamenlijk een thematisch overzicht van het debat dat gaande is over deze problematiek en de verschillende inzichten die hierbij gepresenteerd worden.⁹⁴

Het tweede gedeelte bestaat uit de analyse van literatuur van militaire bevelhebbers die na het uitvoeren van hun functie hun ervaringen en visies hebben beschreven in een boek. De thema's die uit de literatuur gedistilleerd worden zijn in dit hoofdstuk gerangschikt op basis van aflopende prioriteit. De behandelde boeken zijn die van Romeo Dallaire over de VN missie in Rwanda in 1993, het boek van Wesley Clark over de NAVO missie in Bosnië en (met name) Kosovo in 1999 en het boek van Ricardo Sanchez over het eerste jaar van de oorlog in Irak in 2003.⁹⁵ Het analyseren van deze boeken is logischerwijs een bewuste keuze. Dallaire, Clark en Sanchez hadden allen een specifieke positie binnen de commandovoering. Dallaire stond als *force commander* aan het hoofd van de militaire aspecten van de VN missie in Rwanda en Uganda. Clark had als *supreme allied commander Europe* (SACEUR) tijdens het conflict in Bosnië en Kosovo niet alleen meer politieke invloed binnen de organisatie die de operaties uitvoerde, de NAVO, maar hij bekleedde tegelijkertijd ook de functie van *Commander in Chief, U.S. European Command* (CINCEUR). Zijn dubbele positie zou, zoals

⁹⁴ Onder andere Andrew Mack, M.L.R. Smith, Colin McInnes, Kersti Larsdotter, John Mackinlay, Paul Rich, Mary Kaldor, Brian Burton, John Nagl, Efraim Inbar, Gil Merom, Jeffrey Record, Daniel Byman en Matthew Waxman, Patricia Sullivan, Ivan Arrequin-Toft en Audrey Kurth Cronin.

⁹⁵ Romeo Dallaire, *Shake hands with the devil: the failure of humanity in Rwanda* (Londen 2004); Wesley Clark, *Waging modern war: Bosnia, Kosovo and the future of combat* (Cambridge 2001) en Ricardo Sanchez, *Wiser in battle: a soldier's story* (New York 2008)

zal blijken, specifieke problemen én mogelijkheden met zich meebrengen. De positie van Sanchez als hoofd van de coalitie troepen in Irak in 2003 brengt op zijn beurt specifieke aspecten met zich mee. Omdat er sprake is van een coalitieoorlog in Irak, in tegenstelling tot de operaties in Rwanda en Kosovo, is de relatie tot de nationale politiek en de controle over de strijdkrachten in het geval van Sanchez theoretisch directer.

Deze spreiding is om een aantal redenen cruciaal. Ten eerste worden, zoals zal blijken, een aantal problemen toegeschreven aan de capaciteit van een commandant om controle uit te oefenen over de strijdkrachten en de mate waarin politieke factoren van invloed zijn op beslissingen van de commandant of de organisatie, alliantie of coalitie waar hij deel van uitmaakt. Door de literatuur te bestuderen van Dallaire, Clark en Sanchez komen de verschillende posities binnen de commandovoering aan bod en komen de verschillende multinationale structuren aan bod waarbinnen tegenwoordig wordt geopereerd: internationale organisaties zoals de VN, allianties als de NAVO en ad hoc coalities zoals die in Irak. Ten tweede is er op deze manier sprake van geografische spreiding van de conflicten. Zij vinden plaats in Afrika, de Balkan en het Midden-Oosten. Omdat geopolitieke overwegingen worden genoemd als oorzaak van de keuze voor een overtuigende en krachtige interventie, dan wel voor het wegvallen van politieke wil voor het voortzetten van een conflict, is ook deze spreiding van belang. Ten derde betreft het militaire operaties van Westerse strijdkrachten in conflicten waarbij de tegenstander gevormd wordt door (een variëteit aan) groeperingen waarbij de strijd veelal plaatsvindt te midden van de burgerbevolking. Hiermee voldoen zij aan de zes componenten die Smith als kenmerkend beschouwt voor het paradigma dat hij typeert als 'war amongst the people'.⁹⁶ De literatuur van de militaire bevelhebbers wordt aangevuld met documenten die in achtergrondinformatie voorzien en context verschaffen.

Na de analyse van de militaire literatuur worden in het vierde hoofdstuk de thema's die worden onderscheiden door de wetenschappers en de militairen naast elkaar gelegd. De vergelijkende analyse zal uitwijzen of er sprake is van verschillen in opvattingen over de problemen die bestaan bij het vertalen militair-tactische overwinningen naar politiek-strategische successen en vice-versa (de vertalingsproblematiek).

Na de vergelijkende analyse zal in de conclusie worden stilgestaan bij de voornaamste overeenkomsten, dan wel afwijkingen tussen de wetenschappelijke en militaire literatuur. Ook komen in de conclusie, naar ik hoop, algemene (nieuwe) inzichten aan bod.

⁹⁶ Smith, *The Utility of Force*, 267-269. De omschrijving van Smith van moderne oorlogvoering wordt in deze scriptie overgenomen. De case studies voldoen aan deze omschrijving.

Het boek *The Utility of Force* van General Sir Rupert Smith wordt aangehaald om de centrale vraagstelling te onderbouwen en toe te lichten. Rupert Smith kan gezien worden als de bruggenbouwer tussen de wetenschappelijke theorie en de militaire praktijk. Als militair heeft hij de praktijk uitgebreid mogen proeven. In deze scriptie wil ik dan ook graag een eerste stap zetten met het vergelijken en het toetsen van zijn persoonlijke inzichten aan een nieuwe en grotere groep praktijkdeskundigen, in de hoop zijn theorie verder te kunnen onderbouwen, waar mogelijk uit te breiden of eventueel een kritische noot te plaatsen.

Smith stelt in zijn boek de vraag hoe krijgsmachten in moderne oorlogvoering aangewend kunnen worden om een politiek stabiele en wenselijke uitkomst te garanderen. Deze vraag verschilt van de vraag die in deze scriptie gesteld wordt, namelijk wat de oorzaken zijn van de onmacht om militair-tactische overwinningen om te zetten in politiek-strategische successen in moderne oorlogvoering. Zij vullen elkaar echter in wezenlijke mate aan. Het bepalen van de oorzaken van een probleem vormt immers de basis voor een mogelijke oplossing.

2. Analyse wetenschappelijke literatuur

In dit hoofdstuk wordt de wetenschappelijke literatuur behandeld die zich buigt over de vertalingsproblematiek. Uiteraard bestaat er een grote verscheidenheid aan problemen binnen *war amongst the people* en bestaat er ook een groot aantal verschillende wijzes waarop de problemen door wetenschappers beschreven en geanalyseerd worden. In dit hoofdstuk zullen de problemen die naar voren komen in de wetenschappelijke literatuur thematisch worden behandeld. Hierbij zullen eerst de problemen worden behandeld die behoren tot de militair-technische en tactische beleidsniveaus, waarna de keten gevolgd zal worden, eindigend bij problemen die tot de categorie behoren van het politiek-strategische niveau. De laatste twee categorieën vallen niet nadrukkelijk binnen een beleidsniveau en worden om die reden apart behandeld.

De volgorde wordt gehanteerd om overlap te voorkomen. Het ene probleem kan een aantal kleinschaliger problemen tot gevolg hebben. Een voorbeeld hiervan is de toenemende zichtbaarheid van wereldwijde conflicten. De berichtgeving zorgt voor opinievorming onder bevolking die politieke processen kan sturen door referenda, stemmingen en de volksvertegenwoordigingen. Dit leidt volgens sommigen tot een verhoogde politieke kwetsbaarheid. Slachtoffers aan eigen kant leiden sneller tot kritische heroverwegingen van de militaire inzet en burgerslachtoffers kunnen snel leiden tot kritiek op de eigen krijgsmacht. In dit geval is het grootste probleem de politieke kwetsbaarheid omdat daarmee de politieke wil om militaire inzet te continueren onder druk wordt gezet. Het feit dat de media en algemene ontwikkelingen op het gebied van informatie- en communicatietechnologie ertoe leiden dat deze politieke kwetsbaarheid ontstaat of versterkt wordt maakt het een ondergeschikte oorzaak, maar wel een die genoemd moet worden. Door ‘onderaan’ te beginnen wordt voorkomen dat bij de bespreking van de meer omvattende problemen uitgebreid stilgestaan hoeft te worden bij de gevolgen van het probleem in de lagere beleidsniveaus; deze problemen zijn dan al eerder uitgelicht.

2.1 Categorie # 1 – Militaire problemen

De eerste categorie problemen die worden besproken zijn de militaire problemen. Het betreft hier technische, tactische en militair-strategische zaken en problemen met bevoorrading, uitrusting, training en bijvoorbeeld moraal.

2.1.1 Manschappen en materieel

Om te beginnen wordt er vaak gesproken over het gebrek aan materieel en manschappen om de complexe missies uit te voeren. Onlangs beschuldigden zowel militairen als de conservatieve oppositie in Groot-Brittannië premier Gordon Brown er nog van onvoldoende troepen en materieel ter beschikking te hebben gesteld om de oorlog tegen de Taliban effectief te kunnen voeren.⁹⁷ Reden voor de kritiek waren de vijftien Britse militairen die alleen al in de maand juli van 2009 om het leven zijn gekomen in Afghanistan.⁹⁸ Naast de beschikbaarheid en hoeveelheid materieel is ook de kwaliteit en de mate waarin het materieel geschikt is (gemaakt) voor de specifieke inzet van belang; een gebrek hieraan kan ernstige gevolgen hebben. In de volgende twee paragrafen wordt de wetenschappelijke literatuur behandeld die deze factoren noemt. Hoewel op het eerste gezicht de schijn wordt gewekt dat dergelijke problemen niets meer zijn dan militair tactische problemen spelen zij, zo blijkt, ook een rol in de vertalingsproblematiek door enerzijds het behalen van tactische overwinningen te bemoeilijken en anderzijds door het belemmeren van de vertaling van tactische successen naar politiek-strategische successen.

2.1.1.1 Kwantiteit en kwaliteit

Een tekort aan troepen heeft rampzalige gevolgen voor de uitvoerbaarheid van taken en het behalen van doelen. Daarnaast kan een tekort aan troepen leiden tot een verhoogd risico op slachtoffers. Volgens een onderzoek van de *RAND cooperation*, een Amerikaanse denk-tank, bestaat er een omgekeerd evenredige relatie tussen troepenaantallen en risico.⁹⁹ Ook in de periode die volgt op de voornaamste gevechtshandelingen is de aanwezigheid van een grote troepenmacht bevorderlijk voor bijvoorbeeld het opbouwen van een staatsbestel, creëren van veiligheid of het behalen van een ander doel dat de militairen wordt gesteld: ‘The low numbers of combat deaths also show that postconflict nation-building, when undertaken with adequate numbers of troops, has triggered little violent resistance. Only when the number of stabilization troops has been low in comparison to the population have U.S. forces suffered or

⁹⁷ Floris van Straaten, ‘Nu zijn Britten geschokt door Afghanistan’, *NRC handelsblad* 13 juli 2009 op http://www.nrc.nl/buitenland/article2299168.ece/Nuacute_zijn_Britten_geschokt_door_Afghanistan. Bezocht 19-7-2009.

⁹⁸ Ibidem.

⁹⁹ James Dobbins e.a., *America’s role in nation-building from Germany to Iraq* (RAND, Santa Monica 2003) 153.

inflicted significant casualties.’¹⁰⁰ De verslechterende veiligheidssituatie in Afghanistan, met name in de directe nasleep van de voornaamste gevechtsoperaties, wordt dan ook onder andere toegeschreven aan een gebrek aan mankracht:

‘Afghanistan would be further along the path to sustainable security had the international community invested more (and more wisely) during the first several years of the intervention. From the beginning, the United States, lead partner in the effort to establish security in Afghanistan, pressed for a light international military presence.’¹⁰¹

Ook in vredesoperaties van de VN wordt door veel auteurs het belang van een interventiemacht met voldoende middelen en manschappen benadrukt. Om de in het mandaat gestelde doelen te kunnen behalen moet een krachtige en vooral ook geloofwaardige troepenmacht opgebouwd worden.¹⁰² Gebrek hieraan zorgt in eerste instantie voor grotere moeilijkheden bij het behalen van tactische successen. Daarnaast kan het tot gevolg hebben dat de voordelen die een tactisch succes met zich mee brengen niet worden geconsolideerd. De praktische vertaling van tactische successen naar politiek-strategisch succes wordt hierdoor gehinderd.

Een ander zeer belangrijk aspect is echter de kwaliteit van de beschikbare middelen. Zonder deugdelijk en geschikt materiaal en goed getrainde militairen wordt het voordeel van de kwantiteit niet benut. In Nederland waren het de ervaringen in voormalig Joegoslavië die het Ministerie van Defensie hebben aangetoond dat robuust uitgeruste grondtroepen van belang zijn en dat de verbetering van de infanterie capaciteit noodzakelijk is.¹⁰³ Volgens een aantal auteurs is het huidige militaire materieel niet geschikt (of in ieder geval niet aangepast) om invulling te geven aan de complexe taken in *war amongst the people*. Een RAND rapport uit 2007 concludeert dat ‘appropriate armament for soft-skinned systems, adequate shielding of their occupants, and simple recognition that the demands of operations in villages, towns,

¹⁰⁰ Ibidem.

¹⁰¹ Carl Robichaud, ‘Remember Afghanistan? A glass half Full, on the Titanic’, *World Policy journal*, Vol. 13, Nr. 1 (2006) op <http://www.worldpolicy.org/journal/articles/wpi06-2/robichaud.html>. Bezocht 19-7-2009.

¹⁰² Gareth Evans, *Cooperating for Peace: The Global Agenda for the 1990s and Beyond* (St. Leonards, Australia, 1993); Darya Pushkina, ‘Towards successful peace-keeping. Remembering Croatia’, *Cooperation and Conflict*, Vol. 39, Nr. 4 (2004) 393-415; Roland Paris, ‘Broadening the study of peace operations’, *International Studies Review*, Vol. 2, Nr. 3 (2000) 27-44; Barbara Walter, ‘Designing Transitions from Civil War: Demobilization, Democratization, and Commitments to Peace’, *International Security*, Vol. 24, Nr. 1 (1999) 127-155; Fen Hampson, *Nurturing Peace: Why Peace Settlements Succeed or Fail* (Washington DC 1996).

¹⁰³ R. H. Sandee en P. W. W. Wijninga, ‘Lessen uit recente operaties’ in: E. Muller (red.), *Krijgsmacht. Studies over de organisatie en het optreden* (Alphen aan de Rijn 2004) 715-740, aldaar 727.

and cities require special consideration during the design of vehicles have been lacking.’¹⁰⁴ In veel gevallen moesten in Irak militairen zelf manieren verzinnen om de bepantsering van voertuigen aan te vullen om hun veiligheid te vergroten, of moesten ze zelf op zoek naar wapens die beter geschikt waren voor gevechten in stedelijke omgevingen dan hun standaard M4 geweer.¹⁰⁵

In veel gevallen is materieel ook niet geschikt om in *war amongst the people* naar behoren te functioneren. Voorbeelden hiervan zijn de Britse tanks die in de Eerste Golfoorlog niet uitgerust waren met zandfilters omdat ze aangeschaft en uitgerust waren voor een oorlog op de Oost-Europese vlaktes tegen een Russisch leger.¹⁰⁶ Tanks zijn in een verstedelijkte omgeving daarnaast, net als bijvoorbeeld helikopters, kwetsbaar.¹⁰⁷ Ook is de enorme vuurkracht vaak niet te gebruiken tegen een tegenstander die niet beschikt over zwaar materieel en die juist probeert directe confrontaties uit de weg te gaan. Het gebruik van dergelijke destructieve wapensystemen leidt ook snel tot burgerslachtoffers, die in een oorlog waarbij het draait om de wil van de bevolking en publieke opinie juist vermeden moeten worden.¹⁰⁸ Hetzelfde probleem geldt voor de coördinatie en het effectieve gebruik van ondersteuning van (jacht)bommenwerpers in verstedelijkte omgevingen.¹⁰⁹ Bij het opstellen van doelen voor een militaire operatie moet rekening gehouden worden met deze beperkingen, of moet actie ondernomen worden om uitrusting te verbeteren. In dit opzicht maakt gebrekkig materieel wederom in praktisch opzicht deel uit van de vertalingsproblematiek: zonder adequate middelen kan een krijgsmacht niet voldoen aan de door de politiek gestelde eisen en doelen.

Sommige auteurs zijn de mening toegedaan dat de *revolution in military affairs* (RMA)¹¹⁰ de toepasbaarheid van modern wapentuig kan vergroten, waardoor deze problemen kunnen worden weggenomen.¹¹¹ Er blijken echter nog steeds grote problemen te bestaan met

¹⁰⁴ Russell W. Glenn e.a., “*People make the city*,” executive summary. *Joint urban operations observations and insights from Afghanistan and Iraq* (RAND, Santa Monica 2007) 39.

¹⁰⁵ Ibidem, 17, 39.

¹⁰⁶ Smith, *The Utility of Force*, 298.

¹⁰⁷ Robert F. Hahn II en Bonnie Jezior, ‘Urban warfare and the urban warfighter of 2025’, *Parameters* (Summer 1999) 74-86.

¹⁰⁸ Smith, *The Utility of Force*, 299-301.

¹⁰⁹ Glenn e.a., “*People make the city*,” 17.

¹¹⁰ De ontwikkeling van modern technologisch wapentuig en nieuwe tactieken die een revolutie in de oorlogvoering teweeg brengt.

¹¹¹ Michael J. Vickers en Robert C. Martinage, *The revolution in war* (Washington 2004) op

<http://www.csbaonline.org/4Publications/Archive/R.20041201.RevInWar/R.20041201.RevInWar.pdf>. Bezocht

20-7-2009; Barry D. Watts, *Six decades of guided munitions and battle networks: progress and prospects*

(Washington 2007) op

http://www.csbaonline.org/4Publications/PubLibrary/R.20070301.Six_Decades_of_Gui/R.20070301.Six_Decad

onder andere de communicatie tussen eenheden op de grond¹¹², de precisie waarmee bommen naar hun doel geleid worden¹¹³, de voortdurende afhankelijkheid van moderne wapensystemen van menselijke input en fouten die daaruit voortvloeien¹¹⁴ en de hinder die wapensystemen nog steeds ondervinden van weersomstandigheden en geografische factoren.¹¹⁵ Daarnaast zijn de kosten van dergelijke wapensystemen zeer hoog.¹¹⁶ Met name het gebruik van de luchtmacht in combinatie met kleine hoeveelheden militairen op de grond werd gezien als ‘de tactiek van de toekomst’.¹¹⁷ Zoals echter is gebleken in onder andere Kosovo en bijvoorbeeld Afghanistan in 2001, kan een luchtoffensief op zichzelf het politieke einddoel niet verwezenlijken.¹¹⁸ Dit is in lijn met het betoog van Rupert Smith die sprak over de beperkte effectiviteit van moderne wapensystemen in combinatie met de veranderde doelen die een militaire organisatie gesteld worden. Deze ontwikkeling vergroot de moeilijkheden om politieke doelen te vertalen naar militaire taken. Er ontstaat een discrepantie tussen de te behalen doelen en de mogelijkheden die een krijgsmacht ter beschikking staan om deze doelen te behalen. Daarnaast bestaat het risico dat met luchtaanvallen onnodige burgerslachtoffers vallen¹¹⁹; iets dat in toenemende mate als onacceptabel wordt ervaren.¹²⁰

Een andere visie, onder andere die van Andrew Mack, is dat een proportioneel grote nadruk op kwantiteit en algehele superioriteit van troepen in een conflict juist contraproductief kunnen werken: ‘(...) in certain types of conflict, conventional military superiority is not merely useless, but may actually be counter-productive.’¹²¹ Ook Jeffrey

[es_of_Gui.pdf](#). Bezocht 20-7-2009; William Nolte, ‘Operation Iraqi freedom and the challenge to intelligence. Keeping pace with the revolution in military affairs’, *Studies in intelligence*, Vol. 48, Nr. 1 (2004) 1-10.

¹¹² Winter Casey, ‘Lawmaker wary of progress in defense IT transformation’, *national journal's technology*, 4-6-2006 op <http://www.govexec.com/dailyfed/0406/040606tdpm1.htm>. Bezocht 20-7-2009; Russell W. Glenn e.a., ‘People make the city’, 17.

¹¹³ Glenn e.a., ‘People make the city’, 17; Raja G. Hussain, ‘The impact of collateral damage on the Taliban insurgency’ op http://www.au.af.mil/info-ops/iosphere/08fall/iosphere_fall08_hussain.pdf. Bezocht 20-7-2009; Human rights watch rapport, *Off target. The conduct of the war and civilian casualties in Iraq* (New York 2003) op <http://www.hrw.org/en/node/12207/section/2>. Bezocht 20-7-2009.

¹¹⁴ Hussain, ‘The impact of collateral damage’.

¹¹⁵ Anthony H. Cordesman, *The lessons and non-lessons of the air and missile campaign in Kosovo* (Washington 2000) 41-47 op <http://csis.org/files/media/isis/pubs/kosovolessons-full.pdf>. Bezocht 20-7-2009.

¹¹⁶ Obaid Younassi e.a., *Is weapons system cost growth increasing? A quantitative assessment of completed and ongoing programs* (RAND, Santa Monica 2007) 45.

¹¹⁷ Timothy Garden, ‘Air power: theory and practice’ in: John Baylis e.a., *Strategy in the contemporary world* (Oxford 2002) 131-157, aldaar 152-156.

¹¹⁸ Cordesman, *The Lessons and Non-Lessons*, 78-79; Carl Conetta, ‘Strange victory: a critical appraisal of operation enduring freedom and the Afghanistan war’, research monograph # 6, 30-1-2002, project on defense alternatives (PDA) commonwealth institute, Cambridge, Massachusetts op <http://www.comw.org/pda/0201strangevic.pdf>. Beozcht 20-7-2009. 15-17.

¹¹⁹ Hussain, ‘The impact of collateral damage on the Taliban insurgency’; Conetta, ‘Strange victory’, 15-17.

¹²⁰ Edward N.Luttwak, *Strategy. The logic of war and peace. Revised and enlarged edition* (Londen 2001); Inbar (ed.), *Democracies and Small Wars*; Byman en Waxman, *The dynamics of coercion*; Mack, ‘Why Big Nations Lose Small Wars’.

¹²¹ Mack, ‘Why big nations lose small wars’, 175.

Record ontkent dat het gebrek aan materieel en manschappen bepalend is voor het wel of niet winnen van een conflict: 'Examination of goliath defeats reveals the limits of material preponderance (...)'.¹²² Deze visie die door Andrew Mack in de jaren '70 van de vorige eeuw voor het eerst gepresenteerd werd lijkt op de huidige redenatie van de Britse regering voor het weigeren van versterkingen voor de troepenmacht in Afghanistan. Volgens hun 'leidt het niet per se tot meer veiligheid voor de troepen. Het is zelfs denkbaar, aldus een medewerker van premier Brown, dat er juist meer slachtoffers door vallen.'¹²³

Volgens Mack zijn sterke staten geneigd onrealistische verwachtingen te ontwikkelen over de snelheid en manier waarmee een overwinning behaald kan worden, met name als er omvangrijke militaire middelen worden gebruikt.¹²⁴ Hierbij wordt met omvangrijke middelen op zowel kwantitatieve als kwalitatieve inzet van middelen gedoeld. Als de overwinning uitblijft, zo betoogt ook Ivan Arreguin-Toft, dreigt een escalatie waarbij de sterke staat meer middelen committeert waardoor het belang van de snelle overwinning nog zwaarder gaat wegen en waarbij het uitblijven ervan de sterke staat als 'incompetent' zal doen afspiegelen.¹²⁵ Nationale kritiek en druk om de missie te beëindigen kunnen als gevolg hiervan toenemen.¹²⁶ Desondanks zegt Ivan Arreguin-Toft wel dat de 'count of wins and losses for strong actors over the last two hundred years (...)' duidelijk maakt dat ' (...) having a large power advantage over your rivals in a fight is a good thing to have.'¹²⁷ Hij onderbouwt dit met een statistische analyse waaruit blijkt dat slechts 29% van de conflicten van 1800 tot 2003 door de zwakkere partij is gewonnen.¹²⁸ Hoewel het een beperkt percentage lijkt zegt hij wel dat ' (...) it's surprising the weak actors won as many fights as they did.'¹²⁹ Een verdeling van het overzicht in periodes van vijftig jaar geeft aan dat sterke staten tegenwoordig steeds vaker verliezen van zwakkere staten dan vroeger: relatieve militaire superioriteit kan dus niet als enige factor gelden die de uitkomst van conflicten bepaalt.¹³⁰ Zijn verklaring van de

¹²² Record, *Beating Goliath*, 131.

¹²³ Floris van Straaten, 'Nu zijn Britten geschokt door Afghanistan'.

¹²⁴ Mack, 'Why big nations lose small wars', 181-182.

¹²⁵ Arreguin-Toft, 'How the Weak Win Wars', 105.

¹²⁶ Arreguin-Toft, 'How the Weak Win Wars', 105-106.

¹²⁷ Opmerking van Ivan Arreguin-Toft op de website van de Nieman Foundation for Journalism at Harvard University, op

<http://www.niemanwatchdog.org/index.cfm?fuseaction=background.view&backgroundid=00163&stoplayout=true&print=true>. Bezocht 20-7-2009.

¹²⁸ Statistisch model op

<http://www.niemanwatchdog.org/index.cfm?fuseaction=background.view&backgroundid=00163&stoplayout=true&print=true>. Bezocht 20-7-2009.

¹²⁹ Ivan Arreguin-Toft op de website van de Nieman Foundation for Journalism at Harvard University, op

<http://www.niemanwatchdog.org/index.cfm?fuseaction=background.view&backgroundid=00163&stoplayout=true&print=true>. Bezocht 20-7-2009.

¹³⁰ Ibidem.

problemen die resulteren in het verlies van een conflict door een sterke staat, of het uitblijven van een overwinning, is gelegen in de interactie tussen militaire strategieën. Dit idee wordt later in dit hoofdstuk behandeld.

2.1.1.2 Training

Een veel gehoord probleem is naast de beschikbaarheid van voldoende troepen, ook de onvoldoende mate waarin zij middels hun training voorbereid zijn op de taken die hun wachten in *war amongst the people*. Rupert Smith gaf ook al aan dat het ontbreken van adequate training een groot probleem is, met name het gebrek aan training voor de uiteenlopende taken die zij gedurende een operatie moeten uitvoeren die afwijken van standaard gevechtsoperaties.¹³¹ Om deze reden worden militairen in Nederland voor meerdere taken opgeleid.¹³² Een voorbeeld hiervan is de inzet van een Nederlandse luchtdoelartillerie eenheid op Cyprus als lichte infanterie-eenheid.¹³³ Ondanks dergelijke initiatieven lijkt het probleem niet verholpen, omdat weliswaar militaire competenties worden uitgebreid maar er geen sprake is van kruisbestuiving tussen de politiek en de militairen. In een RAND rapport uit 2007 wordt gesproken over vooruitgang in de Amerikaanse training van militairen, maar ook van probleemgebieden die nog steeds aangepakt moeten worden.¹³⁴ Met name de nadruk op het maken van goede beslissingen in situaties die niet exact overeenkomen met de geoefende simulaties van de training is belangrijk.¹³⁵ De diversiteit van de conflicten moet in de training worden gesimuleerd. Overgangen van rust naar gevecht moeten abrupt en onverwacht plaatsvinden, overgangen van omgevingsfactoren zoals van het platteland naar verstedelijkt gebied moeten elkaar in hoog tempo opvolgen, de nadruk moet liggen op een denkende tegenstander in plaats van een van te voren bepaald scenario en binnen deze dynamiek moet de training zich richten op een breed scala aan missies.¹³⁶ John Kiszely schrijft hierover in een studie voor de *defence academy of the United Kingdom*: ‘A key requirement for an armed force re-orienting from one type of warfare to another is having

¹³¹ Smith, *The Utility of Force*, 197, 297.

¹³² Sandee en Wijninga, ‘Lessen uit recente operaties’, 728.

¹³³ Ibidem.

¹³⁴ Glenn e.a., “*People make the city*”, 18.

¹³⁵ Ibidem.

¹³⁶ Ibidem.

agile and responsive training and doctrine organizations.’¹³⁷ Volgens Kiszely vormt het gebrek aan training een zeer grote belemmering voor het behalen van succes in *war amongst the people*. Zonder adequate training blijven de best uitgeruste militairen ongeschikt om de complexe taken van hedendaagse conflicten op zich te nemen.¹³⁸ Dit leidt in de praktijk tot slachtoffers en onbegrip onder de militairen voor de uitvoering van hun taken.

Goede training is dus zowel belangrijk om tactische successen te boeken als voor het aaneenrijgen van de afzonderlijke successen tot een coherente strategie ten dienste van een politiek doel. Hierdoor heeft training een directe relatie tot zowel het behalen van tactische successen als tot de vertalingsproblematiek. Met name het belang van de manier waarop een overwinning behaald wordt, en niet alleen de nadruk op het behalen van een overwinning op zich, leidt tot een grotere verantwoordelijkheid van militairen op tactisch niveau en de impact van hun daden op politiek-strategisch niveau. Zonder adequate training wordt op het militair-tactische niveau de mogelijkheid van het behalen van politieke doelen verspeeld. Militairen zijn dan niet in staat om de politieke gevoeligheid van hun acties te doorgronden en zullen daardoor niet in staat zijn hun opdracht naar politieke tevredenheid uit te voeren.

2.1.2 Militaire tactiek

In *war amongst the people* ligt de nadruk veelal op het tactische optreden. Zoals Rupert Smith aangaf wordt er voornamelijk gevochten om sub-strategische doelen.¹³⁹ Daarnaast moet het gebruik van geweld nauwkeurig afgewogen worden tegenover de mogelijke schadelijke gevolgen hiervan voor het politieke einddoel. Omdat geweld tegenwoordig in veel gevallen wordt aangewend om de wil van de bevolking te winnen is het gebruik van de moderne krachtige wapensystemen vaak sterk aan banden gelegd.¹⁴⁰ Confrontaties vinden hierdoor plaats op korte afstand, vaak in verstedelijkt gebied of in een omgeving die de tegenstander bewust heeft uitgekozen voor een aanval of hinderlaag.¹⁴¹ Dit brengt een aantal tactische problemen met zich mee die naast het behalen van een overwinning op tactisch niveau ook de vertaling hiervan naar politiek-strategisch succes bemoeilijken.

¹³⁷ John Kiszely, ‘Post-Modern Challenges for Modern Warriors’, *The shrivenham papers*, Nr. 5 (2007) 12, op <http://www.comw.org/rma/fulltext/0712kiszely.pdf>. Bezocht 20-7-2009.

¹³⁸ Ibidem.

¹³⁹ Smith, *The Utility of Force*, 271.

¹⁴⁰ Ibidem, 372.

¹⁴¹ Ibidem, 278-284.

De noodzaak van het aanpassen van de eigen tactiek aan die van de tegenstander wordt door veel auteurs¹⁴² als een groot probleem gezien dat bijdraagt aan de onmacht om hedendaagse conflicten te winnen. Het manoeuvreren in verstedelijkt gebied gaat vaak moeizaam.¹⁴³ Met name voor zwaarder materieel zoals trucks of tanks levert dit problemen op.¹⁴⁴ Het vergroot hun kwetsbaarheid. Daarnaast kan in het geval van een hinderlaag niet snel worden teruggetrokken en is het hierdoor moeilijk om met bijvoorbeeld mortieren of luchtaanvallen ondersteuning te verlenen.¹⁴⁵ Ook de noodzaak van het beperken van onnodige slachtoffers is hierbij een overweging, iets dat ook wel *dilemma of force*¹⁴⁶ genoemd wordt. Het refereert aan het dilemma van een commandant die geweld moet gebruiken om slachtoffers aan eigen zijde te voorkomen of te minimaliseren en tegelijkertijd het geweldsgebruik moet temperen om burgerslachtoffers te vermijden. Dit leidt volgens een aantal auteurs tot een behoudende oorlogvoering die het behalen van successen, allereerst op militair-tactisch niveau, maar ook op strategisch niveau, belemmert. De gevolgen van de drang om eigen slachtoffers te voorkomen beperken zich overigens niet tot het tactische niveau. Later zal nog meerdere keren worden stilgestaan bij dit probleem.

Kersti Larsdotter geeft in haar onderzoek naar werkwijze van het Amerikaanse leger in Vietnam en Afghanistan aan dat de eerder besproken RMA niet heeft gebracht wat men aanvankelijk dacht. De ‘revolutie’ heeft volgens haar niet geleid tot wezenlijke aanpassingen van tactiek. De tactische inzet in Vietnam vertoont volgens haar juist zeer veel overeenkomsten met die in Afghanistan.¹⁴⁷ Dit lijkt te sporen met de opvattingen van Rupert Smith, die aangeeft dat tegenstanders onder de *weapons utility threshold* opereren.¹⁴⁸ Onze geavanceerde wapensystemen zijn niet te gebruiken tegen een tegenstander die weigert zich te conformeren aan onze manier van interstatelijke conventionele oorlogvoering.¹⁴⁹ Zoals Rod Thornton ook beaamt: ‘(...) military technology that seems principally to have been designed to develop ‘shock and awe’ is of little use when the goal is hearts and minds.’¹⁵⁰ De conclusie van Larsdotter luidt dan ook: met nieuwe middelen wordt er gevochten volgens oude

¹⁴² Kiszely, ‘Post-Modern Challenges for Modern Warriors’; Arreguín-Toft, ‘How the Weak Win Wars’; Glenn e.a., “*People make the city*”.

¹⁴³ Glenn e.a., “*People make the city*”, 17.

¹⁴⁴ Ibidem.

¹⁴⁵ Ibidem.

¹⁴⁶ Ibidem, 24.

¹⁴⁷ Kersti Larsdotter, ‘New wars, old warfare? Comparing US tactics in Vietnam and Afghanistan’ in: Isabelle Duyvesteyn en Jan Angstrom (ed.), *Rethinking the Nature of War* (New York 2005) 135-158, aldaar 147-148.

¹⁴⁸ Smith, *The Utility of Force*, 299.

¹⁴⁹ Rod Thornton, ‘The way forward’, *Contemporary Security Policy*, Vol. 28, Nr. 1 (2007) 212-219, aldaar 216.

¹⁵⁰ Thornton, ‘The way forward’, 216.

methodes.¹⁵¹ Ook David Kilcullen, auteur van het boek *The accidental guerilla* beaamt dit.¹⁵² Goede resultaten blijven dan ook vaak uit.

Een van de grootste problemen op tactisch niveau is het gevolg dat een opmerkelijk beperkt incident kan hebben voor de militaire of zelfs politiek-strategische doelen. Hoewel dit probleem aan meerdere oorzaken wordt toegeschreven, zoals de toegenomen ‘zichtbaarheid’ van conflicten, is het wel een factor die tactische operaties aanzienlijk bemoeilijkt en daarmee een probleem vormt voor het vertalen van tactisch succes naar politiek-strategisch succes. Ook de constante nadruk op het voorkomen van slachtoffers eist zijn tol op de mogelijkheden van de tactische inzet van militairen. De nadruk op *force protection*¹⁵³ zoals bijvoorbeeld door de Amerikanen wordt nagestreefd heeft met name in *war amongst the people* een averechts effect.¹⁵⁴ Hierdoor wordt bijvoorbeeld het contact met de bevolking tot een minimum beperkt waardoor een afstand gecreëerd wordt, zowel letterlijk als figuurlijk.¹⁵⁵ Thomas Mockaitis zegt hierover: ‘A healthier balance between force protection and mission goals also could improve relations with the local population. Flak jackets, helmets, and goggles offer some protection, but they can impede building good community relations, which may offer even greater security.’¹⁵⁶

Zo belemmert angst voor slachtoffers de militairen om op lange termijn succes te boeken. Het behalen van het politieke doel, het winnen van de wil van de bevolking, wordt bemoeilijkt door de beschermende maatregelen. Tactische overwinningen zullen op een dergelijke manier minder slachtoffers met zich meebrengen maar hebben niet tot gevolg dat het vertrouwen van de bevolking gewonnen wordt. De angst voor slachtoffers maakt hier dus inherent deel uit van de vertalingsproblematiek.

2.1.3 Beperkingen op het gebruik van militair geweld / beperkte roe

Ook onduidelijkheid over het gebruik van militair geweld vormt een groot probleem op het militair tactische niveau. Dit probleem wordt met name genoemd in de wetenschappelijke

¹⁵¹ Larsdotter, ‘New wars, old warfare?’, 153.

¹⁵² David Kilcullen, *The accidental guerilla. Fighting small wars in the midst of a big one* (Londen 2009) 295.

¹⁵³ *Force protection* zijn de maatregelen die genomen worden om een troepenmacht te beschermen. Dit varieert van het dragen van kevlar vesten, helmen en brillen, tot het rijden in grote konvooien, met pantservoertuigen en het huisvesten van militairen op compounds op strategische locaties die goed te verdedigen zijn.

¹⁵⁴ Thomas R. Mockaitis, *The Iraq war: learning from the past, adapting to the present and planning for the future* (Carlisle 2007) 55-56.

¹⁵⁵ Mockaitis, *The Iraq war*, 55-56.

¹⁵⁶ Ibidem.

literatuur als een product van multilaterale samenwerking bij militaire operaties. Hoewel Byman, Waxman en Carlson de dynamiek binnen coalities als noodzakelijk kwaad zien, leggen zij ook de nadruk op de negatieve consequenties die dit heeft op het gebruik van, soms noodzakelijk, militair geweld:

‘Both legal mandates and ROE help alleviate coalitions members’ anxieties about unwanted escalation. The trade off, of course, is that they place ceilings on the potential level of force and yield escalatory initiative to the adversary, who can now more effectively dictate the level of force to be used. Given that ambiguity is an inherent part of both politics and war, compacts, mandates, and ROE often limit the effectiveness of coercion.’¹⁵⁷

Bovenstaande dynamiek ondermijnt niet alleen de effectiviteit van de multilaterale militaire macht. Ook de mogelijkheid tot het gebruiken van militair potentieel wordt belemmerd door mandaten en ROE: ‘(...) coalition dynamics often restrict the ability of the coercers to escalate. Divergent interests (...) and shared control combine to circumscribe the use of force. ROE and legal mandates may further interfere with escalation by placing explicit limits on practicable force.’¹⁵⁸ Auteurs die deze visie onderbouwen, en zeer nadrukkelijk het belang van een goed en duidelijk mandaat en ROE onderstrepen, zijn onder andere Erwin A. Schmidl¹⁵⁹, Joshua G. Smith¹⁶⁰ en Rob de Wijk.¹⁶¹

De militaire problemen die in deze paragraaf zijn behandeld maken voornamelijk in praktische zin deel uit van de vertalingsproblematiek. Wel is hun invloed hierop van groot belang. Het belang van de juiste hoeveelheid beschikbare troepen in een conflict, en de mate waarin zij zijn voorbereid en getraind hiervoor is aan de orde gekomen. Ook de kwaliteit van materieel is genoemd. Deze zaken vormen de basisbenodigdheden van een krijgsmacht om hun militaire taken uit te kunnen voeren. Ook zijn deze voorwaarden van essentieel belang om militaire doelen ten dienste te stellen aan de politiek. Bij gebrek hieraan kan niet worden voldaan aan de eisen die het krijgsmiddel gesteld worden.

¹⁵⁷ Daniel Byman, Matthew C. Waxman en Eric Victor Larson, *Air power as a coercive instrument* (RAND, Santa Monica 1999) 97.

¹⁵⁸ Ibidem, 100.

¹⁵⁹ Erwin A. Schmidl, ‘Into the twenty-first century: some thoughts on interventions and peace operations’, *Small Wars and Insurgencies*, Vol. 15, Nr. 2 (2004) 201-205, aldaar 204.

¹⁶⁰ Smith, ‘The responsibility to reflect’, 17.

¹⁶¹ Rob de Wijk, *The art of military coercion. Why the West’s military superiority scarcely matters* (Amsterdam 2005) 251.

De vertalingsproblematiek komt ook naar voren in de bespreking van de problemen van militaire tactiek en de beperkingen op het gebruik van militair geweld en beperkte ROE. Met name de tactiek van de tegenstander belemmert Westerse krijgsmachten gebruik te maken van hun militaire potentieel. De middelen die het Westen ter beschikking staan om in *war amongst the people* op te treden zijn niet effectief. Door de afnemende relevantie van vernietigende moderne wapensystemen komt de nadruk steeds meer te liggen op de politieke oorlogsvoering en de rol van de krijgsmacht hierin. Dit compliceert het stellen van doelen door de politiek, met name als het aankomt op de vertaling van die doelen naar militaire actie. Het manifesteert zich in de onduidelijkheid hoe de ROE en mandaten in de praktijk toe te passen. Deze onduidelijkheid wordt vaak toegeschreven aan politieke onzekerheid. De militairen betalen de prijs voor de politieke structuur waarin een operatie plaatsvindt. Hoewel zich dit doet merken op tactisch niveau zijn de gevolgen er niet minder om. De vertalingsproblematiek doet zich juist hier gelden.

2.2 Categorie # 2 – Politieke problemen

Volgens sommige wetenschappers is de politieke structuur en de invloed van externe factoren hierop de oorzaak van de vertalingsproblematiek.¹⁶² De problemen die in deze paragraaf worden besproken, die volgens de desbetreffende auteurs moeten worden gezien als bepalend voor het verlies van conflicten door sterke staten, incorporeren een aantal kleinere problemen die leiden tot het uiteindelijke politieke probleem. Hoewel deze problemen niet expliciet en afzonderlijk worden besproken is het, zoals ook in het vorige hoofdstuk benadrukt werd, van groot belang de samenhang te zien tussen de problemen. In sommige gevallen leiden verschillende kleinere problemen tot hetzelfde ‘grote’ politieke probleem. De nuances en verschillen tussen de visies van de afzonderlijk wetenschappers komen uiteraard aan bod om de context niet uit het oog te verliezen.

¹⁶² Glenn e.a., “*People make the city*”, 13.

2.2.1 Duidelijk (politiek) einddoel

Oorlog wordt gevoerd om doelen die door de politiek worden gesteld. In het vorige hoofdstuk is duidelijk geworden dat een aantal auteurs de reden voor het verlies van conflicten in *war amongst the people* toeschrijven aan een slechte of verkeerde strategie. Omdat een strategie een vertaling is van het politieke doel naar militaire doelen is het belangrijk om het uitgangspunt, het politieke doel, duidelijk te hebben. Daarnaast moet het realistisch zijn en moet militaire inzet afgestemd zijn op het behalen van overwinningen die het politieke doel ten dienste staan of realiseren. Luttwak sprak in deze context over de verticale en horizontale harmonie die vereist is tussen en binnen de beleidsniveaus.¹⁶³ Colin S. Gray, een Brits strategisch denker, zei hierover in relatie tot de Franse strijd in Algerije dat ‘Modern war, French-style, could work tactically and operationally in Algeria, but never strategically. The reason was that the French military effort, no matter how tactically excellent and intellectually sophisticated, was always politically hollow.’¹⁶⁴ Ook de auteur Taylor B. Seybolt benadrukt de noodzaak van politieke onderbouwing van strategie. De vragen die volgens hem altijd gesteld moeten worden zijn ‘What is the distinct objective?’ en ‘What military strategies can achieve the objective?’ maar vooral ‘What are the material and political requirements of those strategies?’¹⁶⁵ Ook Rob de Wijk benadrukt het belang van duidelijke, concrete en realistische doelen.¹⁶⁶ Russell W. Glenn bevestigt dit in een RAND rapport in 2007: ‘Too often, the end state used is a purely military one chosen without sufficient attention given to transition requirements and coalition objectives beyond those military.’¹⁶⁷ Deze uitspraak is cruciaal en toont de paradox van de vertalingsproblematiek. Wat eigenlijk een politiek einddoel had moeten zijn wordt vertaald in puur militaire doelen, waarbij voorbij wordt gegaan aan de bredere problemen en aspecten van een conflict. Het Westen vecht een militaire oorlog tegen een tegenstander die zich richt op politieke en sociale aspecten. Anderzijds, zoals door Smith al werd gezegd, wordt er een puur politiek einddoel vastgesteld, bijvoorbeeld het creëren van een democratische staat, en wordt er niet goed nagedacht over de rol van een krijgsmacht in het behalen van dit puur politieke doel. In de komende paragrafen komen de politieke aspecten van dit probleem aan bod.

¹⁶³ Luttwak, *Strategy*.

¹⁶⁴ Colin S. Gray, *Irregular Enemies and the essence of strategy: can the American way of war adapt?* (Carlisle 2006) 20-21.

¹⁶⁵ Taylor B. Seybolt, *Humanitarian military intervention. The conditions for success and failure* (Oxford 2007) 269.

¹⁶⁶ de Wijk, *The art of military coercion*, 251.

¹⁶⁷ Glenn e.a., “*People make the city*”, 13.

2.2.2 Politieke wil

Een aantal auteurs zien een gebrek aan politieke wil als basis voor het verlies van conflicten in *war amongst the people*. Volgens Andrew Mack¹⁶⁸ kan de oorzaak voor het verlies gevonden worden in de mate van politieke wil, die voortvloeit uit een perceptie van belangen die op dat moment spelen.¹⁶⁹ In oorlogen na 1945, zo merkt Mack op, lijkt militaire superioriteit niet langer de enige voorwaarde te zijn voor een overwinning.¹⁷⁰ Hoewel hij toegeeft dat de sterkere staten militair niet werden verslagen, wisten zij conflicten ook niet in hun voordeel te beslissen:

‘In every case, success for the insurgents arose not from a military victory on the ground - though military success may have been a contributory cause - but rather from the progressive attrition of their opponents’ *political* capability to wage war. In such asymmetric conflicts, insurgents may gain political victory from a situation of military stalemate *or even defeat*.’¹⁷¹

Volgens Mack is het verlies van de Fransen in de eerste Indo-Chinese oorlog en het verlies van de Amerikanen in de Vietnam oorlog gelegen in het wegvallen van politieke wil om de strijd voort te zetten: ‘If the external power’s will to continue the struggle is destroyed, then its military capability (...) is totally irrelevant.’¹⁷² Een ander voorbeeld dat Mack geeft om zijn argumenten kracht bij te zetten is dat van de oorlog die de Fransen voerden in Algerije:

‘Even where military victory over the insurgents is unambiguous - as in General Massu’s destruction of the FLN infrastructure in the notorious Battle of Algiers - this is still no sure guide to the outcome of the conflict. Despite the fact that the FLN never regained the military initiative, the French abandoned their struggle within four years.’¹⁷³

¹⁶⁸ Andrew Mack mag beschouwd worden als een van de grondleggers van het debat over de vertalingsproblematiek. Hij probeert, in zijn essay uit 1975 *Why big nations lose small wars*, de uitkomst van moderne (asymmetrische) conflicten te verklaren waarbij militair sterke staten verslagen worden door een zwakkere partij. Mack, ‘Why Big Nations Lose Small Wars’.

¹⁶⁹ Mack, ‘Why Big Nations Lose Small Wars’.

¹⁷⁰ Ibidem, 175.

¹⁷¹ Ibidem, 177.

¹⁷² Ibidem, 179.

¹⁷³ Ibidem, 180.

Colin S. Gray gebruikte hetzelfde voorbeeld om eveneens aan te geven dat er zonder politieke ruggengraat geen sprake kan zijn van efficiënte inzet van militair potentieel.¹⁷⁴ Deze auteurs schrijven de aard van de vertalingsproblematiek toe aan politiek onbegrip over de manier waarop militaire apparaten ten dienste kunnen worden gesteld aan politieke doelen. Hier is de opmerking van Russell W. Glenn op zijn plaats, dat men zich verliest in een te sterk militair georiënteerd einddoel, waarbij aan de politieke aspecten voorbijgegaan wordt. Rapporten van de onafhankelijke onderzoekscommissie voor de oorlog in Rwanda¹⁷⁵ en van de Secretaris-generaal van de VN over het drama in Srebrenica¹⁷⁶ zien tevens het gebrek aan wil van lidstaten als oorzaak van het falen van de VN in beide gevallen.¹⁷⁷ Ook de Amerikaanse Kolonel van de marine (buiten dienst) Thomas X. Hammes beaamt dat het ontbreken van politieke wil een oorzaak is van het verlies van conflicten in *war amongst the people*. Hij onderschrijft de politieke aard van de oorlogvoering die de tegenstanders voeren: ‘they seek to convince enemy political leaders that their strategic goals are either unachievable or too costly for the perceived benefit. The fundamental precept is that superior political will, when properly employed, can defeat greater economic and military power. Because it is organized to ensure political rather than military success, this type of warfare is difficult to defeat.’¹⁷⁸

Het wegvallen van politieke wil is volgens Mack gekoppeld aan de perceptie van de belangen die op dat moment spelen. Met andere woorden: de belangen van de sterke staten, in conflicten die zij verloren, waren lager dan de belangen van de zwakkere doelstaten. De sterke staten hoefden niet te vrezen voor een invasie door de zwakke staat¹⁷⁹ terwijl het winnen van de oorlog voor de sterke staat van minder groot belang was dan dat het verliezen van de oorlog dit was voor de zwakke staat: ‘ (...) it means, crudely speaking, that for the insurgents the war is “total”, while for the external power it is necessarily “limited” (...) Not only is full mobilization impossible politically, it is not thought to be in the least necessary.’¹⁸⁰

¹⁷⁴ Gray, *Irregular Enemies*, 20-21.

¹⁷⁵ Independent inquiry, Report of the independent inquiry into the actions of the United Nations during the 1994 genocide in Rwanda, UN doc. S/1999/1257, 16-12-1999, 3, 43-44, 53.

¹⁷⁶ Secretary-General, Report of the Secretary-General pursuant to General Assembly Resolution 53/35: The fall of Srebrenica, UN doc. A/54/549, 15-11-1999, 105.

¹⁷⁷ Jair van der Lijn, *If only there were a blueprint. Factors for success and failure of UN peace-building operations* (2009) 6 op <http://www.clingendael.nl/cscp/staff/publications.html?id=397>. Bezocht 29-7-2009.

¹⁷⁸ Thomas X. Hammes, ‘Insurgency: modern warfare evolves into a fourth generation’, *Strategic Forum*, Nr. 214 (2005) 1-8, aldaar 1.

¹⁷⁹ Mack, ‘Why Big Nations Lose Small Wars’, 181.

¹⁸⁰ Ibidem.

Mack concludeert dat '(...) in every asymmetric conflict where the external power has been forced to withdraw, it has been as a consequence of internal dissent.'¹⁸¹ Met *internal dissent* doelt Mack overigens op politieke problemen over de te volgen koers door weifelende steun van de bevolking. Een vertalingsproblematiek die wordt gevormd door een verstoorde relatie tussen politiek, Ministerie van Buitenlandse zaken en Defensie is hier niet aan de orde. Beperkte belangen van een sterke staat zorgen dus voor een grote politieke kwetsbaarheid, grote belangen van een zwakke partij resulteren in een lage politieke kwetsbaarheid. Een belangrijk aspect hierbij is dat volgens Mack de zwakkere tegenstander 'wint als hij niet verliest' en dat de sterkere partij 'verliest als hij niet wint'.¹⁸² Dit betekent dat 'tijd' in het voordeel is van de zwakkere tegenstander.

Asymmetrie in belangen, macht, mogelijkheden en de daaruit voortvloeiende politieke onwil om verliezen te lijden in oorlog vormt dus de basis van de redenering van Mack en daarmee de reden voor het verlies van sterkere staten. Relatieve macht ligt ten grondslag aan het verlies: asymmetrie in macht verhoudt zich direct tot asymmetrie in belangen. Hoe machtiger de staat, des te kleiner hun belangen. Hoe kleiner het belang, hoe lager ook de tolerantiegrens voor kosten, slachtoffers en duur van het conflict. In combinatie met onderschatting van deze drie factoren voorafgaand aan een conflict resulteren dergelijke situaties vaak in verlies voor de sterkere staat.

2.2.3 Nationale politieke kwetsbaarheid van democratieën

Het feit dat politieke wil kan wegvallen en dat daardoor een oorlog verloren wordt impliceert een zekere mate van politieke kwetsbaarheid. Er zijn meerdere auteurs die het belang, of eigenlijk het probleem, van politieke kwetsbaarheid benadrukken. De politieke kwetsbaarheid die Mack aansnijdt wordt door Gil Merom beschouwd als de voornaamste reden voor verlies van sterke staten in *war amongst the people*. Met name democratieën zijn kwetsbaar: 'What fails democracies in small wars is the interaction of sensitivity to casualties, repugnance to brutal military behaviour, and commitment to democratic life.'¹⁸³ Democratieën zijn met name niet in staat om te winnen door het niet kunnen oplossen van drie, onderling

¹⁸¹ Ibidem, 200.

¹⁸² Ibidem, 195.

¹⁸³ Merom, *How Democracies Lose Small Wars*, 230.

gerelateerde dilemma's¹⁸⁴: 'how to reconcile the humanitarian values of a portion of the educated class with the brutal requirements of counterinsurgency warfare (...) how to find a domestically acceptable trade-off between brutality and sacrifice (...) [and] how to preserve support for the war without undermining the democratic order.'¹⁸⁵ Hier beschouwt Merom als kern van de vertalingsproblematiek het politieke probleem om een doel te stellen dat zowel aanvaardbaar is voor de bevolking, als werkbaar voor de militairen.

De tegenstanders van democratieën, zo zegt Gil Merom, zijn zich aantoonbaar bewust van deze zwakte en proberen daarom geen militaire overwinning te behalen, maar een politieke. Ze vechten tegen de politieke wil om een conflict te continueren. Dit merkten Andrew Mack en Thomas X. Hammes overigens ook al op. Gil Merom zegt: ' [the internal struggle in democracies] emboldens them [the insurgents], influences their feasibility calculations and provides them with strategic targets outside the battlefield.'¹⁸⁶ Dit wordt ook door Andrew Mack gezegd. Bij gebrek aan mogelijkheden om de sterkere staat militair te verslaan, richt de zwakkere partij volgens hem zijn pijlen op de *political ability to wage war* van de sterkere staat.¹⁸⁷ In het boek over zelfmoordaanslagen als strategie van Robert A. Pape komt ook duidelijk naar voren dat terroristen zich bewust zijn van de kwetsbaarheid van met name democratieën voor dergelijke aanvallen.¹⁸⁸

Andrew Mack noemt een aantal factoren die volgens hem samenhangen met de lange duur van conflicten zoals de financiële en psychologische consequenties die ten koste gaan van de publieke opinie.¹⁸⁹ Gil Merom noemt ook de humanitaire sentimenten die leven onder de bevolking van democratieën als een ondermijning van het gebruik van effectieve strategieën en tactieken om dergelijke conflicten te winnen.¹⁹⁰ Daniel Byman en Matthew Waxman zien nationale politieke belemmeringen in onder andere de gevoeligheid voor eigen slachtoffers en de toegenomen mate waarin de bevolking compassie vertoont met het lijden van de bevolking in een conflictgebied en een asymmetrie tussen de impact, gevolgen en belangen van een oorlog in Westerse staten en staten waartegen de inzet gericht is.¹⁹¹ De lage acceptatiegrens voor eigen (militaire) slachtoffers wordt door veel wetenschappers benadrukt met name in relatie tot de hierboven beschreven politieke kwetsbaarheid. Luttwak en Avi

¹⁸⁴ Ibidem.

¹⁸⁵ Ibidem, 230-231.

¹⁸⁶ Ibidem, 22.

¹⁸⁷ Mack, 'Why Big Nations Lose Small Wars', 195.

¹⁸⁸ Robert A. Pape, *Dying to Win: The Strategic Logic of Suicide Terrorism* (New York 2005).

¹⁸⁹ Mack, 'Why Big Nations Lose Small Wars', 184.

¹⁹⁰ Merom, *How Democracies Lose Small Wars*, 230-231.

¹⁹¹ Byman en Waxman, *The dynamics of coercion*, 134, 137, 148.

Kober noemen het post-heroic warfare, Kersti Larsdotter¹⁹², Brian Burton en John Nagl¹⁹³, Gil Merom¹⁹⁴, Byman en Waxman¹⁹⁵, Jeffrey Record¹⁹⁶, Patricia L. Sullivan¹⁹⁷ en Andrew Mack¹⁹⁸ hebben het over het *body-bag syndrom* of de lage acceptatiegrens voor eigen slachtoffers. Wel moet gezegd worden dat het belang van het *body-bag syndrom* door een aantal wetenschappers niet wordt erkend, althans niet altijd. Deze opvattingen komen in de volgende paragraaf aan de orde.

2.2.4 Legitimiteit

Vanwege deze politieke kwetsbaarheid hebben ontwikkelingen op het slagveld ook een veel directere relatie gekregen tot het politiek-strategische niveau. Jeffrey Record plaatst wel de kanttekening dat democratieën veel minder gevoelig zijn voor slachtoffers als er existentiële belangen op het spel staan, zoals het voortbestaan van de staat.¹⁹⁹ Ook Christopher Gelpi, Peter D. Feaver en Jason Reifler wijzen op de relatie tussen de publieke bereidheid tot het accepteren van slachtoffers en de reden voor het voeren van de oorlog: ‘The US public’s tolerance for the human costs of war is primarily shaped by the intersection of two crucial attitudes: beliefs about the rightness or wrongness of the war, and beliefs about a war’s likely success (...) U.S. casualties stand as a cost of war, but they are a cost that the public is willing to pay if it thinks the initial decision to launch the war was correct, and if it thinks the United States will prevail.’²⁰⁰ Dit betekent dat legitimiteit een wezenlijk onderdeel moet zijn van militaire operaties. De meeste auteurs koppelen de problematiek van de legitimiteit met name aan steun van de eigen bevolking of steun van de lokale bevolking in het operatiegebied.²⁰¹ Rob de Wijk spreekt echter ook over de potentieel negatieve gevolgen voor het moreel van de troepenmacht bij gebrek aan legitimiteit.²⁰² De invloed van belangen en de daarmee samenhangende publieke perceptie van welke hoeveelheid kosten als relatief acceptabel

¹⁹² Larsdotter, ‘New wars, old warfare?’.

¹⁹³ Burton en Nagl, ‘Learning as we go’.

¹⁹⁴ Merom, *How Democracies Lose Small Wars*’.

¹⁹⁵ Byman en Waxman, *The dynamics of coercion*.

¹⁹⁶ Record, *Beating Goliath*.

¹⁹⁷ Sullivan, ‘War Aims and War outcomes’, 496-524.

¹⁹⁸ Mack, ‘Why Big Nations Lose Small Wars’, 175-200.

¹⁹⁹ Record, *Beating Goliath*, 134.

²⁰⁰ Christopher Gelpi, Peter D. Feaver en Jason Reifler, ‘Success matters: casualty sensitivity and the war in Iraq’, *International Security*, Vol. 30, Nr. 3 (2005) 7-46, aldaar 8.

²⁰¹ Eliot Cohen e.a., ‘Principles, imperatives, and paradoxes of counterinsurgency’, *Military Review* (March/April 2006) 49-53, aldaar 49.

²⁰² de Wijk, *The art of military coercion*, 257-258.

worden ervaren bepalen volgens een aantal auteurs dus of er politieke kwetsbaarheid ontstaat. Dit verklaart volgens een aantal ook het feit dat er steeds meer nadruk wordt gelegd door staten op de morele rechtvaardiging van militaire operaties.²⁰³

2.2.5 Belangen

Wetenschappers die nadrukkelijk spreken over het probleem dat gevormd wordt door de asymmetrie in belangen en kosten zijn onder andere Daniel Byman en Matthew Waxman, Patricia L. Sullivan en in zekere mate ook de reeds besproken Andrew Mack, die in 1975 het debat begon. Van deze auteurs is Patricia L. Sullivan het meest uitgesproken, zij onderzoekt '(...) how the nature of a strong state's war aims affects the level of prewar uncertainty about the cost of attaining those objectives through the use of military force'.²⁰⁴ Sullivan ziet de reden van het falen van Westerse interventies in het overstijgen van een *cost-tolerance threshold*.²⁰⁵ Net als Andrew Mack zegt zij dat de belangen voor de sterkere staat minder groot zijn dan die van de zwakkere partij. Hierdoor heeft de zwakkere partij een hoger kostenacceptatie niveau.²⁰⁶ Hoe hoog de kostengrens is hangt volgens Sullivan dus sterk samen met opvattingen die heersen bij aanvang van het conflict.²⁰⁷ Oorlogen tegen een zwakke tegenstander waar het doel is om het gedrag te veranderen of de 'will of the people' te winnen worden vooraf qua kosten vaak onderschat en leiden daarom vaak tot verlies van sterkere staten.²⁰⁸ Concluderend zegt zij dat 'differences between the requirements of wars in pursuit of brute force objectives and military operations with coercive aims suggest a more fundamental limitation on the utility of military force than poor strategy choices, domestic political constraints on democratic governments or failure to commit sufficient resources to the war effort.'²⁰⁹ In haar ogen is een verkeerde inschatting van kosten voorafgaand aan een conflict dus een van de voornaamste problemen bij *war amongst the people*.

²⁰³ Bijvoorbeeld Richard K. Betts, 'What will it take to deter the United States', *Parameters*, Vol. 24, Nr. 4 (1995) 70-79, aldaar 76; Byman en Waxman, *The dynamics of coercion*, 132.

²⁰⁴ Sullivan, 'War Aims and War outcomes', 497.

²⁰⁵ Een theoretisch break-even-point bij de vergelijking tussen de te behalen doelen en daarmee verband houdende kosten, vrij vertaald een 'kostendrempel'.

²⁰⁶ Sullivan, 'War Aims and War outcomes', 497-498.

²⁰⁷ Ibidem.

²⁰⁸ Sullivan, 'War Aims and War outcomes', 503-504.

²⁰⁹ Ibidem, 519-520.

2.3 Categorie # 3 - Strategie

In de inleiding werd strategie gedefinieerd als ‘de sturing van geweldsmiddelen (...) Uitgangspunt is dat de krijgsmacht gevechtskracht levert ter bereiking van door de leiding van een staat (of vergelijkbare politieke eenheid) gestelde doelen.’²¹⁰ Ook werd aangegeven dat een goede strategie zich uit door harmonie binnen de beleidsniveaus en tussen de beleidsniveaus. Het ontbreken van een (goede) strategie, of de keuze voor een verkeerde strategie, wordt door een aantal auteurs dan ook expliciet genoemd als reden voor het verlies van sterke staten in een conflict met zwakkere staten. Een van die auteurs is Ivan Arreguin-Toft.

Hij ziet ‘strategische interactie’ als reden voor het veelvuldig verliezen van asymmetrische conflicten door militair sterkere staten. Dit betekent dat de reden voor verlies verborgen zit in de keuze voor een verkeerde strategie van de sterkere partij ten opzichte van de strategie van de zwakkere partij.²¹¹ David Kilcullen is een voorbeeld van een wetenschapper die de eenzijdige keuze voor een verkeerde strategie ziet als het voornaamste probleem voor het falen in *war amongst the people*²¹², terwijl Edward Luttwak met name verkeerde of ontbrekende dynamiek tussen de constituerende delen van een strategie als voornaamste probleem ziet.²¹³ Volgens Luttwak moet er niet alleen een afstemming van doelen en middelen zijn binnen een beleidsniveau. Nog veel belangrijker is de afstemming van de afzonderlijke beleidsniveaus met elkaar. Zonder de verticale afstemming kan zelfs tactisch militair succes leiden tot politiek-strategisch falen.²¹⁴

2.3.1 De factor ‘tijd’

Zoals Andrew Mack ook betoogt, is een langdurig conflict in het nadeel van de sterkere macht. Arreguin-Toft volgt Mack in zijn redenering dat dit komt door toenemende nationale politieke druk op regeringen die, naarmate de oorlog voortduurt, steeds sterker geneigd of gedwongen zullen zijn de troepen terug te trekken.²¹⁵ Dit gebrek aan *staying power* wordt

²¹⁰ Bosch en Teitler, ‘Strategisch kader’, 607.

²¹¹ Arreguin-Toft, ‘How the Weak Win Wars’, 93-128.

²¹² Kilcullen, *The accidental guerilla*.

²¹³ Luttwak, *Strategy*.

²¹⁴ Luttwak, *Strategy*, 48.

²¹⁵ Ibidem, 97-98.

vaak genoemd als probleem in *war amongst the people*, of andersom, *staying power* wordt genoemd als absolute voorwaarde voor het slagen van een operatie.²¹⁶ Rod Thornton:

‘(...) being wary of the use of force and relying on insurgents being starved of support as a campaign-winning strategy is time-consuming. (...) [The English] could never really (...) talk of leaving any particular zone of operations. On the occasions when they did lack commitment and when they did set a point of departure – as in Aden and in Palestine – this merely made the conflict worse.’²¹⁷

Eliot Cohen voegt hieraan toe dat ‘When the population knows that the intervening forces will leave after a certain date, and is not sure that the government will survive this departure, there is no reason to support this government or the foreign troops linked to it.’²¹⁸ Dit wordt gestaafd door recente ervaringen in Afghanistan. Carl Robichaud schreef hierover in een artikel voor het *World Policy Journal* dat ‘a central narrative among Afghanistan's spoilers— militia leaders, narcotics traffickers, the insurgents, and their backers—is that the international presence will be short-lived.’²¹⁹ In dit opzicht wordt de vertalingsproblematiek veroorzaakt doordat het door de politiek gestelde doel inzet van militaire middelen irrelevant maakt. De bevolking weet dat de militairen op termijn zullen vertrekken waardoor de noodzaak van medewerking volledig verdwijnt. Hierdoor opereren de militairen in een politiek vacuüm: hun tactische inzet dient geen politiek einddoel dat ook daadwerkelijk door hun inzet behaald kan worden.

Patricia L. Sullivan komt tot een soortgelijke conclusie wat betreft het voortslepende en langdurige karakter van *war amongst the people*. Alleen bij operaties met een zogenaamde *brute force objective*²²⁰ kunnen Westerse staten hun militaire superioriteit benutten.²²¹ Omdat de wil van de bevolking in *war amongst the people* het doel is, waardoor *brute force objectives* vaak ontbreken, neigen conflicten lang te duren en zijn sterke staten minder goed in

²¹⁶ Joshua G. Smith, ‘The responsibility to reflect. Learning lessons from past humanitarian military interventions’, *Journal of Humanitarian Assistance*, March 2006, 22-23 op <http://jha.ac/articles/a186.pdf>. Bezocht 18-9-2009; Schmidl, ‘Into the twenty-first century’, 202; Thornton, ‘The way forward’, 212-219; Cohen e.a., ‘Principles’, 51.

²¹⁷ Thornton, ‘The way forward’, 213.

²¹⁸ Cohen e.a., ‘Principles’, 51.

²¹⁹ Robichaud, ‘Remember Afghanistan?’.

²²⁰ Onder ‘brute force’ verstaat Sullivan ‘objectives that can be seized and held with overwhelming force alone’. Voorbeelden hiervan zijn het verdedigen of annexeren van grondgebied, het innemen van voorraden (resources) of het omverwerpen van een regime. Sullivan, ‘War Aims and War outcomes’, 503-504.

²²¹ Ibidem.

staat dergelijke conflicten tot een goed einde te brengen.²²² In haar ogen is de strategie van de tegenstander in zekere mate dus verantwoordelijk voor het verlies van conflicten door sterke staten. De factor ‘tijd’ wordt overigens door meerdere auteurs genoemd als een groot probleem in het winnen van conflicten. Niet alleen Ivan Arreguin-Toft, Andrew Mack en Patricia L. Sullivan zijn die mening toegedaan. Ook Gil Merom noemt het als een van de redenen voor het problematische verloop van *war amongst the people* voor sterke staten.²²³ Jeffrey Record zegt hierover: ‘*Modern democracies have limited political tolerance for protracted overseas wars against irregular enemies.*’²²⁴

2.3.2 Barbarisme

Hier voegt Arreguin-Toft aan toe dat sterkere staten bij een voortslepend conflict geneigd zijn tot het gebruik van *barbarism*²²⁵, wat op nationaal en internationaal niveau grote nadelige gevolgen kan hebben.²²⁶ Ook Gil Merom geeft toe dat vanwege morele normen en waarden in Westerse landen dergelijke strategieën niet kunnen worden toegepast, maar dat daarmee wel een mogelijkheid tot het winnen van dergelijke conflicten uit handen wordt gegeven: ‘(...) democracies fail in small wars because they find it extremely difficult to escalate the level of violence and brutality to that which can secure victory.’²²⁷ Het voorbeeld van de Franse pogingen om hun toenmalige kolonie in Algerije te behouden wordt in dit kader als voorbeeld aangehaald door Andrew Mack in zijn werk *Why big nations lose small wars* uit 1975: ‘Indeed, the barbarous methods used by Massu [the French commanding General] to achieve that victory [in the battle of Algiers], including the widespread use of torture, were instrumental in catalyzing opposition to the war in metropolitan France.’²²⁸ Dit is een duidelijk voorbeeld van discrepantie tussen het te behalen doel en de gebruikte middelen. In het geval van de Fransen in Algerije leidde zelfs militair succes tot politiek falen: dit is de verticale afstemming tussen de beleidsniveaus waar Luttwak het eerder over had. Ook het belang van eenduidige signalen over het doel van een operatie, zowel naar de plaatselijke bevolking als naar de bevolking in het thuisland, wordt hier genoemd. Niet uitgelijnde

²²² Ibidem.

²²³ Merom, *How Democracies Lose Small Wars*, 49.

²²⁴ Record, *Beating Goliath*, 134.

²²⁵ ‘Barbarism is the systematic violation of the laws of war in pursuit of a military or political objective.’ Arreguin-Toft, ‘How the Weak Win Wars’, 101.

²²⁶ Arreguin-Toft, ‘How the Weak Win Wars’, 106.

²²⁷ Merom, *How Democracies Lose Small Wars*, 15.

²²⁸ Mack, ‘Why Big Nations Lose Small Wars’, 180.

communicatie vanuit de politiek en de krijgsmacht heeft gevolgen: het vergroot de vertalingsproblematiek. Op het belang van eenduidige en krachtige *narratives* wordt later teruggekomen. In de bovenstaande gevallen wordt daarnaast duidelijk dat militaire aanwezigheid geen verschil kan maken als de politieke drijfveer ontbreekt. De vertalingsproblematiek kent dus meerdere kanten. Het gaat niet alleen om het vertalen van militair tactische overwinningen naar politiek-strategische successen en andersom. Ook de vertaling van het politieke doel van een operatie naar de bevolking van zowel het doelland als het thuisland is van wezenlijk belang. De militaire component moet deel uitmaken van het politieke doel. Het ontbreken hiervan zorgt ervoor dat militair-tactische successen geïsoleerde gebeurtenissen blijven. In dit kader is in de vorige alinea het voorbeeld behandeld van militaire inzet gecombineerd met een *exit strategy*.

2.3.3 Strategische interactie en externe steun

Zowel Ivan Arreguin-Toft, als Andrew Mack, Patricia L. Sullivan en de nog niet besproken David Kilcullen zien strategische interactie als oorzaak van de onmacht van sterke staten om te winnen van zwakke staten. Ook Jeffrey Record ziet in de keus voor een verkeerde strategie een van de problemen die verlies van sterke staten tot gevolg kan hebben.²²⁹ Hij benadrukt echter wel dat er altijd meerdere factoren spelen: ‘The strong, especially democracies, lose to the weak when the latter brings to the test of war a stronger will and superior strategy reinforced by external assistance.’²³⁰ Het vereiste van een goede strategie wordt door veel auteurs beaamd, maar externe steun voor zwakke staten²³¹, zo zegt ook Record, wordt niet genoemd door Andrew Mack, Ivan Arreguin-Toft of Gil Merom terwijl dit volgens hem een wezenlijk aspect is voor de reden dat zwakke staten kunnen winnen van sterke staten.²³² De strategie van een zwakke tegenstander streeft naar continuering van een conflict. Een zwakke tegenstander is volgens Record niet in staat een dergelijke strategie vol te houden zonder externe steun.²³³ De beredenering van Arreguin-Toft dat Chinese steun aan Noord-Vietnam de uitkomst van de Vietnam oorlog slechts marginaal beïnvloedde is volgens hem dan ook klinkklare onzin.²³⁴

²²⁹ Ibidem, 131.

²³⁰ Ibidem, 130.

²³¹ Ibidem, 23-25.

²³² Ibidem, 23.

²³³ Ibidem, 23-25.

²³⁴ Ibidem.

Hoewel Mack, Arreguin-Toft en Merom deze factor inderdaad links laten liggen, wordt er wel veel aandacht besteed aan dit aspect in de literatuur die zich buigt over *counterinsurgency*. In een onderzoek van RAND uit 2008 over de *counterinsurgency* in Afghanistan²³⁵ komt zeer nadrukkelijk de noodzaak naar voren van het isoleren van de tegenstanders van buitenlandse hulp: 'Insurgent groups with significant external support and well established sanctuaries in neighboring states have frequently been successful. This is a recurring lesson across insurgencies since at least 1945.'²³⁶ Externe hulp beperkt zich volgens wetenschappers echter niet meer tot slechts materiële hulp van aangrenzende landen:

'Classical theory deals with "active" and "passive" sanctuaries, methods to quarantine such sanctuaries and their effects on insurgent performance. But it treats sanctuary as primarily a geographical space in which insurgents regroup or receive external support. However, today's internet-based virtual sanctuary is beyond the reach of counterinsurgent forces or neighboring governments, and its effects are difficult to quarantine. Insurgents in Iraq are adept at exploiting global media effects, while the "Global Islamic Media Front" (...) and AQ's *as-Sahab* media production arm have achieved new heights of professionalism. Internet-based financial transfers, training and recruitment, clandestine communication, planning and intelligence capabilities allow insurgents to exploit virtual sanctuary for more than just propaganda.'²³⁷

In de vertalingsproblematiek speelt steun van externe actoren aan een tegenstander een grote rol. Tactische militaire successen hebben geen grote invloed op een tegenstander als die zich met externe hulp kan herstellen; het blijven geïsoleerde gebeurtenissen. In de bredere opvatting van externe hulp zoals hierboven omschreven door Kilcullen heeft het ook op een andere manier invloed op de vertalingsproblematiek. Door de toegang tot een wereldwijd netwerk van personen en ideologieën via het internet en bijvoorbeeld de media, kunnen tegenstanders de achterliggende politieke factoren aanvallen die ten grondslag liggen aan de militaire acties. Door de tegenstander de mogelijkheid te geven zich wereldwijd te profileren wordt een situatie gecreëerd waarbij het van cruciaal belang is militaire inzet te legitimeren om geen nieuwe vijanden te maken. Er ontstaat de noodzaak van een *narrative*, die krachtig genoeg is om tegenover die van de tegenstander gesteld te worden. Hier wordt later in dit stuk

²³⁵ Seth G. Jones, *Counterinsurgency in Afghanistan* (RAND, Santa Monica 2008).

²³⁶ Jones, *Counterinsurgency*, 66.

²³⁷ David Kilcullen, *Counterinsurgency redux* (cursief in origineel).

<http://smallwarsjournal.com/documents/kilcullen1.pdf>. Bezocht 10-9-2009.

op ingegaan. Wel blijkt hieruit dat de vertaling van politieke doelen naar militaire actie en het vertalen van militaire successen naar politiek-strategische overwinningen ook afhangt van factoren die hiermee geen directe relatie lijken te bezitten.

2.3.4 People Security

David Kilcullen is een van de wetenschappers die net als de hiervoor besproken auteurs strategische interactie als het probleem beschouwt voor het verlies van conflicten in de categorie van *war amongst the people* door sterke staten. Als voornaamste oorzaak van de vertalingsproblematiek ziet hij de ontwikkeling van een wereldwijde strategie die hij *hybrid warfare*²³⁸ noemt, van opstandelingen (*Tafkiris*²³⁹) en de onmacht van het Westen om daar een adequate en passende strategie tegenover te stellen.²⁴⁰ De verschuiving die er volgens hem moet plaatsvinden is die van een *enemy-centric warfare* naar een *population-centric warfare*²⁴¹ door ‘(...) seeking to protect the population from harm by (...) competing with the insurgent for influence and control at the grassroots level (...)’.²⁴² Hij zegt dat ‘(...) dealing with this broader social and political dynamic, while gaining time for targeted reforms to work by applying a series of tailored, full-spectrum security measures, is the most promising path to ultimately resolve the problem.’²⁴³ Het zogenaamde *winning the hearts and minds*, in de woorden van Rupert Smith ‘de wil van de bevolking’, is een strategie welk belang onder andere ook door Brian Burton en John Nagl²⁴⁴, Eliot Cohen²⁴⁵, Thomas Mockaitis²⁴⁶ en Rod Thornton²⁴⁷ onderstreept wordt en in vrijwel alle literatuur over *counterinsurgency* nadrukkelijk wordt genoemd. Volgens Brian Burton en John Nagl vielen de Amerikanen Irak binnen zonder duidelijk beeld van de situatie en zonder te anticiperen op eventuele opstanden die zouden kunnen ontstaan nadat de daadwerkelijke vecht-fase voorbij zou zijn.²⁴⁸ De

²³⁸ Hybrid warfare is ‘ (...) “a mixture of phenomena” involving a shifting combination of armed and unarmed, military and nonmilitary, state and nonstate, internal and international, and violent and nonviolent means (...)’.
Kilcullen, *The accidental guerilla*, 4.

²³⁹ Kilcullen, *The accidental guerilla*, xviii.

²⁴⁰ Ibidem, xv, 301.

²⁴¹ Ibidem, xv.

²⁴² Ibidem.

²⁴³ Ibidem.

²⁴⁴ Burton en Nagl, ‘Learning as we go’.

²⁴⁵ Cohen e.a., ‘Principles’, 49-53.

²⁴⁶ Mockaitis, *The Iraq war*’.

²⁴⁷ Thornton, ‘The way forward’, 212-219.

²⁴⁸ Burton en Nagl, ‘Learning as we go’, 303.

combinatie van deze verkeerde analyse en het ontbreken van *unity of command*²⁴⁹ leidde tot de halsstarrige consolidatie van een *transition exit strategy*²⁵⁰ in plaats van een *population-centric counterinsurgency strategy*.²⁵¹ De keuze voor een verkeerde strategie heeft geleid tot escalatie van het conflict in Irak.²⁵² Ook hier wordt de vertalingsproblematiek veroorzaakt door een verkeerd gekozen politiek doel dat het onmogelijk maakte om militaire middelen in te zetten als ondersteuning daarvan. Het politieke doel kon simpelweg niet vertaald worden naar militaire doelen. Auteurs als Eliot Cohen²⁵³, Rod Thornton²⁵⁴ en Paddy Ashdown²⁵⁵ beschouwen het ontbreken van veiligheid voor de bevolking zoals gezegd ook als problematisch. Rod Thornton pleit voor ‘an effort that needs to concentrate more on ways of providing security than on ways of eliminating opponents’.²⁵⁶ Wel benadrukken zij het ontstaan van het eerder besproken *dilemma of force*, waarbij de proportionaliteit van geweldsgebruik zeer goed moet worden afgewogen: ‘Mounting an operation that kills 5 insurgents is futile if collateral damage leads to the recruitment of 50 more.’²⁵⁷ Rob de Wijk betoogt dat succes in dergelijke operaties niet mogelijk is zolang er geen acceptatie is voor eigen slachtoffers²⁵⁸.

Zoals blijkt zien sommige auteurs nadrukkelijk de factor ‘strategie’ als bepalend voor het verlies van sterke staten. Anderen, waaronder Andrew Mack, benadrukken juist dat strategie er niets mee te maken heeft: ‘(...) the process of political attrition of the metropolitan power’s capability to wage war is *not* the consequence of errors of generalship, though these may occur.’²⁵⁹ In het betoog van Mack zit echter een paradox omdat hij wel nadruk legt op de noodzaak op de strategie van de tegenstander die erop gericht moet zijn om het conflict voort te laten duren. Hij noemt dus wel het belang van de strategie van de tegenstander.

²⁴⁹ Unity of Command is de term die gebezigd wordt om gecentraliseerde commandovoering te omschrijven. Hierbij voert één bevelhebber, civiel of militair, alle processen aan in een krijgstheater.

²⁵⁰ Een ‘transition exit strategy’ is gericht op het stapsgewijs overdragen van verantwoordelijkheden naar een (nieuw) te vormen overheid of staat, die op termijn de taken van de interventiemacht overneemt waardoor deze zich kan terugtrekken.

²⁵¹ Een ‘population-centric counterinsurgency strategy’ is gericht op het verbreden van draagvlak onder de bevolking voor de (taken van) de interventiemacht door de bevolking te beschermen tegen terroristen en guerrilla strijders. Nadruk ligt hierbij dus op ‘population security’. Doel is om de bevolking zo ver te krijgen geen steun meer te verlenen aan mogelijke guerrilla strijders of terroristen door hen bescherming te bieden, waardoor de opbouw van (bijvoorbeeld) staatsinstituties gefaciliteerd wordt. Burton en Nagl, ‘Learning as we go’, 303.

²⁵² Ibidem.

²⁵³ Cohen e.a., ‘Principles’, 49-53.

²⁵⁴ Thornton, ‘The way forward’, 212-219.

²⁵⁵ Paddy Ashdown, *Peace stabilisation: the lessons from Bosnia and Herzegovina* (Centre for the Study of Global Governance, London 2003).

²⁵⁶ Thornton, ‘The way forward’, 219.

²⁵⁷ Cohen e.a., ‘Principles’, 50-51.

²⁵⁸ de Wijk, *The art of military coercion*, 255-256.

²⁵⁹ Mack, ‘Why Big Nations Lose Small Wars’, 184.

Hoewel onder andere Arreguin-Toft als voornaamste probleem de interactie tussen verschillende strategieën onderscheidt, is in zijn ogen een andere factor uiteindelijk verantwoordelijk voor het daadwerkelijke verlies van een dergelijk conflict door een sterke staat: hij heeft het dan over politieke kwetsbaarheid. Conflicten waarbij twee verschillende strategieën tegenover elkaar komen te staan kennen volgens Arreguin-Toft een zeer langdurig karakter.²⁶⁰ Hierdoor ontstaat er politieke kwetsbaarheid binnen de regering van de sterke staat.²⁶¹ Dit heeft uiteindelijk het verlies tot gevolg. De factor 'tijd' en 'politieke kwetsbaarheid' zijn als gevolg van 'strategische interactie' de bepalende problemen in de vertalingsproblematiek volgens Arreguin-Toft.²⁶²

2.4 Categorie # 4 - Coalities, allianties en internationale organisaties

In een poging om de risico's van internationale militaire operaties te beperken, om de kosten te drukken en om, onder andere, een morele rechtvaardiging te geven, worden operaties tegenwoordig vrijwel zonder uitzondering uitgevoerd in multilateraal verband. Er wordt geopereerd in coalities, allianties of multilaterale samenwerkingsorganisaties zoals de VN. Hoewel bovenstaande belangen hiermee behartigd kunnen worden, en staten zich hiermee enigszins wapenen tegen een negatieve ontwikkeling van publieke opinie, onderscheiden een aantal wetenschappers ook problemen bij het opereren in multilateraal verband. James Kurth beschrijft de relatie tussen de vereiste legitimiteit van militaire operaties en de effectiviteit ervan zelfs als omgekeerd evenredig omdat de operatie in dat geval wordt uitgevoerd door een internationaal samenwerkingsverband: 'Judging by recent history, there may be something of a trade-off between the legitimacy and the efficacy of an intervention. The political authority with the greatest legitimacy among the widest number of states is the UN. However, almost any proposed humanitarian intervention is likely to be viewed by one of the five permanent members of the UN Security Council as a threat to its particular interests (...), and the proposed intervention will likely be vetoed. Thus, the most legitimate political authority is also likely to be the least efficacious one.'²⁶³ Tegelijkertijd, zo stelt hij, is de meest effectieve politieke autoriteit die dergelijke operaties kan uitvoeren een ontwikkelde staat met een

²⁶⁰ Arreguín-Toft, 'How the Weak Win Wars', 105.

²⁶¹ Ibidem, 122.

²⁶² Ibidem, 121-123.

²⁶³ James Kurth, 'Humanitarian intervention after Iraq. Legal ideas vs. military realities', *Orbis* (Winter 2006) 87-101, aldaar 90.

modern leger, zoals de Verenigde Staten, Groot-Brittannië, Frankrijk, Australië of Canada.²⁶⁴ Om uiteenlopende redenen is unilaterale interventie van deze landen echter geen legitieme optie: 'Thus, the most efficacious political authority is also likely to be the least legitimate one.'²⁶⁵ Volgens Kurth is de vertalingsproblematiek dus inherent onderdeel van multilaterale militaire actie vanwege de structuur waarin deze plaatsvindt en ontstaat de vertalingsproblematiek doordat twee cruciale componenten, legitimiteit en effectiviteit, onverenigbaar zijn. In de volgende paragraaf wordt specifiek ingegaan op de problemen die wetenschappers onderscheiden die voortkomen uit de noodzaak om multilateraal te opereren. Een uitgebreid literatuur onderzoek heeft echter niet veel auteurs opgeleverd die nadrukkelijk tegen het opereren in multinationalaal verband zijn. Van deze auteurs is James Kurth de meest negatieve.

Daniel Byman, Matthew C. Waxman en Eric Victor Larson noemen Kosovo, Bosnië, Somalië en Irak als laatste voorbeelden waarbij (gebrek aan) eensgezindheid binnen de coalitie bepalend is geweest voor het wel of juist niet slagen van een operatie.²⁶⁶ Over de voordelen die een coalitie kan brengen zeggen bovengenoemde auteurs 'When coalitions are united, coercers are better able to sustain military operations, to defeat enemy forces and to gather intelligence.'²⁶⁷ Zij noemen echter ook aanzienlijke nadelen die een coalitie met zich mee kan brengen. De problemen vatten Byman, Waxman en Carlson als volgt samen:

'Squabbling among coalition members may result in inefficient decisionmaking and reduce the ability of the coalition to sustain and escalate military operations. The demands issued by the coalition are often watered down to preserve unity, reducing the concessions gained. Rules of engagement (ROE) become burdensome, increasing rather than reducing the tension between political goals and military options. Coalition credibility may suffer as a result of bickering, making the adversary more resistant. The adversary even gains ways to offset or counter coercive threats if it can further divide the coalition through escalation or half-hearted concessions. Such problems are particularly relevant for air power if they negate the speed and flexibility that make air power such a potent coercive tool.'²⁶⁸

²⁶⁴ Kurth, 'Humanitarian intervention after Iraq', 90.

²⁶⁵ Ibidem.

²⁶⁶ Byman, *Air power*, 87.

²⁶⁷ Ibidem, 88.

²⁶⁸ Ibidem, 88.

Uit bovenstaand citaat en aanvullende wetenschappelijke literatuur zijn een aantal nadelen van coalities te onderscheiden die fundamentele belemmeringen vormen voor het effectieve gebruik van militair potentieel en daarmee zorgen voor het verergeren van de vertalingsproblematiek.

2.4.1 Uiteenlopende belangen

Belangen zijn al een groot probleem gebleken bij het opereren van afzonderlijke staten, hier is in de vorige paragraaf uitgebreid op ingegaan. De uiteenlopende belangen die spelen binnen een coalitie vergroten de moeilijkheden om tactische successen te vertalen naar politiek-strategische overwinningen. Uiteenlopende opvattingen over de te volgen *grand strategy*, veiligheidsoverwegingen, betrekkingen met indirect betrokken partijen of bijvoorbeeld economische factoren zorgen voor afwijkingen in belangenpercepties van de afzonderlijke staten, zelfs als er sprake is van een duidelijk en erkend gezamenlijk einddoel.²⁶⁹ Hoe meer staten deel uitmaken van een coalitie, hoe groter de diversiteit aan belangen. Als voorbeeld dragen Byman, Waxman en Carlson onder andere de moeizame totstandkoming van een strategie in Bosnië aan, waarbij pas in 1995, na lang delibereren, besloten werd tot het inzetten van vliegtuigen voor een luchtoffensief.²⁷⁰ Ook het gebruik van luchtaanvallen tegen Saddam Hoessein aan het einde van de jaren negentig van de vorige eeuw worden genoemd als voorbeelden van situaties waarbij de samenhang van een coalitie op de proef wordt gesteld door afwijkende opvattingen onder lidstaten over de te volgen koers.²⁷¹ Ook Alexander George en William Simmons betogen dat ‘the unity and sense of purpose of a coalition may be fragile.’²⁷²

2.4.2 Commandovoering

Afwijkende belangen uiteten zich in de uitvoering van een operatie vaak in een gebrek aan eenduidige commandovoering. Lidstaten proberen een positie in het besluitvormingsproces te

²⁶⁹ Dobbins e.a., *America's role*, 162-164; Byman, *Air power*, 90-91.

²⁷⁰ Byman, *Air power*, 91.

²⁷¹ Ibidem, 92.

²⁷² Alexander George en William E. Simons (ed.), *The limits of coercive diplomacy* (Boulder 1994) 273.

verkrijgen om hun belangen te kunnen behartigen.²⁷³ De gedeelde controle die hierdoor vaak ontstaat verenigt wel de uiteenlopende belangen in een algehele besluitvormingsstructuur, maar leidt vaak tot beperkingen in flexibiliteit, beperkingen van en onduidelijkheid over het gebruik van militair geweld en beschadigt de geloofwaardigheid en daadkracht van de coalitie als geheel waardoor de vertalingsproblematiek verergert²⁷⁴: ‘Clear command structures proved to be important especially in extreme situations. In the case of Rwanda the lack of clarity and friction between Kigali and UN headquarters in New York caused UNAMIR and New York to make the wrong decisions at a time of genocide.’²⁷⁵

Byman, Waxman en Larson noemen twee manieren waarop lidstaten hun medezeggenschap kunnen gebruiken. De invloed van lidstaten op het besluitvormingsproces kan direct zijn²⁷⁶, zoals vaak het geval is bij VN operaties waarbij lidstaten per situatie bepalen hoe er gereageerd wordt, en indirect²⁷⁷ waarbij van te voren alle voorwaarden waaraan een operatie moet voldoen worden vastgesteld. De directe inmenging zorgt voor een splitsing van de zogenaamde *chain of command*²⁷⁸, waarbij elke militaire beslissing moet worden goedgekeurd door de afzonderlijke nationale militaire- en politieke afvaardigingen. Dit legt zeer zware beperkingen op de snelheid waarmee kan worden gereageerd, zo vindt ook Thomas Mockaitis.²⁷⁹ In *war amongst the people* vindt militaire inzet volgens hem voornamelijk plaats op het tactische niveau en moeten vaak snel beslissingen worden genomen. Als een verzoek door de gehele commandoketen moet gaan voor goedkeuring wordt hiermee de effectiviteit van de inzet tenietgedaan.²⁸⁰ Als gevolg hiervan zijn er auteurs die pleiten voor unilaterale inzet²⁸¹ of het aanwijzen van één staat als leider van een operatie.²⁸² Ook John Mackinlay is sceptisch over het optreden in internationaal verband. Een verkleining van het aantal actoren dat daadwerkelijk intervenueert moet volgens hem plaatsvinden om de effectiviteit te vergroten.²⁸³ Over het algemeen zijn wetenschappers overigens de mening toegedaan dat multilaterale samenwerking een noodzakelijk kwaad is, en

²⁷³ Byman, *Air power*, 95.

²⁷⁴ Ibidem.

²⁷⁵ van der Lijn, *If only there were a blueprint*, 22.

²⁷⁶ Byman, *Air power*, 95.

²⁷⁷ Ibidem.

²⁷⁸ Ibidem.

²⁷⁹ Mockaitis, *The Iraq war*.

²⁸⁰ Ibidem, 56.

²⁸¹ Kurth, ‘Humanitarian intervention after Iraq’, 92; de Wijk, *The art of military coercion*, 252.

²⁸² Seybolt, *Humanitarian military intervention*, 270-274.

²⁸³ John Mackinlay, ‘International operations to contain violence in a complex emergency’ in: Isabelle Duyvesteyn en Jan Angstrom (ed.), *Rethinking the Nature of War* (New York 2005) 177-190, aldaar 186-187.

dat de optie voor één staat als leidinggevende van de operatie om *unity of command* te waarborgen de beste is.²⁸⁴

De indirecte inmenging zorgt voor verregaande beperkingen op flexibiliteit²⁸⁵, doordat het uiteindelijk directief de goedkeuring moet genieten van elke afzonderlijke lidstaat. Omdat ieders bezwaren en beperkingen, op onder andere het gebruik van geweld, per scenario zijn meegewogen wordt de bewegingsvrijheid van commandanten aanzienlijk beperkt.²⁸⁶ Op strategisch niveau worden dergelijke richtlijnen vaak opgesteld in de vorm van een (VN) mandaat²⁸⁷, op tactisch niveau worden de voorwaarden en beperkingen vertaald naar de zogenaamde *rules of engagement*.²⁸⁸

In pogingen om alle subtiliteiten in een mandaat te verwerken wordt vaak voorbijgegaan aan de benodigdheden van een militaire troepenmacht, zowel aan materieel en manschappen als aan beslissingsvrijheid ter plekke.²⁸⁹ Jair van der Lijn zegt hierover in zijn onderzoek:

‘ (...) it appears (...) that half-hearted or compromise mandates are inherently dangerous. This is especially relevant regarding the mandate that is finally negotiated in the security council. If the permanent five disagree or only reluctantly agree this may provide operations with an inadequate mandate or with inadequate means to implement mandates.’²⁹⁰

Parallellen met de eerder genoemde noodzaak van een duidelijk politiek einddoel zijn hier zichtbaar. Volgens een aantal wetenschappers lag het ontbreken van een politiek einddoel aan de basis van de vertalingsproblematiek. Bij multilaterale operaties wordt dit probleem nog nijpender. Dit geldt overigens ook voor de ROE, die vaak ingewikkeld zijn vanwege de complexiteit van *war amongst the people*, waardoor het voor de soldaat die in een bedreigende situatie verkeert moeilijk is in te schatten of het gebruik van geweld geoorloofd is.²⁹¹

²⁸⁴ Seybolt, *Humanitarian military intervention*, 270-274; Smith, ‘The responsibility to reflect’, 20-21.

²⁸⁵ Byman, *Air power*, 96.

²⁸⁶ Ibidem.

²⁸⁷ Ibidem.

²⁸⁸ Ibidem.

²⁸⁹ van der Lijn, *If only there were a blueprint*, 20-21; Independent inquiry, Report of the independent inquiry into the actions of the United Nations during the 1994 genocide in Rwanda, UN doc. S/1999/1257, 16-12-1999, 31-32.

²⁹⁰ van der Lijn, *If only there were a blueprint*, 21.

²⁹¹ Independent inquiry, Report of the independent inquiry into the actions of the United Nations during the 1994 genocide in Rwanda, UN doc. S/1999/1257, 16-12-1999, 35.

2.4.3 Kwetsbaarheid

Door de constante noodzaak om de twijfels en zorgen onder de lidstaten weg te nemen of te incorporeren in commandovoeringstructuren of beperkende voorschriften voor, onder andere, het gebruik van geweld dreigt de effectiviteit van coalities en allianties te verdwijnen. De politieke wil, of het gebrek hieraan, is reeds eerder door vele wetenschappers genoemd als probleem in de vertalingsproblematiek. De gevolgen hiervan laten zich dus ook voelen binnen coalities en allianties. Nationale gevoeligheden ondermijnen de eensgezindheid van internationale samenwerkingsverbanden, en vormen op deze manier een grote belemmering voor het vertalen van militair-tactische overwinningen naar politiek-strategische successen. De kwetsbaarheid van coalities en allianties zorgt ook voor een directere relatie tussen het tactische en strategische niveau. Zoals al eerder bleek hebben tactische gebeurtenissen een steeds grotere invloed op politiek-strategische niveaus: ‘The potentially disruptive effects of coalition fissures on coercion means that even relatively minor actions by the adversary can have enormous strategic implications.’²⁹² In de volgende paragraaf wordt nog een aspect besproken dat het tactische militaire niveau volgens veel wetenschappers verbindt aan het politiek-strategische niveau: de ontwikkeling van moderne communicatietechnologie en de media.

2.5 Categorie # 5 – Informatie- en communicatietechnologie en de media

In de afgelopen jaren heeft een ontwikkeling plaatsgevonden die tot de situatie heeft geleid dat conflicten over de hele wereld via de televisie, radio, internet en andere media voor iedereen zichtbaar zijn geworden.²⁹³ Michael Clarke zegt hierover: ‘Domestic conflicts are internationalized in the post-modern era by the world’s media (...) and also by the ability of local belligerents in a conflict to operate internationally themselves.’²⁹⁴ Dit is zowel het

²⁹² Byman, *Air power*, 105.

²⁹³ Milan N. Vego, ‘Operational command and control in the information age’, *Joint force quarterly*, Nr. 35, 100-107, aldaar 101-102.

²⁹⁴ Michael Clarke, ‘War in the international order’, *International affairs*, Vol. 77, Nr. 3 (2000) 663-671, aldaar 664.

resultaat van algemene technologische ontwikkelingen als de ontwikkeling van het media-apparaat.²⁹⁵

2.5.1 De invloed van communicatietechnologie en media

De zichtbaarheid brengt volgens een aantal wetenschappers nadelen met zich mee die de klassieke relatie tussen de militaire beleidsniveaus en het politiek-strategische niveau verstoren.²⁹⁶ Zowel Thomas X. Hammes als Kenneth Payne benadrukken dat door de media en communicatietechnologie gebeurtenissen op het militair-tactische niveau verregaande strategische gevolgen kunnen hebben²⁹⁷: '(...) worldwide media exposure can quickly give a tactical action strategic impact.'²⁹⁸ Kenneth Payne geeft in dit kader het voorbeeld van het mishandelen van Irakese gevangenen in de Abu Graib gevangenis door Amerikaanse soldaten: 'Although the majority of these images typically focus attention on the tactical dimension (...) it can raise these incidents to the level of strategic importance. Consider the disturbing images of detainee abuse at Abu Graib which undermined US efforts to project an image of responsible authority.'²⁹⁹ Verstoring van de klassieke relatie tussen de beleidsniveaus vindt volgens Milan N. Vego plaats door de ontwikkeling van moderne technologieën die de (nationale) legerleiding in staat stellen om ontwikkelingen op het slagveld 'live' te aanschouwen.³⁰⁰ Volgens Milan N. Vego wordt hiermee de suggestie gewekt dat het hoofdkwartier beter in staat is om de tactische situatie in te schatten dan de commandanten ter plekke.³⁰¹ Dit heeft volgens hem negatieve gevolgen voor de commandovoering:

'Consequently, not only must tactical commanders report to operational commanders, but the latter often issue orders to the tactical level. Intermediate commanders are bypassed and relegated to being information administrators as more senior leaders immerse themselves in details. Networking supposedly promises decentralization,

²⁹⁵ Audrey Kurth Cronin, 'Cyber-mobilization: the new levée en masse', *Parameters* (Summer 2006) 77-87, aldaar 84.

²⁹⁶ Vego, 'Operational command', 107.

²⁹⁷ Hammes, 'Insurgency', 3; Kenneth Payne, 'Waging communication war', *Parameters* (Summer 2008) 37-51, aldaar 39-43.

²⁹⁸ Hammes, 'Insurgency', 3.

²⁹⁹ Payne, 'Waging communication war', 47-48.

³⁰⁰ Vego, 'Operational command', 101-102.

³⁰¹ *Ibidem*, 101.

affording greater initiative to subordinates. Evidence suggests the opposite: theater commanders increasingly use information technology to make decisions that would normally be the province of tactical commanders.’³⁰²

Daarnaast spelen communicatie- en informatietechnologie een belangrijke rol in *war amongst the people* door de mogelijkheid die zij bieden om publieke opinie te beïnvloeden.³⁰³ Zoals Eliot Cohen zegt: ‘To limit discontent and build support, a counterinsurgent and host government must create and maintain realistic expectations among the populace, friendly military forces, and even the international community. Information operations will be a key tool to accomplish this.’³⁰⁴ De invloed van media op strategisch niveau was volgens Thomas X. Hammes duidelijk aanwezig bij de Amerikaanse operatie in Somalië in 1993:

‘(...) even at the strategic level, the importance of the media in shaping the policy of the participants will continue to increase. This was demonstrated when U.S. interest in Somalia, previously negligible, was stimulated by the repeated images of thousands of starving Somali children. Conversely, the images of U.S. soldiers being dragged through the streets ended that commitment. The media will remain a major factor from the strategic to the tactical level.’³⁰⁵

Technologie wordt dus als een ‘double edged sword’ gezien. Ook Audrey Kurth Cronin³⁰⁶, John Baylis³⁰⁷ en Nicolas J. Wheeler³⁰⁸ zijn deze mening toegedaan. De zojuist genoemde ontwikkelingen, de impact van tactische ontwikkelingen op het politiek-strategische niveau, de technologische ontwikkelingen en hun consequenties voor het militaire apparaat, en de mate waarin de media gebruikt kan worden en wordt om de publieke opinie vorm te geven brengen volgens een aantal wetenschappers problemen met zich mee.

³⁰² Ibidem, 101-102.

³⁰³ Hammes, ‘Insurgency’, 4.; Kurth Cronin, ‘Cyber-mobilization’, 86-87; Thornton, ‘The way forward’, 217; Payne, ‘Waging communication war’, 38-41.

³⁰⁴ Cohen e.a., ‘Principles’, 51.

³⁰⁵ Hammes, ‘Insurgency’, 3.

³⁰⁶ Kurth Cronin, ‘Cyber-mobilization’, 84.

³⁰⁷ John Baylis, James Wirtz, Eliot Cohen en Colin S. Gray, *Strategy in the contemporary world. An introduction to strategic studies* (Oxford, 2002) 296-299.

³⁰⁸ Nicolas J. Wheeler, ‘Humanitarian intervention and world politics’ in: John Baylis en Steve Smith (ed.), *The globalization of world politics* (Oxford, 1997) 470-493.

2.5.2 De problemen

In *war amongst the people* ligt de nadruk op tactische inzet van militairen. De oorzaken hiervoor zijn reeds besproken. Om snel op situaties in te kunnen springen moet een plaatselijke commandant beschikken over de beslissingbevoegdheid die hem deze mogelijkheid geeft.³⁰⁹ Door centralisatie van de commandovoering wordt het initiatief ontnomen van de plaatselijke commandant en is het vrijwel onmogelijk om militairen effectief in te zetten.³¹⁰ Volgens Audrey Kurth Cronin heeft de ontwikkeling van communicatietechnologie geleid tot de overtuiging binnen Westerse krijgsmachten dat militaire operaties zeer nauwkeurig gestuurd kunnen worden en dat dit zou leiden tot gesynchroniseerde ‘(...) swarming attacks.’³¹¹ Maar, zegt zij: ‘Instead, the evolution has been back toward the role of the individual driven by a common inspiration who now has more information, more motivation to attack, and more powerful conventional weapons with which to do damage.’³¹² Volgens Rod Thornton leidt de technologische ontwikkeling niet tot micromanagement maar tot pogingen om oorlogen met behulp van technologie te winnen, waarbij slachtoffers aan eigen zijde zo veel mogelijk vermeden worden.³¹³ Ook de drang om oorlogen snel te winnen wordt hierdoor volgens hem aangewakkerd.³¹⁴ Dit leidt tot een toenemende nadruk op zogenaamde ‘kinetische oplossingen’ die de tegenstander juist in de kaart spelen.³¹⁵ Het gebruik van technologisch geavanceerde wapens met veel vernietigingskracht wordt door de tegenstander gebruikt om aan te tonen dat er geen veiligheid voor de bevolking gecreëerd kan worden, waardoor tactische successen geen strategische waarde meer kunnen dienen.³¹⁶ In combinatie met de uitbuiting in de media van de situaties waarbij het gebruik van dergelijke wapens heeft geleid tot burgerslachtoffers kan de tegenstander de politieke wil om de oorlog voort te zetten ondermijnen door de publieke opinie te beïnvloeden.³¹⁷

De macht van de media over de publieke opinie van zowel de bevolking in het thuisland als in het land waar de operatie plaatsvindt wordt door Thomas X. Hammes, Audrey

³⁰⁹ Vego, ‘Operational command’, 103.

³¹⁰ Ibidem, 101.

³¹¹ Kurth Cronin, ‘Cyber-mobilization’, 86.

³¹² Ibidem.

³¹³ Thornton, ‘The way forward’ 216.

³¹⁴ Ibidem.

³¹⁵ Ibidem.

³¹⁶ Ibidem, 217.

³¹⁷ Ibidem.

Kurth Cronin en Milan N. Vego tegelijkertijd als zegen en als vloek beschouwd.³¹⁸ Ook Rupert Smith zegt dat de invloed van de media zowel als mogelijk instrument maar ook als probleem niet onderschat moet worden.³¹⁹ Zowel de media als de doelgroep die ermee bereikt wordt is sterk gefragmenteerd volgens Thomas X. Hammes³²⁰ en Kenneth Payne³²¹: ‘(...) the sheer diversity and fragmentation of the media make it much more challenging for either side to control the message.’³²² Ook is het belang van communicatie en de media te lang onderschat volgens hem: ‘The United States has been slow to understand the importance of these communications. As recently as last year, military spokesmen insisted that the insurgent attacks on U.S. troops in Iraq were “militarily insignificant.” This was at a time when each attack was on the front page of major daily newspapers in the United States and Europe.’³²³ Westerse staten en met name de Verenigde Staten zijn hierdoor niet in staat om de juiste doelgroep met de juiste boodschap te bereiken, waardoor tactische successen geïsoleerde gebeurtenissen blijven en er een vertalingsproblematiek ontstaat.³²⁴

Ook is de uniformiteit en de geloofwaardigheid van de berichtgeving essentieel, iets waar de VS ook niet goed in zijn gebleken en dat tot problemen heeft geleid. Op tactisch niveau, waar contact met de plaatselijke bevolking plaatsvindt, ontbreekt vaak de coördinatie en expertise om een eenduidige effectieve communicatiestrategie op te zetten.³²⁵ Ook op hogere niveaus is de informatievoorziening vaak niet op elkaar afgestemd. Kenneth Payne noemt in dit verband de discussie die in Amerika gevoerd werd over het mogelijk terugtrekken van een aanzienlijke hoeveelheid troepen, terwijl het van groot operationeel belang was dat de bevolking in Irak geloofde dat de troepenmacht hun op de lange termijn bescherming zou bieden.³²⁶ Miscommunicatie wordt volgens Kenneth Payne versterkt door de eerder genoemde relatie tussen tactische en strategische niveaus die door de media en communicatietechnologie directer wordt³²⁷: ‘all operational and tactical commanders have the ability to impact this audience. Their actions and comments are featured in news reports and documentaries.’³²⁸

³¹⁸ Hammes, ‘Insurgency’, 7; Kurth Cronin, ‘Cyber-mobilization’, 84; Vego, ‘Operational command’, 103.

³¹⁹ Smith, *The Utility of Force*, 278.

³²⁰ Hammes, ‘Insurgency’, 4.

³²¹ Payne, ‘Waging communication war’, 37-38, 40-41, 47-48.

³²² Hammes, ‘Insurgency’, 4.

³²³ Ibidem, 4-5.

³²⁴ Ibidem, 5.

³²⁵ Payne, ‘Waging communication war’, 39-40.

³²⁶ Ibidem, 45-46.

³²⁷ Ibidem, 42-43.

³²⁸ Ibidem.

Een ander probleem is het gebruik van schokkend (beeld)materiaal door een tegenstander tegenover de pogingen van internationale troepenmachten om vertrouwen te winnen en zo min mogelijk geweld te gebruiken.³²⁹ Zowel beelden van burgerslachtoffers en van gedode militairen van een internationale troepenmacht communiceren een krachtige boodschap.³³⁰ Beelden die hier tegenover gezet kunnen worden door de interveniërende partij, zoals het openen van een school of het in gebruik nemen van een waterput of zelfs geslaagde verkiezingen, zullen nooit zo krachtig zijn en invloed hebben op publieke opinie als de gewelddadige variant.³³¹ Het belang van het communiceren van de juiste boodschap op de goede manier wordt ook wel een *strategic narrative* genoemd.

Het grootste probleem volgens Thomas X. Hammes en Kenneth Payne wordt gevormd door het feit dat de tegenstander beter is in het uitbuiten van de mogelijkheden die de ontwikkeling van communicatiemiddelen en de media bieden.³³² Uit de opmerkingen van Rod Thornton blijkt ook dat hij vindt dat ‘het Westen’ in dit opzicht verliest van zijn tegenstander.³³³ Volgens Thomas X. Hammes zijn tegenstanders uitstekend in staat om afgewogen en goed doordachte berichten uit te brengen om hun acties te rechtvaardigen:

‘(...) The insurgents are sending one message to their supporters, another to the undecided population, and a third to the coalition decisionmakers. Supporters are told that they are defending the faith and their country against outside invaders. The message to uncommitted or pro-coalition countrymen is to stay out of the fight between the insurgents and the invaders, who will eventually leave. Finally, the coalition, particularly the Americans, is advised to withdraw or be engaged in an endless, costly fight.’³³⁴

Tactische successen van de tegenstander worden door hen zelf verklaard, van betekenis voorzien en naar de (wereld)bevolking gecommuniceerd. Door deze handelswijze consequent te hanteren worden tactische successen in een strategisch geheel geplaatst, precies datgene dat het Westen niet lijkt te lukken. Lawrence Freedman noemt dit een *strategic narrative*³³⁵: ‘(...)

³²⁹ Ibidem, 47-48.

³³⁰ Hammes, ‘Insurgency’, 5.

³³¹ Hammes, ‘Insurgency’, 5; Payne, ‘Waging communication war’, 47-48.

³³² Hammes, ‘Insurgency’, 4, 5; Payne, ‘Waging communication war’ 47-48.

³³³ Thornton, ‘The way forward’, 217.

³³⁴ Hammes, ‘Insurgency’, 2.

³³⁵ Lawrence Freedman, *The transformation of strategic affairs* (IISS, London 2006) 22.

compelling story lines that can explain events convincingly.’³³⁶ Ronfeldt en Arquilla zeggen hierover: ‘[narratives] communicate a sense of cause, purpose, and mission.’³³⁷ Er gaan onder meerdere wetenschappers dan ook stemmen op om een strategie te hanteren die zich richt op het ondermijnen van de *narrative* van de tegenstander: ‘(...) success will depend on how a particular irregular war’s purpose, course and conduct is viewed by the public opinion at home as well as within the theatre of operations’.³³⁸

Met de toenemende nadruk op de *narrative* wordt het verslaan van een irreguliere tegenstander in *war amongst the people* zo mogelijk nog politieker van aard. Hiermee wordt de functie van militairen ingewikkelder en moet de rol die voor hen is weggelegd nog beter worden begrepen. Robert Egnell beaamt dit: ‘Conducting appropriate and effective tactical operations and translating them into strategic aims, and then getting that message across to the local and global audience in a coherent strategic narrative, is arguably amongst the most important challenges in current and future peace support operations.’³³⁹

De vertaling van tactische successen naar politiek-strategische successen moet dus gedeeltelijk plaatsvinden door een effectieve vertaling van de feiten in een coherente strategie die voor de doel- en thuisbevolking te begrijpen is. Dit vormt een groot onderdeel van de vertalingsproblematiek. Zoals de voormalige plaatsvervangende aanvoerder van de coalitietroepen in Irak, Luitenant Generaal Sir Robert Fry zei: ‘(...) one of the greatest problems in Iraq was the failure to translate accurate tactical behaviour into operational effects in the pursuit of strategic goals.’³⁴⁰ Hiermee wordt nogmaals bestempeld dat de vertalingsproblematiek een wezenlijk probleem is dat aan de basis ligt van de onmacht van Westerse strijdkrachten om politiek-strategisch succes te boeken in *war amongst the people*.

2.6 Deelconclusie

Aan de hand van de wetenschappelijke literatuur die in dit hoofdstuk aan de orde is gekomen kunnen een aantal zaken worden opgemerkt. Een groot aantal problemen die worden

³³⁶ Freedman, *Transformation of strategic affairs*, 22.

³³⁷ David Ronfeldt en John Arquilla, *Networks and Netwars: The Future of Terror, Crime, and Militancy* (RAND, Santa Monica 2001) 328.

³³⁸ Freedman, *Transformation of strategic affairs*, 93.

³³⁹ Robert Egnell, ‘Between reluctance and necessity: the utility of armed force in humanitarian and development operations’, *Small Wars & Insurgencies*, Vol. 19, Nr. 3 (2008) 397-422, aldaar 409.

³⁴⁰ Robert Fry, ‘Expeditionary operations in the modern era’, *RUSI Journal*, Vol. 150, Nr. 6 (December 2005) 60-63, aldaar 62.

onderscheiden in *war amongst the people* kunnen gezien worden als onderdeel van de vertalingsproblematiek. Dit varieert van militaire- en politieke problemen tot strategische overwegingen. Ook complicaties die worden veroorzaakt door de structuur waarin operaties veelal plaatsvinden en de opkomst van informatie- en communicatietechnologie worden in dit verband genoemd.

Het valt op dat in de wetenschappelijke literatuur de vertalingsproblematiek *top-down* wordt benaderd. Het probleem wordt allereerst gezien in politieke termen en voor problemen die niet nadrukkelijk binnen dit niveau vallen wordt wel op dit niveau naar oplossingen gezocht. Kwesties als politieke kwetsbaarheid, nadelen van multilaterale operaties, gebrek aan belangen en gebrekkige strategieën – waarbij de nadruk ligt op de strategie als een door de politiek gekozen ondeelbaar en onveranderlijk geheel – domineren het debat. Ook de problemen die worden genoemd bij de commandovoering, met name binnen multilaterale operaties, worden gedeeltelijk toegeschreven aan zaken als angst voor slachtoffers en politieke kwetsbaarheid van lidstaten. Ook wordt niet expliciet genoemd wat de oorzaak kan zijn voor het stellen van verkeerde doelen door de politiek.

Wel wordt duidelijk dat problemen op het militair tactische niveau ook gekoppeld worden, zij het in voornamelijk praktische zin, aan de vertalingsproblematiek. Dit heeft onder meer te maken met de toegenomen invloed van tactische gebeurtenissen op politiek-strategisch niveau. Regelmatig wordt gerefereerd aan cruciale randvoorwaarden zoals genoeg materieel en manschappen om tactische successen te consolideren en uit te bouwen naar politiek-strategische successen.

De *strategic narrative* wordt in dit verband ook nadrukkelijk genoemd. Dit bevestigt het beeld dat Rupert Smith ook al schetste van het overwegend politieke karakter van *war amongst the people*. Om tactische successen te vertalen naar politieke successen moet gelegitimeerd worden waarom bepaalde stappen worden gezet, zowel naar de plaatselijke bevolking als naar de rest van de wereld. Het belang van deze factor binnen de vertalingsproblematiek is exponentieel toegenomen sinds de snelle ontwikkeling van moderne communicatietechnologie en wereldwijde media. Zeker nu de tegenstander zich bewust is geworden van de kracht van de media is het van wezenlijk belang, zo blijkt uit de literatuur, dat het Westen hier een goed antwoord op vindt.

3. Analyse militaire literatuur

3.1 Inleiding en structuur

De vraag die in deze scriptie gesteld wordt is *wat de voornaamste oorzaken zijn van de onmacht om militair-tactische overwinningen om te zetten in politiek-strategische successen en of er een verschil is van inzicht tussen de door wetenschappers onderscheiden oorzaken en de oorzaken die militairen benoemen?*

In dit hoofdstuk worden de boeken *Shake hands with the devil*³⁴¹, *Waging modern war*³⁴² en *Wiser in battle*³⁴³ van respectievelijk Romeo Dallaire, Wesley Clark en Ricardo Sanchez behandeld. Deze boeken vormen gezamenlijk de militaire literatuur die naast de wetenschappelijke literatuur gelegd wordt. Romeo Dallaire was de *force commander* van de VN troepenmacht in Rwanda in 1993, Wesley Clark was de *supreme allied commander Europe* (SACEUR) tijdens de oorlog in Kosovo in 1999 en Ricardo Sanchez was de bevelhebber van de coalitietroepen in Irak in 2003, het eerste jaar na de overwinning op het leger van Saddam Hoessein. De door de bevelhebbers opgeschreven persoonlijke ervaringen geven een goed beeld van de praktijk van het militaire leidinggeven in moderne conflicten en alle problemen die hierbij komen kijken, gerelateerd aan hun respectievelijke missies. In dit hoofdstuk zullen de thema's behandeld worden op volgorde van prioriteit. Er wordt begonnen met de problemen die de militairen als het meest bepalend beschouwen voor de vertalingsproblematiek. Hierna zullen ook de problemen worden behandeld die minder belang worden toegedicht, maar die wel onderdeel uitmaken van de vertalingsproblematiek.

3.2 Vertalingsproblematiek in de militaire literatuur

3.2.1 Gebrek aan politieke wil, uiteenlopende belangen en gebrekkige mandaten en ROE

Het ontbreken van politieke wil wordt door zowel Dallaire als Sanchez genoemd als een van de voornaamste factoren die bijdroegen aan het rampzalige verloop van de operaties. Clark

³⁴¹ Romeo Dallaire, *Shake hands with the devil: the failure of humanity in Rwanda* (Londen 2004).

³⁴² Wesley Clark, *Waging modern war: Bosnia, Kosovo and the future of combat* (Cambridge 2001).

³⁴³ Ricardo Sanchez, *Wiser in battle: a soldier's story* (New York 2008).

benadrukt juist dat de aanwezigheid van politieke wil ervoor heeft gezorgd dat het conflict in Kosovo is ‘gewonnen’. Hoewel dus niet alle drie de militairen spreken over het probleem van een afwezigheid van politieke wil, heeft het wel een dusdanig belangrijke plaats in het betoog dat dit thema als eerste wordt behandeld in dit hoofdstuk.

Het ontbreken van de politieke wil was rampzalig in Rwanda, aldus Dallaire: ‘I truly believe the missing piece in the puzzle was the political will from France and the United States to make the Arusha accords work and ultimately move this imploding nation toward democracy and lasting peace.’³⁴⁴ Hieraan lag volgens hem een schrijnend gebrek aan belangen voor de VN lidstaten aan ten grondslag: ‘The international community, of which the UN is only a symbol, failed to move beyond self-interest for the sake of Rwanda (...) as a result, the UN was denied the political will and material means to prevent the tragedy.’³⁴⁵ Een heel groot probleem was volgens Dallaire ook dat de tegenstanders gebruik maakten van deze zwakte, in zijn geval door specifiek de Belgen aan te vallen in de hoop dat ze zich zouden terugtrekken, wat dus ook gebeurde.³⁴⁶

Sanchez wijt het gebrek aan controle over het Zuiden van Irak aan een gebrek aan politieke wil onder de coalitiepartners. Hij zegt dat ‘below the surface (...) the coalition was fraught with complexity and lack of commitment (...) the majority had no intention of deploying their forces into a combat environment.’³⁴⁷ Het gebrek aan politieke wil, en de daarmee samenhangende angst voor slachtoffers was volgens Sanchez ook bekend onder de opstandelingen: ‘It was no coincidence that an escalation in violence occurred during the same month that the majority of coalition forces entered the country. The insurgents were very clearly going at the will of the coalition.’³⁴⁸ Volgens Sanchez illustreerde de aanval op Fallujah het gebrek aan politieke wil bij vrijwel iedere partij die betrokken was bij het conflict in Irak: ‘when the hard fighting was shown on Al Jazeera and CNN, and pressure began to build from all sides, the Bush administration immediately backed away.’³⁴⁹ De terugtrekking van de Spaanse troepen uit het zuiden schrijft Sanchez ook toe aan een gebrek aan politieke wil: ‘Due to an erosion of national will (...) Madrid had decided to pull the plug.’³⁵⁰

Clark ziet juist de sterke aanwezigheid van politieke wil bij de lidstaten van de NAVO als reden dat het conflict in Kosovo uiteindelijk in het voordeel van de NAVO is uitgevallen:

³⁴⁴ Dallaire, *Shake hands with the devil*, 514.

³⁴⁵ Ibidem, 516.

³⁴⁶ Ibidem, 143-144.

³⁴⁷ Sanchez, *Wiser in battle*, 245.

³⁴⁸ Ibidem, 256.

³⁴⁹ Ibidem, 371.

³⁵⁰ Ibidem, 370.

‘(...) NATO succeeded in Kosovo in part because many of the member governments could not afford to fail. These governments had limited the objectives and methods of warfare, but they had not limited their own commitment, and so their own political survival was at stake.’³⁵¹ Wel erkent Clark dat hij aanzienlijke tegenwerking binnen de Amerikaanse legerleiding moest weerstaan, vanwege een vermeend gebrek aan belangen in de regio: ‘The Services were against any commitment there (...) because it wasn’t in our “national interest”.’³⁵²

Het gebrek aan belangen wordt door allen genoemd als een belangrijke onderliggende factor voor het ontbreken van politieke wil. Dallaire betoogt dat een groot gedeelte van het disfunctioneren van de VN te maken heeft met de belangen van de afzonderlijke lidstaten. Uiteindelijk is het feit dat de VN geen homogene organisatie is maar opereert bij gratie van de gezamenlijke lidstaten de reden voor het gebrekkige optreden in Rwanda. Het land lag niet prominent op de strategische radar van de Westerse lidstaten waardoor een gebrek aan politieke wil leidde tot een tekort aan manschappen en materieel en de nadruk op *force protection* het won van de noodzaak van *escalation dominance*.³⁵³ Dit leidde tot halfslachtige mandaten en beperkende ROE.³⁵⁴ Ook was er gedurende de missie daardoor structureel sprake van gebrek aan vrijwel elke voorziening die noodzakelijk was om de missie tot een goed einde te brengen.³⁵⁵ Dit varieerde van gebrek aan politieke aansturing tot het gebrek aan vrijwel elke vorm van uitrusting en materieel en zelfs drinkwater.³⁵⁶ Daarnaast resulteerde het ontbrekende strategische belang van het conflict in troepenleveranties van derderangs lidstaten zoals Bangladesh, die voor hun training en uitrusting grotendeels afhankelijk waren van VN voorzieningen die er niet waren.³⁵⁷

Ook Clark ziet de uiteenlopende belangen van lidstaten binnen de NAVO als een belemmerende factor. De uiteenlopende belangen leidden tot een aantal problemen, waaronder grote moeilijkheden om steun van alle lidstaten te behouden voor het continueren van luchtaanvallen na incidenten met burgerslachtoffers³⁵⁸, het soms niet accepteren van

³⁵¹ Clark, *Waging modern war*, 422.

³⁵² Ibidem, 165.

³⁵³ *Force protection* beschrijft de nadruk om de veiligheid van de eigen troepen boven het belang van het behalen van het doel te stellen. *Escalation dominance* is de term die gebruikt wordt om aan te geven of de wil bestaat om zonodig (dodelijk) geweld te gebruiken waarbij uiteraard ook het risico groter is dat er aan de eigen kant slachtoffers zullen vallen. Deze twee termen zijn in die zin dus elkaars tegenpool.

³⁵⁴ Dallaire, *Shake hands with the devil*, 233, 264, 290.

³⁵⁵ Ibidem, 107, 124, 135, 177, 181, 203, 208, 219-220, 322, 391, 399, 444, 468-469, 478, 483.

³⁵⁶ Ibidem, 107, 124, 135, 177, 181, 203, 208, 219-220, 322, 391, 399, 444, 468-469, 478, 483.

³⁵⁷ Ibidem, 91.

³⁵⁸ Clark, *Waging modern war*, 229, 298, 314, 334, 434, 436, 437.

NAVO orders door nationale contingenten³⁵⁹ en een langzame planning aan het begin van het conflict.³⁶⁰ Ook Clark noemt in dit verband de, vanwege de eisen van de vele lidstaten, ingewikkelde ROE: ‘In excruciating detail the merits of the various aspects of rules of engagement continued to dominate debate at the highest level.’³⁶¹

Sanchez noemt in zijn boek ook meerdere malen de nadelen van het opereren in coalitieverband: ‘The coalition was rapidly expanded from five nations to thirty-six. But each of those nations would have its own peculiar support agreement, its own national interests to look out for, its own rules of engagement, and its own national chain of command.’³⁶² De uiteenlopende belangen verbrokkelden volgens Sanchez de *unity of effort* die zo cruciaal is bij complexe militaire operaties.³⁶³

Dallaire, Clark en Sanchez ondervonden vanwege de eerder genoemde angst voor slachtoffers, invloed van de media, publieke opinie, uiteenlopende belangen, gebrek aan politieke wil en gebrek aan interdepartementale overeenstemming zeer veel problemen om de coalitie, alliantie of VN operatie bijeen te houden. In het geval van Dallaire is dit niet gelukt³⁶⁴ en ook bij Sanchez verlieten nationale contingenten om uiteenlopende redenen het slagveld.³⁶⁵ Hoewel Clark de alliantie in zijn geheel door de crisis heen wist te loodsen, was hiervoor een aanzienlijke krachtsinspanning vereist van zowel hemzelf als Javier Solana en de leden van het militaire comité.³⁶⁶

Politieke wil wordt in de militaire literatuur dusdanig vaak genoemd als ultieme voorwaarde voor het voorkomen van een vertalingsproblematiek dat het in dit hoofdstuk als eerste wordt behandeld. Dallaire kreeg geen ruimte van de VN om naar eigen inzicht te handelen, ook niet in overleg met de plaatselijke politieke leiding, vanwege de in zijn ogen ontbrekende politieke wil van de VN lidstaten om proactief op te treden. Gebrek aan politieke wil lag volgens Dallaire ten grondslag aan het beperkte en overmatig defensieve karakter van zijn mandaat en ROE. De doelen die de politiek hem stelden waren niet alleen onrealistisch vanwege een gebrek aan militaire capaciteit, ook ontbrak het besef volgens Dallaire dat de basis voor vooruitgang gecreëerd moest worden door politieke impulsen, ondersteund door militairen. Hij opereerde in een politiek vacuüm waardoor zijn militaire inspanningen nooit het gewenste politieke resultaat konden behalen.

³⁵⁹ Ibidem, 399.

³⁶⁰ Ibidem, 422.

³⁶¹ Ibidem, 36.

³⁶² Sanchez, *Wiser in battle*, 174.

³⁶³ Ibidem, 370.

³⁶⁴ Dallaire, *Shake hands with the devil*, 293-295.

³⁶⁵ Sanchez, *Wiser in battle*, 370.

³⁶⁶ Clark, *Waging modern war*, XXI.

Clark ziet juist de kracht van het optreden in Kosovo in het politieke momentum dat de NAVO lidstaten ontwikkelden om het conflict te beëindigen. Er werd bewust gezocht naar manieren om militair ingrijpen ten dienste te stellen aan een politiek doel. Omdat volgens Clark het politieke voortbestaan van de lidstaten en de NAVO als alliantie op het spel stonden, was de zo cruciale politieke wil bepalend in de uitkomst van het conflict. Om deze reden, zij het meer zeer veel moeite, konden militair tactische successen gezamenlijk het bereiken van een politiek strategisch doel verwezenlijken.

Dat het gebrek aan politieke wil ook bepalend is geweest voor de vertalingsproblematiek in Irak wordt bewezen door het voorbeeld van de strijd om Fallujah dat door Sanchez wordt aangehaald. Na overleg wordt besloten om de stad met veel militair vertoon terug te veroveren op de opstandelingen.³⁶⁷ Van te voren was reeds aangegeven dat de strijd meer dan twee weken zou kunnen duren en dat er veel slachtoffers verwacht konden worden.³⁶⁸ Ondanks alles werd groen licht gegeven. Toen reeds na een korte periode van hevige gevechten bleek dat de internationale reactie op deze actie veel groter en negatiever was dan verwacht, werd aanstonds van de militairen gevraagd dat zij de actie zouden stoppen.³⁶⁹ Volgens Sanchez was de strijd om Fallujah in het voordeel van de coalitie beslist als zij de tijd hadden gekregen die vooraf was vastgesteld om hun missie uit te voeren.³⁷⁰ In dit geval bleek zelfs militair succes dus een negatief politiek strategisch effect te hebben. De gevolgen van de actie waren niet goed genoeg overdacht met alle gevolgen van dien. Dit is een praktijkvoorbeeld van de vertalingsproblematiek, en een die volgens Sanchez veroorzaakt werd door het gebrek aan politieke wil om door te zetten.

3.2.2 Gebrek aan duidelijk politiek einddoel

Het belang van een duidelijk politiek einddoel wordt door alle drie de bevelhebbers zeer sterk benadrukt. Volgens Dallaire en Sanchez is het ontbreken hiervan een groot probleem geweest in hun missies. Clark is hier minder stellig over.

Dallaire benadrukt dat de doelen die in het Arusha akkoord gesteld werden onrealistisch waren en aan de basis lagen van het falen van de missie.³⁷¹ Hoewel het politieke

³⁶⁷ Sanchez, *Wiser in battle*, 350.

³⁶⁸ Ibidem, 348, 353.

³⁶⁹ Ibidem, 355.

³⁷⁰ Ibidem, 354.

³⁷¹ Dallaire, *Shake hands with the devil*, 54-55.

proces dat uiteindelijk moest leiden tot een multi-etnische staat er op papier goed uitzag was het in praktijk onuitvoerbaar.³⁷² Zonder politieke oplossing, zo zegt Dallaire, staan de militairen machteloos.³⁷³ Met het noemen van dit aspect bouwt hij voort op zijn opmerkingen over het belang van politieke wil. Daar kwam reeds aan de orde dat het opereren in een politiek vacuüm de militaire successen isoleert, en de vertaling ervan naar politiek strategisch succes onmogelijk maakt.

Ook Clark pleit voor de nadruk op een duidelijk politiek einddoel: ‘At the political levels, clear realistic aims are essential.’³⁷⁴ Hier voegt hij aan toe: ‘Civilian leaders must understand the limits of what can be done with military efforts alone. Operations must have sound, achievable political aims.’³⁷⁵ Zoals gezegd is hij niet de mening toegedaan dat het ontbreken hiervan heeft geleid tot een falen. Volgens hem is het conflict in Kosovo gewonnen door de NAVO en kwam dit mede doordat de inzet van militaire middelen doorspekt was van politiek bewustzijn. Alle operaties stonden ten dienste aan een politiek doel.

Sanchez ziet het gebrek aan een duidelijk politiek einddoel net als Dallaire als een groot probleem dat onherroepelijk heeft bijgedragen aan het gedeeltelijk falen van zijn missie.³⁷⁶ Hoewel er een algemeen doel werd gesteld, een democratisch Irak, was op geen enkele manier geprobeerd om vast te stellen aan welke (politieke of militaire) voorwaarden moest worden voldaan om het doel te bereiken. Allereerst werd volgens hem nooit uitgegaan van een lange Amerikaanse aanwezigheid in Irak³⁷⁷ en werd ten tweede niet bepaald wie verantwoordelijk zou zijn voor de wederopbouw.³⁷⁸ Kort na het instellen van het *office for the reconstruction and humanitarian assistance* (ORHA) werd deze alweer ontbonden en vervangen door de *coalition provisional authority* (CPA). Deze had zonder duidelijk einddoel ook geen goed antwoord op de problemen in Irak. Volgens Sanchez waren sommige initiatieven van de CPA niets meer dan ‘a series of reckless efforts.’³⁷⁹ Initiatieven van de legerleiding botsten telkens met die van de CPA³⁸⁰. Daarnaast ontbrak het de CPA ook aan sturing vanuit Washington. De politieke leiding in Washington kon het niet eens worden over de vorm van een onafhankelijke Irakese staat en hoe deze gecreëerd moest worden.³⁸¹ Het

³⁷² Ibidem.

³⁷³ Ibidem, 132-133.

³⁷⁴ Clark, *Waging modern war*, 458.

³⁷⁵ Ibidem.

³⁷⁶ Sanchez, *Wiser in battle*, 170-174.

³⁷⁷ Ibidem.

³⁷⁸ Ibidem.

³⁷⁹ Ibidem, 249.

³⁸⁰ Ibidem, 179, 184, 186, 190-192, 194.

³⁸¹ Ibidem, 183-199.

bewijs hiervan wordt volgens Sanchez geleverd door de beslissing van de Amerikaanse regering om in 2004 de deadline voor de overdracht van de soevereiniteit te vervroegen. Dit had rampzalige gevolgen voor de veiligheid in Irak en vergrootte de moeilijkheden voor het leger: ‘ (...) he [Bremer] focused almost entirely on [the transfer of sovereignty], paid little attention to other issues, and was careful not to allow *anything* to delay his timelines or jeopardize the first of July deadline.’³⁸²

Dallaire, Clark en Sanchez noemen all drie het belang van een duidelijk einddoel. In het geval van Clark vanuit zijn ervaring dat als een dergelijk doel is geformuleerd door de politiek (in dit geval de lidstaten van de NAVO gezamenlijk) de inzet kan slagen. Hij gebruikt Kosovo hierbij als voorbeeld. Dallaire en Sanchez spreken echter vooral over het ontbreken van een dergelijk doel, en het gebrek aan sturing dat dit tot gevolg heeft voor het gebruik van militaire middelen in het conflict. Doordat de onderliggende problemen die waren vastgelegd in het Arusha akkoord niet werden onderkend door de VN dreigde de theoretisch onpartijdige VN troepenmacht nadrukkelijk deel uit te gaan maken van de vechtende partijen. Hiermee veranderde zowel het doel van de militaire missie, als de manier waarop het doel behaald moest worden. Militaire operaties verzandden hierdoor in ad hoc ondernemingen, niet langer gestuurd door een strategie en niet langer gestoeld op politieke doelen: er ontstond een vertalingsproblematiek. Ook Sanchez krijgt met een dergelijke situatie te maken, als blijkt dat de situatie verkeerd is ingeschat en zijn middelen, net als die van Dallaire, ontoereikend zijn om de toch al onrealistische politieke doelen te behalen. Dus ook in Irak, onder leiding van Sanchez, ontstaat er een vertalingsproblematiek door het gebrek aan politieke sturing en met name een gebrek aan een duidelijk politiek einddoel.

3.2.3 Angst voor slachtoffers, publieke opinie en de media

In *war amongst the people* is er steeds minder acceptatie voor zowel burgerslachtoffers in de doelstaten als militaire slachtoffers aan eigen zijde. Dit wordt door Dallaire, Clark en Sanchez zeer sterk gevoeld en heeft een grote invloed op vrijwel elk aspect van hun militaire operaties, van de politieke totstandkoming van beperkte mandaten en *rules of engagement* tot aan de soldaat in het veld die de trekker niet durft over te halen.

³⁸² Ibidem, 288.

De missie in Rwanda werd volgens Dallaire vrijwel in de houdgreep genomen door deze angst.³⁸³ De mandaten en ROE waren uit militair oogpunt onwerkbaar en te defensief.³⁸⁴ De invloed van deze ontwikkeling op de vertalingsproblematiek is in paragraaf 3.2.1 behandeld. Deze houding, zo meent hij, heeft er toe geleid dat het conflict kon escaleren.³⁸⁵ De angst voor slachtoffers onder hun militairen leidde tot zeer beperkende en defensieve directieven van nationale bevelhebbers van de contingenten die eigenlijk onder bevel stonden van Dallaire. Orders van Dallaire worden op hun instructie in twijfel getrokken of genegeerd.³⁸⁶ Clark en Sanchez hadden net als Dallaire last van deze ontwikkeling, met name veroorzaakt door angst voor slachtoffers.³⁸⁷ Clark zegt hierover: ‘NATO commanders’ orders were subject to hour-by-hour scrutiny and possible veto from nations. It was a practice that had apparently originated in U.N. operations, called “red-carding”, where nations just temporarily drew back their forces from certain actions or operations ordered by higher commanders.’³⁸⁸ Ook Sanchez had hiermee te maken en zijn frustratie over deze gang van zaken komt sterk naar voren: ‘The restrictions were so complex that I had to carry a five-page spreadsheet listing all the countries, their rules of engagement, and who was authorized to do what (...) almost always, they had to go back to their national political leadership to ask permission.’³⁸⁹ In de ogen van Clark ligt dit overigens niet alleen aan de angst voor burgerslachtoffers, de angst die binnen het Amerikaanse leger heerste voor eigen slachtoffers na Vietnam speelde ook een grote rol.³⁹⁰ Deze beperkingen hadden ernstige gevolgen voor de flexibiliteit van de troepenmacht die in *war amongst the people*, zo wordt ook door de drie bevelhebbers benadrukt, nu juist zo belangrijk is. Ook zorgde het op politiek niveau voor het bijstellen van doelen uit angst dat de afzonderlijke lidstaten hun militaire contingenten zouden verbieden om actie te ondernemen. Tegelijkertijd bleef het overkoepelende politieke doel, voor zover aanwezig, bestaan. Dit leidde tot een discrepantie tussen de politiek strategische doelen en de mogelijkheden die de militaire component van de operatie ter beschikking stonden om deze te behalen.

De impact van slachtoffers werd goed duidelijk na de dood van vijftien Belgische militairen in Rwanda en de daaropvolgende terugtrekking van het contingent door de

³⁸³ Dallaire, *Shake hands with the devil*, 180, 229, 239, 260, 264, 426-427, 429.

³⁸⁴ Ibidem, 166, 167, 246.

³⁸⁵ Ibidem, 382.

³⁸⁶ Ibidem, 244, 273, 287, 294, 302, 323, 437.

³⁸⁷ Clark, *Waging modern war*, 229, 298, 314, 334, 434, 436, 437; Sanchez, *Wiser in battle*, 333, 385.

³⁸⁸ Clark, *Waging modern war*, 399.

³⁸⁹ Sanchez, *Wiser in battle*, 245.

³⁹⁰ Clark, *Waging modern war*, 437.

Belgische regering.³⁹¹ Ook de manier waarop de RPF leider de Fransen troepen ontmoedigde de hoofdstad in te trekken spreekt boekdelen: “Tell France that Kigali can handle more body bags than Paris.”³⁹² Sanchez had in Irak dezelfde specifieke problemen: geboren uit angst voor slachtoffers onder de eigen militairen trokken de coalitiepartners zich terug uit het zuiden³⁹³ en nieuwe lidstaten wilden alleen ingezet worden in een regio waar geen of weinig gevechtshandelingen zouden plaatsvinden.³⁹⁴ In Kosovo waren het voornamelijk de momenten waarop burgerslachtoffers vielen die een eroderende werking hadden op de steun voor de operatie onder de lidstaten van de alliantie.³⁹⁵ Clark moest een constante inspanning leveren om iedereen aan boord te houden.³⁹⁶

Hoge slachtofferaantallen leiden tot negatieve publieke opinie over de oorlog en kan leiden tot het afnemen van publieke steun. Een gebrek aan publieke steun voor een oorlog kan in Westerse democratieën verregaande politieke gevolgen hebben.³⁹⁷ Dit wordt door alle drie de bevelhebbers erkend. Om deze reden wordt ook het belang van de media, die een bepalende rol spelen in het vormen van de publieke opinie, door Dallaire, Clark en Sanchez zeer nadrukkelijk genoemd.³⁹⁸ De enige die in dit verband nadrukkelijk spreekt over de kwetsbaarheid van democratieën is Clark:

‘(...) in modern democracies, the political leaders were usually too hesitant, imposing tough constraints on military actions, and military leaders were not bold enough in pushing for the real military muscle required to achieve significant military objectives. The results, I thought, were extended campaigns that could leave democratic governments vulnerable to their own public opinion.’³⁹⁹

Dallaire en Sanchez erkennen wel de invloed die publieke opinie heeft op politieke omstandigheden in het thuisland⁴⁰⁰, maar zien dit niet als een zwakheid die inherent is aan democratieën. Alle drie bevestigen ook de ambigüiteit van de media: aan de ene kant gebruiken zij de media om hun eigen berichten aan de wereldbevolking en lokale bevolking

³⁹¹ Dallaire, *Shake hands with the devil*, 293-295.

³⁹² Ibidem, 432.

³⁹³ Sanchez, *Wiser in battle*, 370.

³⁹⁴ Ibidem, 385.

³⁹⁵ Clark, *Waging modern war*, 434.

³⁹⁶ Ibidem, 426-429.

³⁹⁷ Ibidem, 296.

³⁹⁸ Dallaire, *Shake hands with the devil*, 332-333; Clark, *Waging modern war*, 441-444; Sanchez, *Wiser in battle*, 333, 371.

³⁹⁹ Clark, *Waging modern war*, 6.

⁴⁰⁰ Dallaire, *Shake hands with the devil*, 293-295; Sanchez, *Wiser in battle*, 370-371, 333.

kenbaar te maken, aan de andere kant gebruiken de tegenstanders de pers ook om ze juist in diskrediet te brengen.⁴⁰¹ Daarnaast bestaat bij alle drie de angst dat de pers zijn eigen verhaal naar buiten brengt, met alle gevolgen van dien.⁴⁰²

Door de impact van slachtoffers op de publieke opinie en de zichtbaarheid van conflicten hebben tactische gebeurtenissen volgens zowel Clark als Sanchez directe politiek-strategische gevolgen.⁴⁰³ Zowel Clark als Sanchez zien dit als een negatieve ontwikkeling en een die bijdraagt aan de vertalingsproblematiek. Dit komt voornamelijk door de toenemende controle die politici en hooggeplaatste militairen willen uitoefenen over tactische aangelegenheden vanwege hun potentieel strategische invloed:

‘The term “strategic Corporal” was coined to illustrate this, but media penetration has created strategic Privates (like Lynndie England, “whose smiling poses in photos of detainee abuse at Baghdad’s Abu Ghraib prison made her the face of the scandal,”) strategic Marines (like the Marine who killed a wounded Iraqi in a mosque during the second battle of Fallujah) and strategic civilians (like the Blackwater contractors whose murder sparked the first battle of Fallujah). According to Tom Ricks, the contractors’ deaths provoked political intervention that forced the operational commander to abandon a well-developed campaign plan and instead pursue, then precipitately abandon, a set-piece urban battle. This contributed to a strategic shift in the insurgency (...).’⁴⁰⁴

De klassieke aansturing via de militaire beleidsniveaus is hiermee in het geding en de vertaling van politieke directieven naar militaire doelen en andersom vindt op deze manier dusdanig ‘direct’ plaats dat er onduidelijkheid ontstaat bij commandanten over de te volgen koers. Op dit aspect van de vertalingsproblematiek wordt in de volgende paragraaf nader ingegaan.

3.2.4 Commandovoering

Bij het vertalen van politieke doelen naar militaire actie, en het vertalen van militair-tactische successen naar politiek-strategische successen, is een goede commandovoering cruciaal. Een

⁴⁰¹ Dallaire, *Shake hands with the devil*, 323, 330, 332-333, 370-371; Clark, *Waging modern war*, 203, 207-208, 273, 434, 441-444; Sanchez, *Wiser in battle*, 299, 309, 330, 331, 333, 352, 354, 358, 368-369, 371, 377-379.

⁴⁰² Sanchez, *Wiser in battle*, 378.

⁴⁰³ Clark, *Waging modern war*, 8-11; Sanchez, *Wiser in battle*, 147-148.

⁴⁰⁴ Kilcullen, ‘Counterinsurgency redux’, 6.

door alle drie de bevelhebbers zeer veel genoemd probleem is juist dat van het gebrek aan *unity of command*.⁴⁰⁵ Dallaire was niet in staat de hem beschikbaar gestelde nationale contingenten als een homogene groep aan te sturen.⁴⁰⁶ Niet alleen had hij te maken met een taalbarrière, ook het trainingsniveau, kwaliteit van de uitrusting en de mate waarin de contingenten onder controle stonden van hun nationale overheden droegen bij aan de problemen bij het aansturen van de VN troepenmacht.⁴⁰⁷ In veel gevallen werd een order van Dallaire genegeerd, werd er tegen geprotesteerd of werd het eerst gecheckt met het thuisland voordat het werd uitgevoerd.⁴⁰⁸ Ook werd de beslissingsbevoegdheid van Dallaire op meerdere momenten ondermijnd door directieven van het VN secretariaat in New York, waarbij hem werd verboden op een zeker moment beslissingen te nemen over tactische aangelegenheden.⁴⁰⁹ De structuur waarin de operatie plaatsvond veroorzaakte dus gedeeltelijk de vertalingsproblematiek waar Dallaire mee kampte. Dit werd versterkt door het ingrijpen in tactische aangelegenheden door instanties die zich theoretisch zouden moeten beperken tot strategische leiding.

Het probleem dat Dallaire noemt over de inmenging van nationale aansturing van contingenten wordt ook door Clark erkend.⁴¹⁰ De dubbelfunctie van Clark met de NAVO aan de ene kant en het Ministerie van Defensie aan de andere kant maakte de relatie zo mogelijk nog gecompliceerder.⁴¹¹ Deze relatie is omschreven in de volgende paragraaf over de tegenstellingen tussen de Ministeries van Buitenlandse Zaken en Defensie.

Sanchez noemt dezelfde problemen. De nationale contingenten staan onder controle van hun eigen legerleiding.⁴¹² In Irak was met name de relatie tussen het leger, de CPA en de regering in Washington problematisch. Het leger stond onder direct bevel van het ministerie van Defensie in Amerika en de CPA aanvankelijk ook.⁴¹³ De relatie tussen de CPA en het leger is volgens Sanchez echter nooit duidelijk vastgesteld.⁴¹⁴ Dit leidde een aantal keer tot het negeren van orders van de CPA door Sanchez. Toen de CPA onder leiding van de

⁴⁰⁵ *Unity of command* betekent eenheid van commandovoering. Hierbij staat één commandant aan het hoofd van zijn staf die gezamenlijk de eenheid aanvoert. In internationale missies staan nationale contingenten vaak nog onder bevel van hun eigen, nationale militaire staven.

⁴⁰⁶ Dallaire, *Shake hands with the devil*, 244, 273, 287, 294, 302, 323, 437.

⁴⁰⁷ Ibidem, 91, 178, 124, 273, 244, 287, 294, 302, 323, 437, 444.

⁴⁰⁸ Ibidem, 244, 273, 287, 302, 323.

⁴⁰⁹ Ibidem, 291.

⁴¹⁰ Clark, *Waging modern war*, 274, 275, 399.

⁴¹¹ Ibidem, XXVIII-XXIX.

⁴¹² Sanchez, *Wiser in battle*, 174.

⁴¹³ Ibidem, 170-174.

⁴¹⁴ Ibidem, 179.

National Security Council (NSC)⁴¹⁵ kwam te staan werd de relatie volgens Sanchez zo mogelijk nog onduidelijker.⁴¹⁶ Alle drie de bevelhebbers benadrukken de negatieve gevolgen van deze ontwikkeling en voornamelijk de onduidelijkheid die dit creëert bij de commandanten die verantwoordelijk zijn voor het afstemmen van militaire actie op de politieke doelen.

In de drie case studies is ook consequent sprake van micromanagement, hetzij door hoge ambtenaren of ministers of van hooggeplaatste militairen die zich eigenlijk niet met militair-operationele of tactische zaken bezig zouden moeten houden. Dallaire ondervindt in zijn aansturing van de militaire missie in Rwanda zeer veel hinder van de inmenging van het VN hoofdkwartier in militaire (tactische) zaken.⁴¹⁷

Ook Clark ondervindt hiervan hinder: 'Even within my U.S. chain of command, my subordinate component commanders were reporting to, and no doubt influenced by, members of a committee in Washington composed of the four Service Chiefs, the Chairman and the Vice Chairman of the Joint Chiefs of Staff. And because there was no pre-agreed strategy, unity of effort suffered.'⁴¹⁸ Interessant is wel dat Clark zelf ook opmerkt dat hij zich te veel met details bezig houdt, en zich in zekere zin zelf schuldig maakt aan micromanagement.⁴¹⁹

Sanchez, op zijn beurt, ondervindt vooral veel hinder van het micromanagement van de Minister van Defensie, Donald Rumsfeld.⁴²⁰ Ook de CPA bemoeide zich volgens Sanchez met de aansturing van de militairen.⁴²¹ Hij heeft het over de gevaarlijke verschuiving van 'civil control over the military' naar 'civil command over the military.'⁴²²

Dit laatste is een cruciaal gegeven in de vertalingsproblematiek zoals die door de militairen wordt ervaren. De relatie tussen de instanties die de politieke doelen vaststellen, hier simpelweg gedefinieerd als de politiek maar in de praktijk vaak een groep politieke actoren, en de militaire uitvoerende instanties, is verstoord. Dit is niet alleen het geval in de commandovoering. Zoals eerder bleek is ook bij het bepalen van de doelen door de politiek te weinig begrip van de mogelijkheden die het gebruik van militaire middelen bieden. In veel gevallen worden ook de beperkingen ervan onder- of overschat. De politiek reageert op militaire moeilijkheden, zoals ook blijkt uit de bovenstaande uitspraak van Sanchez, door de directe controle te intensifiëren in plaats van een betere samenwerking aan te gaan. Deze

⁴¹⁵ Ibidem, 285.

⁴¹⁶ Ibidem, 285-286.

⁴¹⁷ Dallaire, *Shake hands with the devil*, 291.

⁴¹⁸ Clark, *Waging modern war*, 424.

⁴¹⁹ Ibidem, 245.

⁴²⁰ Sanchez, *Wiser in battle*, 140, 146-148, 167-168, 171-172, 203-205, 454-455.

⁴²¹ Ibidem, xi-xiii, 5-6, 179, 180.

⁴²² Ibidem, xiii, 178.

ontwikkeling beperkt zich niet tot operaties in coalitie- of alliantieverband waarbij de afzonderlijke belangen van lidstaten de algehele cohesie, effectiviteit en vertalingsproblematiek beïnvloeden, maar manifesteert zich ook direct tussen de verschillende departementen op nationaal niveau die betrokken zijn bij het sturen van geweldsmiddelen en diplomatie in conflicten.

3.2.5 Tegenstellingen tussen Ministeries van Defensie en Buitenlandse Zaken

Dallaire, Clark en Sanchez ervaren alle drie de interdepartementale strijd tussen de ministeries van Defensie en Buitenlandse Zaken als een probleem. Bij Dallaire speelde het probleem met name tijdens het toewijzen van troepen en materieel aan UNAMIR door de Canadese overheid: ‘ (...) the bureaucrats in the departments of Foreign Affairs and National Defence were having a turf war. Defense supported a contingent for Rwanda (...) but Foreign Affairs opposed a contingent because it was in the process of reorienting Canada’s diplomatic attentions toward eastern Europe and the Balkans and away from Africa (...) and since it is the lead department, it won the battle.’⁴²³

Clark had te maken met een soortgelijk conflict tussen beide ministeries. Buitenlandse Zaken gebruikte de capaciteiten van Defensie om hun internationale diplomatie kracht bij te zetten en Defensie probeerde juist uit alle macht hun middelen te reserveren voor het uitvoeren van gevechtsoperaties pur-sang.⁴²⁴ Deze nationale tegenstelling werd volgens Clark ook uitgespeeld binnen de NAVO, waar beide partijen een eigen positie in de organisatie hadden.⁴²⁵ Aangezien het ministerie van Buitenlandse Zaken vertegenwoordigd was in de Noord-Atlantische Raad, en Defensie in het ondergeschikte, adviserende militaire comité, had het eerstgenoemde ministerie het laatste woord⁴²⁶, net als bij Dallaire het geval was. Dit veroorzaakte moeilijkheden omdat Buitenlandse Zaken volgens Clark meer belang hechtte aan NAVO dan dat Defensie dit deed.⁴²⁷ Tegelijkertijd stond Clark echter ook nog onder direct bevel van en in direct contact met zijn eigen Ministerie van Defensie. Dit leidde tot verwarring over de te volgen koers, waardoor Clark naar eigen zeggen vaak op zichzelf was aangewezen: ‘I was torn between the guidance and perspective I gained from NATO, heavily

⁴²³ Dallaire, *Shake hands with the devil*, 85.

⁴²⁴ Clark, *Waging modern war*, XXVIII.

⁴²⁵ Ibidem, XXIX.

⁴²⁶ Ibidem, XXIX.

⁴²⁷ Ibidem, XXIX.

influenced by the Department of State and the White House, and what I would hear in my U.S. military chain reporting to the Pentagon.’⁴²⁸

Sanchez kampte met dezelfde onduidelijkheden, met name in zijn relatie als commandant van de coalitietroepen met de CPA. Nog voordat de oorlog begon was er volgens Sanchez een strijd ontstaan tussen het Ministerie van Buitenlandse Zaken en Defensie: ‘(...) there had been a major philosophical and turf battle between the Departments of State and Defense regarding who was going to be responsible for all aspects of the war.’⁴²⁹ Ondanks zeer grondig onderzoek van het ministerie van Buitenlandse Zaken over post-interventie wederopbouw gaf President Bush het bevel om alle aspecten van *phase IV operations* in handen te geven van de ORHA onder leiding van het ministerie van Defensie.⁴³⁰ Hiermee werd het ministerie van Buitenlandse Zaken volledig buitenspel gezet.⁴³¹ Niet lang na de installatie van de ORHA in Irak werd het hoofd van de organisatie, Jay Garner, vervangen door Jerry Bremer die aan het hoofd zou komen te staan van de CPA, de vervanger van de ORHA.⁴³² De strijd tussen en binnen de onderdelen van de regering in Washington belemmerde het functioneren van militaire en civiele initiatieven: ‘In Washington, there were never-ending arguments over the implementation of policy.’⁴³³ De strijd tussen de ministeries heeft Sanchez gedurende zijn gehele periode als bevelhebber in Irak ernstig parten gespeeld.

De tegenstellingen tussen de ministeries wijzen op een gebrek aan wederzijds begrip. Toen Clark tijdens de Kosovo crisis, in de ogen van zijn eigen bevelhebbers, een beleid volgde dat meer in lijn was met het Department of State en de NAVO dan met het ministerie van Defensie, merkte hij een geleidelijke vermindering van de steun vanuit de eigen gelederen. Dallaire en Sanchez hebben hun beslissingen ook constant moeten verdedigen, zowel richting hun militaire bevelhebbers als hun politieke meerderen. Deze relatie speelt de vertalingsproblematiek in de kaart. Niet alleen is het onduidelijk wie de richting bepaalt, ook is onduidelijk op welke manier en met welke middelen moet worden gewerkt onder wiens supervisie. Het leidt tot defensieve inzet van militaire middelen in een omgeving die juist een proactieve houding vereist: een argument dat hier niet voor het eerst ter tafel gebracht wordt door de bevelhebbers.

⁴²⁸ Ibidem.

⁴²⁹ Sanchez, *Wiser in battle*, 171.

⁴³⁰ Ibidem, 172.

⁴³¹ Ibidem.

⁴³² Ibidem.

⁴³³ Ibidem.

3.2.6 Tekorten

Zoals gezegd leidden gebrek aan politieke wil, uiteenlopende belangen en deels ook de vertroebelde commandovoering tot een slechte afstemming van beschikbare middelen op de te behalen doelen. Een probleem dat Dallaire, Clark en Sanchez daarnaast allen noemen is het gebrek aan voldoende manschappen en/of materieel. In Rwanda was eigenlijk gebrek aan vrijwel alles wat nodig was om een effectieve militaire operatie uit te voeren. Dit varieerde van voertuigen en manschappen tot de meest rudimentaire benodigdheden zoals voedsel, water en benzine. In sommige gevallen kreeg Dallaire wel toezeggingen van de VN, maar omdat de VN voor manschappen en materieel volledig afhankelijk was van de lidstaten werd er geen gevolg gegeven aan deze beloftes. Dit is een van de meest terugkerende problemen die Dallaire noemt en die gedurende de gehele missie het werk in ernstige mate belemmerden.⁴³⁴ In veel gevallen werden uiteindelijk door landen als Bangladesh, Kenia en Tunesië troepen toegezegd. Deze troepen waren slecht getraind, slecht uitgerust en waren voor beide zaken volledig afhankelijk van de VN: ‘The slowly growing list of countries who were prepared to commit to a Rwandan mission came from a new generation of troop-contributing nations, who had large and untapped pools of soldiers but who were nearly completely deficient in *matériel*, sustainability and training specific to complex conflicts and vast humanitarian catastrophes.’⁴³⁵ Dit bracht enorme problemen met zich mee vanwege de reeds aanwezige tekortkomingen in voorzieningen, manschappen en materieel.

Tekorten worden ook door Clark genoemd als belemmerende factor, maar zijn wel van een andere orde van grootte dan die van Dallaire in Rwanda. Het gaat hierbij om de pogingen van Clark om goedkeuring te krijgen voor de inzet van het Amerikaanse vliegdekschip de *Theodore Roosevelt*, gevechtshelikopters (Apaches), het *army tactical missile system*⁴³⁶ en meer vliegtuigen om bombardementen uit te voeren.⁴³⁷ Clark: ‘I continually argued for more resources and systems (...) Secretary Cohen (...) repeatedly assured that I would be given what I thought was necessary. But the reality was somewhat different.’⁴³⁸

Sanchez klaagt in Irak vooral over het gebrek aan manschappen. Met name in de periode die volgde op de voornaamste gevechtshandelingen vond een terugtrekking plaats van militaire eenheden die juist cruciaal waren voor de handhaving van de orde en het verhelpen

⁴³⁴ Dallaire, *Shake hands with the devil*, 107, 124, 135, 177, 181, 203, 208, 219-220, 322, 391, 399, 444, 468-469, 478, 483.

⁴³⁵ Ibidem, 91.

⁴³⁶ ‘a long-range rocket fired from an MLRS (multiple launch rocket system)’. Clark, *Waging modern war*, XV.

⁴³⁷ Clark, *Waging modern war*, 227.

⁴³⁸ Ibidem, 451.

van de onrust die ontstond na de val van het regime van Saddam Hoessein: ‘the combination of increased fighting and rapid force drawdown resulted in rising casualty rates (...) every headquarters command above us shut down. Both CENTCOM and CFLCC left, and with them, every single capacity they possessed. The functional gaps were astounding.’⁴³⁹ Hoewel de terugtrekking van troepen werd teruggedraaid nadat generaal Abizaid CENTCOM overnam van generaal Franks moest Sanchez vaak slag leveren met het Ministerie van Defensie om genoeg troepen tot zijn beschikking te krijgen. Dat het Amerikaanse leger hier weinig aan kon doen wordt wel door Sanchez toegegeven: meer dan de helft van de totale Amerikaanse troepencapaciteit bevond zich onder zijn bevel in Irak⁴⁴⁰ en mede door de noodzakelijke periodieke aflossingen kon dit aantal niet naar boven worden bijgesteld.⁴⁴¹ Ook de *coalition provisional authority* (CPA)⁴⁴² kampte met een tekort aan personeel.⁴⁴³ Toen de zogenaamde *insurgency* zich explosief uitbreidde werden de tekorten volgens Sanchez pijnlijk zichtbaar: ‘ (...) the escalation of the insurgency confirmed that we were inadequate not only in terms of headquarters staff capabilities and our linkages to the CPA, but our ground forces were wholly lacking in sufficient armored protection, and we simply didn’t have enough armored humvees for our troops.’⁴⁴⁴

Dergelijke tekorten zouden in conventionele oorlogvoering al zeer nadelig zijn, maar vanwege het toegenomen belang van het militair-tactische niveau (om redenen die eerder besproken zijn) wordt de invloed van tekorten op de vertalingsproblematiek nadrukkelijk genoemd. Volgens de militairen voortkomend uit een scala aan factoren zoals het gebrek aan belangen en politieke wil, leiden tekorten tot het niet kunnen uitvoeren van taken die hen door de politiek gesteld zijn. De tactische omgeving is zeer complex geworden vanwege onder andere de vele nuances waarmee in *war amongst the people* moet worden omgesprongen met geweldsgebruik en de nadruk op niet-substantiële doelen als ‘de wil van de bevolking’. In sommige gevallen vereist dit grote aantallen militairen, in andere gevallen zeer specifiek materieel. De tekorten zijn in de behandelde case studies zeer bepalend geweest voor het verloop van het conflict. Volgens Dallaire en Sanchez hebben zij er mede toe geleid dat de strategische doelen niet behaald konden worden. In het geval van Clark was het vele malen moeilijker om de militaire inzet te blijven koppelen aan politieke doelen. Zijn vraag om inzet

⁴³⁹ Sanchez, *Wiser in battle*, 198.

⁴⁴⁰ Ibidem, 230.

⁴⁴¹ Ibidem.

⁴⁴² De CPA was de Amerikaanse instantie die tijdelijk belast was met het besturen van Irak, inclusief de organisatie van de wederopbouw en de democratisering.

⁴⁴³ Ibidem, 253.

⁴⁴⁴ Ibidem, 258.

van gevechtshelikopters werd niet gehonoreerd waardoor het bereiken van het doel van de luchtaanvallen, onder andere het beëindigen van de Servische terreur tegen de Kosovaarse bevolking, vele malen ingewikkelder werd. Ondertussen werd juist dit doel in toenemende mate van belang geacht door de politiek omdat het offensief tegen de Servische troepen was aangevangen op basis van humanitaire overwegingen. Het tekort dreigde hierdoor strategische implicaties tot gevolg te hebben. Deze zeer praktische factor die toch nadrukkelijk deel uitmaakt van de vertalingsproblematiek komt in de boeken van Dallaire, Clark en Sanchez zeer vaak naar voren. Omdat de eerder beschreven ontwikkelingen een grotere invloed hebben op de problematiek zijn deze eerder behandeld. Als de hier behandelde thema's echter op basis van frequentie zouden worden ingedeeld, was dit thema, samen met de angst voor slachtoffers, zeer zeker als eerste behandeld.

3.2.7 Gebrekkige training

Zowel Dallaire als Clark en Sanchez noemen ondermaatse training van militairen als een probleem dat de vertalingsproblematiek beïnvloedt. Dallaire had hierbij onder andere te maken met troepen die geleverd werden door lidstaten van de VN als Bangladesh, Kenia en Tunesië.⁴⁴⁵ Het ontbrak deze militairen volgens Dallaire aan elke vorm van basistraining⁴⁴⁶, laat staan dat deze troepen getraind waren om te kunnen opereren in complexe en vaak politiek beladen omstandigheden als in Rwanda.⁴⁴⁷ Dallaire heeft het herhaaldelijk over het gebrek aan training die militairen hebben gekregen voor dergelijke 'nieuwe missies'.⁴⁴⁸ Het Canadese leger zelf was volgens Dallaire niet goed genoeg getraind voor de nieuwe realiteit: 'We were still too ad hoc in our preparation of troops for deployment on ever more challenging missions. Much of our training was still focused on classic war-fighting, even though the conflicts we were sending troops into usually were not unfolding like classic wars.'⁴⁴⁹ Het ontbrak de militairen dus onder andere aan opleiding om de implicaties van hun acties in relatie tot politiek-strategische doelen te kunnen begrijpen. Ook zijn eigen training was niet toereikend, met name de noodzakelijke training om te opereren in politiek gevoelige omstandigheden: '(...) as far as politics was concerned, I was out of my milieu. (...) back

⁴⁴⁵ Dallaire, *Shake hands with the devil*, 124, 215, 444.

⁴⁴⁶ Ibidem, 91, 178, 124, 444.

⁴⁴⁷ Ibidem, 91, 444.

⁴⁴⁸ Ibidem, 44, 101, 124.

⁴⁴⁹ Ibidem, 44.

home, generals were kept as far away from Parliament Hill and politics as possible.’⁴⁵⁰ Dit is een cruciale uitspraak die benadrukt dat er van wederzijds begrip tussen de politiek en militairen geen sprake is. Het zijn twee werelden, die als het op toenadering tot elkaar aankomt nog in een zeer vroeg ontwikkelingsstadium verkeren. Op politiek-strategisch niveau, bij het opstellen van politieke doelen en de vertaling hiervan naar militaire actie vormt dit een zeer grote belemmering. Ook op militair-tactisch en operationeel niveau omschrijft deze situatie de voornaamste factor van de vertalingsproblematiek in de ogen van de militairen: door een gebrek aan militair bewustzijn bij de politiek, en de kloof tussen de militairen en de politici, ontstaat de situatie waarbij tactische successen veelal niet de gewenste politiek-strategische cohesie en uitwerking hebben, omdat bij het bepalen van de doelen geen rekening gehouden wordt met de mogelijkheden en beperkingen van een militair apparaat.

Clark heeft het wat training betreft ook over de moeilijkheden van het aanpassen aan een nieuwe werkelijkheid: ‘We had to learn to fight a new kind of war – while we were fighting it.’⁴⁵¹ Volgens hem, zoals ook werd opgemerkt door Dallaire, werd militaire inzet nog steeds gedomineerd door ‘koude oorlog denken’.⁴⁵² Om aan de nieuwe complexe eisen te kunnen voldoen moet de training van militairen zich volgens hem meer gaan richten op creatieve oplossingen en moet hiervoor de ruimte gegeven worden door de militaire leiding.⁴⁵³ Hier wordt juist de nadruk gelegd op een nieuw te creëren bewustzijn onder militairen en commandanten: dat van de noodzaak om verder te kijken dan het hun onmiddellijk gestelde militaire doel. De manier waarop het doel behaald wordt maakt meer dan ooit het verschil. Het zijn hier de militairen die het opereren in *war amongst the people*, in combinatie met het gebrekkige politieke begrip voor de militaire mogelijkheden en beperkingen, naar hun hand proberen te zetten door trainings- en inzettechnieken te wijzigen. Toch blijven de militairen wijzen op het grootste probleem, volgens hun veroorzaakt door de politiek; de vertalingsproblematiek wordt niet opgelost door tactische aanpassingen.

Gebrekkige training van troepen in Irak wordt ook door Sanchez meerdere keren genoemd.⁴⁵⁴ Zo wordt de gebrekkige training van de *military police* eenheden in de Abu-Graib gevangenis door Sanchez gezien als een van de oorzaken van de excessen die daar

⁴⁵⁰ Ibidem, 101.

⁴⁵¹ Clark, *Waging modern war*, 19.

⁴⁵² Ibidem, 459.

⁴⁵³ Ibidem.

⁴⁵⁴ Sanchez, *Wiser in battle*, , xiii, 30, 137, 141, 159, 207, 270, 291.

hebben plaatsgevonden.⁴⁵⁵ Sanchez wijt dit onder andere aan de tijdsdruk waaronder troepen werden klaargestoomd voor inzet in Irak⁴⁵⁶: ‘It was (...) clear that the Army did not have the force capacity to provide one-to-one replacement (...) Another reason the Army needed to delay was to allow more time to train the troops coming into Iraq. However (...) they were forced to shorten the training timelines for some reserve units.’⁴⁵⁷ Ook ziet hij binnen de training een hoog gehalte ‘koude oorlog denken’, net als Dallaire en Clark.⁴⁵⁸ Het inzetten van militairen met een gebrek aan training voor het complexe slagveld in Irak was een enorm risico volgens Sanchez.⁴⁵⁹ Naast de eerder genoemde implicaties van de vertalingsproblematiek vervreemde de manier waarop de militairen te werk gingen volgens hem de bevolking van de soldaten en leidde dit in veel gevallen tot een totale irrelevantie van tactische successen.

3.2.8 Strategie

Dallaire heeft het over een gebrek aan strategie, Clark over de problemen die de bestaande strategie van het Amerikaanse leger met zich meebracht en Sanchez over de invloed van verkeerde strategieën op militaire effectiviteit en de gevolgen van het lang heersende gebrek aan een eenduidige strategie.

Dallaire wijst in eerste instantie op het beperkte strategische belang van het conflict in Rwanda.⁴⁶⁰ Operaties met een groter strategisch belang waren reeds bezig in Somalië en de Balkan.⁴⁶¹ Daarnaast was strategie van de VN voor het conflict in Rwanda vrijwel afwezig: er was een discrepantie tussen de politiek-strategische doelen en de militair-strategische doelen.⁴⁶² Ten eerste waren de doelen niet duidelijk⁴⁶³, ten tweede was de samenwerking tussen de niveaus zo niet moeizaam dan wel volledig afwezig.⁴⁶⁴ Naast deze breuk in de niveaus noemt Dallaire ook nog een discrepantie tussen het militair-strategische niveau en het operationele niveau. Deze breuk werd onder andere veroorzaakt door eigenbelangen van de

⁴⁵⁵ Ibidem, 269-279.

⁴⁵⁶ Ibidem, xiii.

⁴⁵⁷ Ibidem, 291.

⁴⁵⁸ Ibidem, xii, 137, 141.

⁴⁵⁹ Ibidem, 159, 207.

⁴⁶⁰ Dallaire, *Shake hands with the devil*, 46, 55, 89.

⁴⁶¹ Ibidem, 55.

⁴⁶² Ibidem, 46, 54-55, 85.

⁴⁶³ Ibidem, 54-55.

⁴⁶⁴ Ibidem, 180, 229, 239, 246, 260, 264, 426-427.

troop contributing nations (TCNs)⁴⁶⁵ en de daaruit voortvloeiende directe controle van nationale overheden over hun uitgezonden militaire contingenten.⁴⁶⁶

Clark ondervond gedurende zijn periode als SACEUR en de crisis in Kosovo hinder van de *national military strategy* van de Verenigde Staten.⁴⁶⁷ Deze strategie was mede dankzij Clark tot stand gekomen en hield in dat Amerikaanse strijdkrachten in twee *major regional contingencies* (MRCs)⁴⁶⁸ tegelijkertijd moesten kunnen vechten. De nadruk werd hierbij gelegd op de regio's die het meest bedreigend waren en het meeste zouden vergen van de Amerikaanse strijdkrachten: Korea en de Perzische Golf.⁴⁶⁹ De nadruk op deze regio's zorgde voor tegenwerking binnen Defensie als er militair potentieel ingezet moest worden in een regio die niet deel uitmaakte van de twee MRCs, zoals de Balkan: '[it] would lead the military to resist political direction to employ forces elsewhere.'⁴⁷⁰ Gedurende de crisis leidde dit tot de situatie ' [where] there was no strategic consensus in Washington.'⁴⁷¹

In Irak is volgens Sanchez nooit sprake geweest van een eenduidige strategie. Het begon met de invasie van Irak. De beperkte mankracht die hierbij werd ingezet bleek niet in staat om de onlusten te controleren die na het verslaan van Saddams leger uitbraken.⁴⁷² De terugtrekking van nog meer troepen ondanks deze ontwikkeling droeg hier nog sterker aan bij en leidde volgens Sanchez tot onnodige slachtoffers onder Amerikaanse militairen.⁴⁷³ Sanchez wijst op het totale gebrek aan planning voor zogenaamde *phase IV operations*, de Amerikaanse term voor militaire operaties ter ondersteuning van wederopbouw en *nation building*.⁴⁷⁴ Het gebrek van een strategie zorgde voor inconsequente en ongecoördineerde pogingen van het leger en de CPA om vooruitgang te creëren.⁴⁷⁵ Militaire operaties zorgden hierdoor niet voor stabilisatie, maar veroorzaakten volgens Sanchez zelfs de burgeroorlog die in 2003 uitbrak.⁴⁷⁶ Concluderend schrijft hij: 'We must acknowledge that there was never a synchronized strategy to bring together all elements of power in Iraq.'⁴⁷⁷

Strategie wordt door Dallaire, Clark en Sanchez behandeld als een dynamisch concept dat bestaat uit verschillende onderdelen die goed moeten samenwerken. In hun behandeling

⁴⁶⁵ Landen die militairen leveren voor de internationale VN troepenmacht.

⁴⁶⁶ Dallaire, *Shake hands with the devil*, 244, 273, 287, 302, 323.

⁴⁶⁷ Clark, *Waging modern war*, 46-49, 71-72, 165, 313, 447, 454.

⁴⁶⁸ Ibidem, 46.

⁴⁶⁹ Ibidem, 46-49, 71.

⁴⁷⁰ Ibidem, 47.

⁴⁷¹ Ibidem, 439.

⁴⁷² Sanchez, *Wiser in battle*, 168-222.

⁴⁷³ Ibidem, 198.

⁴⁷⁴ Ibidem, 114, 169-171.

⁴⁷⁵ Ibidem, 172, 178-180.

⁴⁷⁶ Ibidem, 370.

⁴⁷⁷ Ibidem, 457.

van dit concept komt dan ook goed naar voren dat zij het bestaan van de vertalingsproblematiek erkennen. Zij schrijven het echter toe aan de thema's die in dit stuk, net als in de wetenschappelijke literatuur, afzonderlijk worden genoemd. Strategie is dan ook de paraplu waaronder alles valt. Uit bovenstaande wordt wel duidelijk dat in geen van de gevallen alle onderdelen zonder problemen met elkaar samenwerkten en dat de eerder genoemde moeizame convergentie van politiek en militaire werelden geldt voor het gehele spectrum van de beleidsniveaus. Dallaire, Clark en Sanchez benadrukken telkens opnieuw het belang van politiek bewustzijn van de mogelijkheden en beperkingen van het militaire apparaat. Alleen dan kan er sprake zijn van een succesvolle politieke strategie ondersteund met militaire middelen.

3.2.9 Militaire tactiek en operationele inzet

Op militair tactisch gebied zijn het vooral Dallaire en Sanchez die problemen onderscheiden. De troepen van Dallaire hadden grote moeite met het afstemmen van militaire inzet op de complexe situatie in Rwanda. Daarnaast was het niet altijd duidelijk wie er verantwoordelijk was voor een aanval. Vanwege een gebrek aan een duidelijk doel kon militair tactische inzet niet gericht worden en verzandde militaire inzet tot een verzameling van reactieve operaties. De structuur van het conflict en de manier waarop de tegenstander besloot te vechten worden door Dallaire genoemd als oorzaken voor de vertalingsproblematiek.

Sanchez ervoer in Irak hetzelfde. Opstandelingen gebruikten aanvankelijk *improvised explosive devices* (IED's) om troepen te raken maar al snel werden de aanslagen gecombineerd met hinderlagen waarbij ook op troepen geschoten werd.⁴⁷⁸ Ook werden de bommen krachtiger en ingewikkelder en begonnen de opstandelingen bommen te plaatsen op voertuigen, zogenaamde *vehicle borne improvised explosive devices* (VBIEDs).⁴⁷⁹ Opstandelingen waren hiernaast moeilijk te onderscheiden van de bevolking: 'The enemy force was so unstructured that we were unable to specifically identify objectives against which we could maneuver our forces.'⁴⁸⁰ Ook hier is de tegenstander in staat om de vertalingsproblematiek te beïnvloeden door de Westerse strijdkrachten niet de mogelijkheid te geven tot het richten van militaire actie op een duidelijk doel. Door de afwezigheid van een

⁴⁷⁸ Sanchez, *Wiser in battle*, 256.

⁴⁷⁹ Ibidem.

⁴⁸⁰ Ibidem, 257.

concreet doel wordt de mogelijkheid weggenomen om op een actieve manier de verwezenlijking van tactische, laat staan strategische doelen na te streven omdat de strijd wordt gedicteerd door de tegenstander. Ook deze factor draagt bij aan de vertalingsproblematiek op het militair tactische niveau. Ook blijkt hieruit dat de oorzaken van de vertalingsproblematiek niet alleen gezocht worden in de gebrekkige communicatie tussen de politiek en militairen. De structuur van *war amongst the people* en de structuur van de Westerse strijdkrachten botsen ook dusdanig met elkaar dat er een vertalingsproblematiek ontstaat, in dit geval dus vanaf de lagere beleidsniveaus met consequenties voor de politieke strategie.

3.3 Deelconclusie

Net als de wetenschappers noemen ook de in dit stuk behandelde militairen een grote verscheidenheid aan factoren die deel uitmaken van, invloed hebben op of bepalend zijn voor de vertalingsproblematiek. In dit hoofdstuk zijn alle factoren behandeld, in volgorde van prioriteit die hieraan door de militairen wordt toebedeeld. In deze deelconclusie zal niet worden stilgestaan bij de afzonderlijke factoren maar wordt stilgestaan bij de hoofdcomponent van de verklaringen voor de vertalingsproblematiek van de militairen.

In de boeken van Dallaire, Clark en Sanchez komt duidelijk naar voren dat de voornaamste verklaring voor de vertalingsproblematiek gezocht moet worden in de verstoorde communicatie tussen politieke leiding en het militaire apparaat. Hiermee volgen zij de conclusie van Rupert Smith die dit aspect ook reeds benadrukte. Het probleem van de vertalingsproblematiek ontstaat in de politiek als gevolg van een te beperkte kennis van de mogelijkheden en beperkingen van het militaire apparaat. Tegelijkertijd is de training van militairen niet toereikend om effectief te opereren in de complexe wereld van *war amongst the people* en te werken met de ingewikkelde politieke doelen die daar deel van uit maken. Hoewel de militairen zich bewust zijn van de noodzaak om training aan te passen om soldaten beter voor te bereiden op de complexe situaties waar ze in terecht zullen komen, ligt de oplossing van het probleem in hun ogen nadrukkelijk bij de politiek die meer militaire kennis moet betrekken bij het formuleren van doelen, hetzij politiek dan wel de vertaling ervan naar militaire doelen.

Er worden naast deze hoofdcomponent ook veel zaken genoemd die op andere manieren onderdeel uitmaken van de vertalingsproblematiek. Een aantal hiervan is nadrukkelijk militair-tactisch van aard. Ook hier volgen Dallaire, Clark en Sanchez de lijnen van het betoog van Rupert Smith, die aangeeft dat de structuur van *war amongst the people* een nieuwe manier van inzet van militaire middelen vereist, waarbij met een enorm scala aan complexiteiten rekening gehouden moet worden. Westerse krijgsmachten hebben hier, ook volgens de besproken militairen, nog geen antwoord op en dit verklaart de grote hoeveelheid subthema's die in dit hoofdstuk zijn behandeld.

4. Vergelijkende analyse

In de voorgaande hoofdstukken zijn de elementen behandeld die door de wetenschappers en militairen worden beschouwd als onderdelen van de vertalingsproblematiek. In dit hoofdstuk wordt gekeken of er verschillen bestaan tussen de elementen die de wetenschappers onderscheiden en de elementen die de militairen deel uit vinden maken van de problematiek. Deze vergelijking vindt op twee manieren plaats. Sommige elementen worden door zowel de wetenschappers als de militairen genoemd. In dit geval richt de analyse zich op verschillen in belang die door beide groepen aan het element wordt toegedicht, op verschillende manieren waarop de relatie van het element met de vertalingsproblematiek wordt omschreven of hoe het element zelf wordt omschreven. Er zijn ook elementen die slechts door één groep genoemd worden. Er is bij de vergelijking gebruik gemaakt van een thematische verdeling, die op basis van aflopende prioriteit is geordend. De indeling gaat uiteraard niet ten koste van nuanceverschillen.

4.1 Politiek-militaire dissonantie

Als de belangrijkste oorzaak van de vertalingsproblematiek wordt in zowel de wetenschappelijke literatuur als de militaire literatuur een onmacht van de politiek genoemd om doelen te stellen die in het algemeen, maar specifiek wat betreft de militaire component, haalbaar zijn. Hiermee bevestigen zowel de wetenschappers als de militairen het beeld van Rupert Smith dat in de inleiding behandeld werd. ‘De politiek’, zo zegt Clark, moet de beperkingen kennen van het militaire apparaat om de haalbaarheid van dit politiek einddoel te kunnen bepalen. Deze politiek-militaire dissonantie komt naar voren in de bespreking van meerdere elementen van de vertalingsproblematiek. Het gebrek aan een duidelijk politiek einddoel, bijvoorbeeld, wordt door zowel de militairen als door de wetenschappers genoemd als een van de oorzaken waardoor militairen in een vacuüm opereren. Dit heeft de onmacht om tactische successen te vertalen naar strategische successen tot gevolg. Het is duidelijk geworden dat zowel de wetenschappelijke literatuur als de militaire literatuur politieke factoren beschouwt als de crux van het probleem. Het belang dat beide groepen toedichten aan het gebrek aan politieke wil en politieke belangen is hier een ander bewijs van. Hoewel de aandacht voor dit probleem met name groot is in de wetenschappelijke literatuur wordt het

ook nadrukkelijk genoemd door de militairen als een factor die bijdroeg aan de problematische vertaling van de beschikbare militaire middelen naar strategische doelen. De enige militair die zijn missie als een succes beschouwt, Wesley Clark, dicht dit toe aan de politieke overtuiging waarmee de lidstaten van de NAVO het conflict aanpakten.

Toch zijn er wezenlijke verschillen te duiden in de analyse van de wetenschappers en de militairen over dit probleem. Waar de wetenschappers met name spreken over conceptuele problemen waar staten mee kampen die het stellen van haalbare en werkbare doelen onmogelijk maken, spreken de militairen voornamelijk over het gebrek aan militaire kennis bij de politiek. Volgens de militairen wordt de benodigde militaire expertise niet betrokken bij het bepalen van een politiek doel, laat staan de vertaling hiervan naar militaire doelen. Hiermee komen de wetenschap en militaire praktijkervaring elkaar wel tegen in die zin dat zij allebei de vertalingsproblematiek karakteriseren als een politiek probleem, maar beschouwen de wetenschappers de oorzaak van dat probleem als zwakheden en problemen die inherent zijn aan een democratie en zien de militairen juist een concreet probleem: politieke desinteresse of bewuste afscheiding van militaire inmenging in het opstellen van doelen. Hiermee is er wel bij beide sprake van politiek-militaire dissonantie, maar is men het niet eens over de politiek-strategische oorzaak van het probleem.

Het bewijs voor dit verschil in benadering van hetzelfde probleem wordt geleverd door het feit dat alleen in de militaire literatuur de meningsverschillen worden genoemd tussen het Ministerie van Defensie, het Ministerie van Buitenlandse Zaken en de regering over de inzet van krijgsmachten en hun invloed op de vertalingsproblematiek. Een goede samenwerking en overeenkomstige visie op het gebruik en sturing van de krijgsmacht is cruciaal om effectieve inzet te garanderen. Dallaire, Clark en Sanchez noemen alle drie de problemen die voortkwamen uit een enorm verschil in visie, aanpak en sturing van de verschillende departementen. Er is een structureel gebrek aan samenwerking tussen de departementen terwijl de militairen juist telkens opnieuw benadrukken dat de oplossing voor een conflict, en de effectieve inzet van militaire middelen hierin, bepaald wordt door politieke sturing. Volgens de drie bevelhebbers is er echter sprake van een neiging om aan de ene kant de militaire leiding van de krijgsmacht buitenspel te zetten bij de planning om vervolgens bij de uitvoering een zeer beperkend mandaat te verlenen en zogenaamd micromanagement toe te passen om zich ervan te verzekeren dat er geen fouten worden gemaakt. De beperkingen die hieruit voortkomen hebben een negatieve invloed op het functioneren van krijgsmachten en het mag dan ook opmerkelijk genoemd worden dat deze problemen niet terugkomen in de wetenschappelijke literatuur.

4.2 Strategie

Strategie kan gezien worden als de verzamelnaam voor alle politieke en militaire initiatieven die ondernomen worden om een einddoel te behalen. Er zijn overeenkomsten tussen de manier waarop de wetenschap en de militairen het belang van strategie benaderen. Edward Luttwak legt in zijn theorie de nadruk op harmonie tussen en binnen de beleidsniveaus, David Kilcullen ziet op zijn beurt een groot belang in het verkrijgen van de steun van de bevolking door deze veiligheid te verschaffen. Andere wetenschappers noemen het probleem van het gebrek aan het winnen van *hearts and minds* onder de bevolking. Overige verklaringen noemen het probleem van de misplaatste nadruk die er wordt gelegd op het zogenaamde 'Koude Oorlog denken'. Deze componenten komen ook terug in de militaire literatuur. De militairen beamen dat het zeer belangrijk is om de steun van de bevolking te verkrijgen. Dit is volgens hun een fundamenteel onderdeel van een strategie. Ook blijkt uit de analyse dat de militairen, al verwoorden zij het niet op dezelfde manier, zich bewust zijn van de problemen die ontstaan doordat zij niet langer in staat zijn een strategie te hanteren die uitgaat van de klassieke, conventionele oorlogvoering tussen staten. In dat geval was de militaire superioriteit van de Westerse staten veel bepalender geweest voor de uitkomst van het conflict. Clark en Sanchez zien allebei de voortdurende invloed van het 'Koude Oorlog denken' bij de aanvoerders die onder hun bevel staan.

Hoewel het belang van een goede strategie zowel in de wetenschappelijke als de militaire literatuur, zij het op verschillende manieren, genoemd wordt is er toch een verschil te duiden in het niveau van de analyse. In de wetenschappelijke literatuur wordt met name gekeken naar militaire strategie. Het gaat daarbij om het afstemmen van militaire middelen en methodes op een militair doel. Er wordt voorbij gegaan aan de extreme verwevenheid van de politieke totstandkoming van doelen met de rol die voor de militairen is weggelegd om die doelen te verwezenlijken. Zoals eerder gezegd beperken de wetenschappers zich tot het vaststellen van het probleem dat de politiek niet in staat lijkt goede doelen te stellen, maar isoleren zij de analyse van militaire problemen tot de puur militaire beleidsniveaus. Om deze reden ontbreekt de nadrukkelijke benoeming van het gebrek aan militaire invloed in de politiek die de militairen zien als de oorzaak van de vertalingsproblematiek. In de militaire literatuur wordt echter telkens de nadruk gelegd op de rol die de politiek speelt (of zou moeten spelen) in de totstandkoming van een allesomvattende strategie. De militairen noemen dus ook nadrukkelijk de relatie van militaire strategie met politieke strategie. Om deze reden

ligt de nadruk in de militaire literatuur meer op de noodzakelijke harmonie tussen alle beleidsniveaus waarbij de meeste nadruk eigenlijk gelegd wordt op de politieke aspecten. Opnieuw kunnen hier parallellen getrokken worden met het betoog van Rupert Smith. De militairen zitten nadrukkelijk op dezelfde golflengte als Smith als het aankomt op de rol die de politiek speelt in de vertalingsproblematiek. In dit opzicht blijft de analyse van de wetenschappers, zeker in de literatuur die zich nadrukkelijk buigt over 'strategie', geïsoleerd tot de afzonderlijke politieke en militaire wereld.

4.3 Multilaterale operaties, mandaten en ROE

Een groot gedeelte van de problemen die worden toegeschreven aan het opereren in coalitie of alliantieverband komen terug in zowel de wetenschappelijke als de militaire literatuur. De uiteenlopende belangen, zo beamen beide partijen, zorgen voor beperkende mandaten en ROE. Om bezorgdheid weg te nemen bij de lidstaten worden vaak concessies gedaan die leiden tot een beperkt mandaat waarbij de mogelijkheid van de militaire troepenmacht om ter plekke hun eigen beslissingen te maken wordt weggenomen. Ook ROE hebben vaak een defensief karakter omdat de lidstaten niet willen dat hun troepen onnodig risico lopen of dat er van ze wordt verlangd onder aanvoering van een internationale commandant in dienst van de alliantie of coalitie risicovolle offensieve operaties uit te voeren.

Deze angst heeft tevens tot gevolg dat er geen sprake is van *unity of command*. Ook dit probleem wordt door zowel de wetenschap als de militairen genoemd. Ten eerste bestaat een troepenmacht uit verschillende nationale contingenten waardoor problemen ontstaan met de communicatie. Ten tweede heeft elke contingent zijn eigen materieel, uitrusting, communicatiemiddelen, wapens en aanvoerlijnen. Ook zijn nationale contingenten vaak onderhevig aan aansturing van hun eigen nationale (politieke of militaire) leidinggevenden, ondanks het feit dat zij binnen de commandostructuur van de internationale organisatie (NAVO, EU, VN) onder bevel staan van de internationale commandant. Met name de flexibiliteit van troepenmachten, iets dat in toenemende mate van belang is in *war amongst the people*, gaat hierdoor verloren: het is niet langer mogelijk om snel tactische beslissingen te nemen.

Een coalitie, alliantie of internationaal samenwerkingsverband is hierdoor kwetsbaar. Tactische gebeurtenissen hebben een grote invloed gekregen op het politiek-strategische

niveau. Tegenstanders zijn zich bewust van deze zwakte en zijn hierdoor steeds beter in staat de politieke cohesie te bevechten. Deze kwetsbaarheid komt vaak terug, zowel in de wetenschappelijke als militaire literatuur.

De structuur waarin de operaties plaatsvonden veroorzaakte dus gedeeltelijk de vertalingsproblematiek. Eerder werd al duidelijk dat zowel wetenschappers als militairen de politiek onmacht om werkbare en duidelijke doelen te stellen benoemden als een van de voornaamste problemen in de vertalingsproblematiek. Bij het vaststellen van doelen in multilateraal verband, zo bevestigen beiden, treedt deze problematiek nog sterker op de voorgrond doordat er rekening gehouden wordt met sterk uiteenlopende en diverse meningen, voorkeuren en voorwaarden van afzonderlijke lidstaten. Dit wordt volgens zowel de wetenschappers als militairen versterkt door het ingrijpen in tactische aangelegenheden door instanties die zich theoretisch zouden moeten beperken tot strategische leiding. Alle drie de bevelhebbers benadrukken de negatieve gevolgen van deze ontwikkeling en voornamelijk de onduidelijkheid die dit creëert bij de commandanten die verantwoordelijk zijn voor het afstemmen van militaire actie op de politieke doelen. Ook in de wetenschappelijke literatuur wordt benadrukt dat deze ontwikkelingen een versterking van de vertalingsproblematiek tot gevolg hebben.

4.4 Media, technologie en publieke opinie

De invloed van de media, technologie en de publieke opinie wordt op elk niveau, op elk moment gevoeld en wordt in zowel de wetenschappelijke literatuur als in de militaire literatuur als een enorm complicerende factor gezien.

Het begint bij de invloed van zowel burgerslachtoffers als eigen slachtoffers op de publieke opinie in het thuisland. Deze kan dusdanig verstorende gevolgen hebben op de politiek dat de steun voor een operatie kan verdwijnen als sneeuw voor de zon. Dallaire, Clark en Sanchez worden vrijwel dagelijks geconfronteerd met deze werkelijkheid en ook in de wetenschappelijke literatuur is dit probleem niet weg te denken.

De steun voor de operatie in het thuisland en binnen een coalitie of alliantie is van wezenlijk belang en om die reden wordt aan de media ook veel belang gehecht, zowel door de wetenschappers als de militairen. De zichtbaarheid van de conflicten, en ook de mogelijkheid van tegenstanders om via de media schokkende beelden te communiceren naar de

wereldbevolking, geeft extra druk om fouten op het militair-tactische en operationele niveau tot een minimum te beperken. Het weerspiegelt de extreem complexe aard van de conflicten: aan de ene kant moeten de media ingezet worden omdat het gaat om het winnen van de wil van de lokale bevolking in het conflictgebied en om steun in het eigen land of landen van de coalitie of alliantie te verkrijgen en te behouden. Aan de andere kant worden de media ook gebruikt door de tegenstander om dezelfde redenen. Volgens zowel de wetenschappers als de militairen is de tegenstander vaak beter in staat gebruik te maken van de media vanwege hun kennis van de lokale situatie en vanwege het feit dat zij de strijd 'dirigeren'. Daarnaast hebben schokkende beelden altijd meer impact dan de berichten die Westerse staten hier tegenover stellen. Op dit vlak is de wetenschap analytisch verder gevorderd dan de militairen. De discussie over de *strategic narrative* komt alleen terug in de wetenschappelijke literatuur, maar wordt daar wel genoemd als een van de meest cruciale voorwaarden om tactische successen (letterlijk) te vertalen naar strategisch succes. De *strategic narrative* is in dit geval het uitgangspunt voor militaire acties. Van tevoren wordt bepaald of de doelen die de militairen gesteld zijn en de acties die gepland zijn om deze te behalen wel in lijn zijn met de *narrative*. In de praktijk is het nog zo dat achteraf wordt getracht de tactische militaire acties in een breed perspectief te plaatsen dat de inzet moet uitleggen en legitimeren. De wetenschappers en militairen zijn wel allebei de mening toegedaan dat de tegenstanders op dit moment beter in staat zijn om hun tactische successen in een strategisch kader te plaatsen. Volgens de wetenschappers dus onder andere vanwege hun superieure *strategic narrative*.

De zichtbaarheid zorgt ook voor een versterking van het probleem van de invloed van tactische gebeurtenissen op het politiek-strategische niveau. Hierin speelt ook technologie een rol. Door de combinatie van de toegenomen zichtbaarheid van conflicten, de ontwikkeling van communicatietechnologie en de afwezigheid van tolerantie voor militaire fouten zijn politici en hooggeplaatste militairen steeds vaker geneigd zich te bemoeien met tactische aangelegenheden. Ook dit probleem wordt door zowel de wetenschappers als de militairen herkend. Dit probleem manifesteert zich binnen de vertalingsproblematiek met name als een verstoring van de commandovoering. Hier wordt in de volgende paragraaf nader op ingegaan.

4.5 Militaire problemen

Binnen de categorie van de militaire problemen zijn zowel overeenkomsten als opmerkelijke verschillen te onderscheiden. Het gebrek aan manschappen en materieel wordt door zowel de

wetenschappelijke literatuur als door de militaire bevelhebbers genoemd als een probleem in *war amongst the people* en als onderdeel van de vertalingsproblematiek. Met name het gebrek aan troepen wordt hierbij consequent genoemd. In de wetenschappelijke literatuur wordt ook vaak gesproken over slechte toepasbaarheid van materieel. Modern materieel zou niet effectief ingezet kunnen worden in *war amongst the people* vanwege tactische problemen en met name de manier waarop de tegenstander zich aanpast aan hun militaire inferioriteit. Destructieve wapensystemen lenen zich niet voor oorlogvoering in een stedelijke omgeving of in situaties waarbij de strijd zich afspeelt tussen de burgerbevolking. Het effect hiervan op de vertalingsproblematiek laat zich vooral in de praktijk en op tactisch niveau voelen. Zowel de wetenschappers als de militairen erkennen dat hierdoor tactische overwinningen vaak ten koste gaan van het uiteindelijke doel van de operatie.

Een ander probleem dat zowel door de wetenschap als door de militairen wordt benadrukt is de gebrekkige training van militairen voor inzet in complexe conflicten. De training is volgens de wetenschappelijke literatuur en de militairen te veel gestoeld op doctrine uit de Koude Oorlog en niet aangepast aan de veeleisende omstandigheden in *war amongst the people*. Bij het bespreken van de gebrekkige training wordt alleen door de militairen genoemd dat zij nooit betrokken werden bij de politieke kanten van oorlogvoering maar dat hun opleiding zich beperkte tot het ontwikkelen van hun militaire competenties. Dit is een cruciaal aspect, zeker gezien het feit dat dit niet terugkomt in de wetenschappelijke literatuur. Het bevestigt de eerder besproken visie dat de wetenschap geneigd is conceptuele, politieke en militaire zaken als aparte entiteiten te behandelen, in plaats van de nadruk te leggen op de combinatie van factoren. Gebrekkige training wordt door Dallaire, Clark en Sanchez dus ook bedoeld als een gebrek aan begrip voor alle politieke subtiliteiten die inherent deel uitmaken van militaire operaties. Pas als een bevelhebber de politieke subtiliteiten van zijn missie doorgrondt is hij in staat om effectief gebruik te maken van de militaire middelen waarover hij beschikt en zal er minder sprake zijn van een vertalingsproblematiek.

5. Conclusie

In dit hoofdstuk kan het antwoord gegeven worden op de hoofdvraag *wat de voornaamste oorzaken zijn van de onmacht om militair-tactische overwinningen om te zetten in politiek-strategische successen in conflicten die behoren tot de categorie die Rupert Smith aanduidt als 'war amongst the people' in de periode van 1992 tot het heden en of er een verschil van inzicht te duiden is tussen de door wetenschappers onderscheiden oorzaken en de oorzaken die militairen benoemen?*

In de vergelijking tussen de wetenschappelijke en militaire literatuur vallen een aantal zaken op. Om te beginnen moet opgemerkt worden dat er weinig verschillen lijken te zijn tussen de wetenschappelijke en militaire literatuur wat betreft de oorzaken die zij noemen van de vertalingsproblematiek. Hoewel de analyse van de wetenschappelijke literatuur een thematische indeling heeft, en de militaire literatuur per prioriteit is geordend, lijken de elementen die door beiden genoemd worden redelijk overeen te komen. Ook blijkt dat de vertalingsproblematiek in de ogen van zowel de wetenschappers als de militairen met name voortkomt uit politieke problemen van uiteenlopende aard. Ook deze problemen worden door beide groepen genoemd. Het gebrek aan politieke wil, belangen, angst voor slachtoffers en de macht van de media en de publieke opinie zijn aan weerszijden van de schaal aanwezig.

Toch is gebleken dat er van een balans geen sprake is. De wetenschappelijke analyse lijkt politieke problemen en militaire problemen als twee verschillende zaken op te vatten. Dit komt duidelijk naar voren in de manier waarop strategie door de wetenschappelijke literatuur wordt behandeld. In plaats van het belang van de politiek in elk aspect van een strategie te benadrukken wordt strategie benaderd als iets puur militair. De militairen daarentegen laten geen kans ongemoeid om aan te geven dat de crux van de vertalingsproblematiek de politiek-militaire dissonantie is. Zo benoemen de militairen het probleem van het gebrek aan begrip voor politieke nuances onder militairen vanwege het feit dat politieke zaken geen onderdeel vormden van hun opleiding. Militairen zien de absolute noodzaak om politiek bewust te zijn echter als het bewijs van een gebrek aan militaire kennis van de politiek. Als de politiek in een eerder stadium meer militair advies zou inwinnen zouden er volgens de militairen veel minder politieke complicaties optreden bij de uitvoering van militaire operaties. De vertalingsproblematiek lijkt hiermee op een cruciaal punt toch niet te worden opgepakt door de wetenschap.

Er zijn echter ook conceptuele zaken die in de wetenschappelijk analyse aan de orde komen die in de militaire literatuur ontbreken, maar die wel juist de verwevenheid van meer dan alleen militaire of politieke factoren met de vertalingsproblematiek voorstaan. Een van die zaken is de *strategic narrative*. De discussie over dit onderwerp in de wetenschappelijke literatuur is volop gaande, en het is opmerkelijk dat deze discussie nog niet nadrukkelijk zijn weg heeft gevonden naar de militaire literatuur. De *narrative* incorporeert de noodzaak van legitimiteit, het werken met media, het besef dat elk conflict op een wereldwijd podium wordt uitgevochten en bijvoorbeeld het primaat van de onderbouwing van militaire actie en niet het belang van de militaire actie op zichzelf. Deze zaken worden als afzonderlijke factoren van de vertalingsproblematiek door zowel de wetenschappers als de militairen nadrukkelijk genoemd. Slechts in de wetenschappelijke literatuur wordt in dit verband echter gesproken over een *strategic narrative* die al deze componenten in zich verenigt. Het verdient dan ook aanbeveling om bij een eventuele poging om een brug te slaan tussen de werelden van de politiek en het militaire apparaat deze *narrative* te gebruiken als pijler.

Wat gebleken is uit de analyses van wetenschappers en militairen is dat in de praktijk in hedendaagse conflicten politiek en militaire zaken zeer nauw met elkaar verbonden zijn. Iedereen erkent dat militair-tactische ontwikkelingen een steeds directere relatie hebben met het politiek-strategische beleidsniveau. Ook blijkt dat ‘directer’ niet altijd synoniem is voor ‘beter’. Vooral in de militaire literatuur komt naar voren dat een goede relatie met de politiek noodzakelijk is om de vertalingsproblematiek te minimaliseren of te voorkomen. Dit moet echter niet resulteren in een directe controle van de politiek over tactische of operationele inzet van militaire middelen.

Deze ontwikkeling heeft tot gevolg dat de klassieke indeling in beleidsniveaus, van politiek-strategisch naar militair-technisch, steeds verder naar de marges wordt verdreven. De politiek zoekt directe invloed op het militair-tactische niveau, als antwoord op de toegenomen invloed van het militair-tactische niveau op de politieke strategie. Het verworden van de beleidsniveaus tot een grijs gebied is een problematische ontwikkeling. Hoewel er keer op keer wordt gewezen, zowel in de wetenschappelijke literatuur als door Dallaire, Clark en Sanchez, is binnen mijn onderzoek nog door niemand de conclusie getrokken dat dit het verdwijnen van de beleidsniveaus tot gevolg heeft. Het overslaan van de tussenliggende niveaus – het militair-strategische niveau en het operationele niveau - zorgt voor dusdanige verstoring van de vertaling van politiek beleid naar militaire praktijk en vice versa, dat de mogelijkheid op een goede uitkomst in *war amongst the people* bij voorbaat wordt verspeeld. De vertalingsproblematiek wordt in die zin gevormd en veroorzaakt juist door het verdwijnen

van de niveaus, totdat het punt bereikt wordt dat er niets meer vertaald wordt. De politiek stuurt de militairen dan niet langer aan, maar bestuurt ze. De oorzaak van de vertalingsproblematiek: er wordt niets vertaald.

Intussen wordt door de militairen wel bij elke mogelijkheid aangegeven dat een uitsluitend militaire oplossing van een conflict niet meer bestaat. Militaire inzet moet voorwaarden creëren die de politiek in staat stellen om een conflict te beëindigen. Dit betekent dat elke militaire actie ten dienste moet staan aan het politieke einddoel. In de ogen van de krijgsmachten moet er meer begrip komen voor de mogelijkheden en beperkingen van het gebruik van militair geweld. Omdat militairen op dit gebied de experts zijn moet hun mening zwaarder gaan wegen op de politieke markt waar wordt onderhandeld over de het wel of niet inzetten van krijgsmachten en de voorwaarden hiervoor. Zodra de keuze is gemaakt om militair in te grijpen moet voldaan worden aan de politieke vereisten, zoals een duidelijk einddoel, maar moet de krijgsmacht (of een troepenmacht van een coalitie of alliantie onder leiding van een internationale *force commander*) de ruimte krijgen om binnen het kader en in constante afstemming met de politiek en ten dienste van dat politieke einddoel, hun eigen lijnen uit te zetten.

Zoals ook Rupert Smith betoogde moet de politiek de militairen nadrukkelijker betrekken bij het proces dat leidt tot het stellen van doelen, die uiteindelijk ook vertaald zullen moeten worden naar militaire doelen. Pas als de politiek de noodzaak van deze toenadering erkent, en de militairen conceptuele zaken als een *strategic narrative* betrekken in de vorming van nieuwe doelen en beleid, zal de vertalingsproblematiek voor een belangrijk deel opgelost kunnen worden en daarmee een politiek-strategische overwinning niet langer (of in ieder geval veel minder) in de weg staan.

6. Literatuurlijst

- Arreguín-Toft, Ivan, 'How the Weak Win Wars. A theory of asymmetric conflict', *International Security*, Vol. 26, Nr. 1 (2001) 93-128.
- Arreguín-Toft, Ivan, Interview van de Nieman Foundation for Journalism at Harvard University, op <http://www.niemanwatchdog.org/index.cfm?fuseaction=background.view&backgroundid=00163&stoplayout=true&print=true>. Bezocht 20-7-2009.
- Ashdown, Paddy, *Peace stabilisation: the lessons from Bosnia and Herzegovina* (London 2003).
- Baylis, John, James Wirtz, Eliot Cohen en Colin S. Gray, *Strategy in the contemporary world. An introduction to strategic studies* (Oxford 2002).
- Betts, Richard K., 'What will it take to deter the United States', *Parameters*, Vol. 24, Nr. 4 (1995) 70-79.
- Bosch, J. M. J. en G. Teitler, 'Strategisch kader' in: E. Muller (red.), *Krijgsmacht. Studies over de organisatie en het optreden* (Alphen aan de Rijn 2004) 607-627.
- Brocades Zaalberg, Thijs W., *Soldiers and civil power. Supporting or substituting civil authorities in modern peace operations* (Amsterdam 2006) 291.
- Burton, Brian en John Nagl, 'Learning as we go: the US army adapts to counterinsurgency in Iraq, July 2004-December 2006', *Small Wars & Insurgencies*, Vol. 19, Nr. 3 (2008) 303-327.
- Byman, Daniel en Matthew Waxman, *The dynamics of coercion: American foreign policy and the limits of military might* (Cambridge 2002).
- Byman, Daniel, Matthew C. Waxman en Eric Victor Larson, *Air power as a coercive instrument* (RAND, Santa Monica 1999).

- Casey, Winter, 'Lawmaker wary of progress in defense IT transformation', *national journal's technology*, 4-6-2006 op <http://www.govexec.com/dailyfed/0406/040606tdpm1.htm>. Bezocht 20-7-2009.
- Clark, Wesley, *Waging modern war: Bosnia, Kosovo and the future of combat* (Cambridge 2001).
- Clarke, Michael, 'War in the international order', *International affairs*, Vol. 77, Nr. 3 (2000) 663-671.
- Cohen, Eliot, e.a., 'Principles, imperatives, and paradoxes of counterinsurgency', *Military Review* (March/April 2006) 49-53.
- Conetta, Carl, 'Strange victory: a critical appraisal of operation enduring freedom and the Afghanistan war', research monograph # 6, 30-1-2002, project on defense alternatives (PDA) commonwealth institute, Cambridge, Massachusetts op <http://www.comw.org/pda/0201strangevic.pdf>. Bezocht 20-7-2009.
- Coolen, G. L., en G. F. Walgemoed, 'Juridisch kader krijgsmacht' in: E. Muller (red.), *Krijgsmacht. Studies over de organisatie en het optreden* (Alphen aan de Rijn 2004) 179-197.
- Cordesman, Anthony H., *The lessons and non-lessons of the air and missile campaign in Kosovo* (Washington 2000) op <http://csis.org/files/media/csis/pubs/kosovolessons-full.pdf>. Bezocht 20-7-2009.
- Dallaire, Romeo A., *Shake hands with the devil: the failure of humanity in Rwanda* (Londen 2004).
- Dobbins, James e.a., *America's role in nation-building from germany to Iraq* (RAND, Santa Monica 2003).

- Duyvesteyn, Isabelle, 'Exploring the utility of force: some conclusions', *Small Wars & Insurgencies*, Vol. 19, Nr. 3 (2008) 423-443.
- Egnell, Robert, 'Between reluctance and necessity: the utility of armed force in humanitarian and development operations', *Small Wars & Insurgencies*, Vol. 19, Nr. 3 (2008) 397-422.
- Evans, Gareth, *Cooperating for Peace: The Global Agenda for the 1990s and Beyond* (St. Leonards 1993).
- Freedman, Lawrence, *The Transformation of Strategic Affairs* (IISS, London 2006).
- Fry, Robert, 'Expeditionary Operations in the Modern Era', *RUSI Journal*, Vol. 150, Nr. 6 (December 2005) 60–63.
- Garden, Timothy, 'Air power: theory and practice' in: John Baylis e.a., *Strategy in the contemporary world* (Oxford 2002) 137-157.
- Gelpi, Christopher, Peter D. Feaver en Jason Reifler, 'Success matters: casualty sensitivity and the war in Iraq', *Internationaional Security*, Vol. 30, Nr. 3 (2005) 7-46.
- George, Alexander en William E. Simons (ed.), *The limits of coercive diplomacy* (Boulder 1994).
- Glenn, Russell W., e.a., "People make the city," executive summary. *Joint urban operations observations and insights from Afghanistan and Iraq* (RAND, Santa Monica 2007).
- de Graaff, Bob, 'The wars in former Yugoslavia in the 1990s. Bringing the state back in' in: Isabelle Duyvesteyn en Jan Angstrom (ed.), *Rethinking the Nature of War* (New York 2005) 159-176.
- Gray, Colin S., *Irregular Enemies and the essence of strategy: can the American way of war adapt?* (Carlisle 2006).

- Hahn II, Robert F. en Bonnie Jezior, 'Urban warfare and the urban warfighter of 2025', *Parameters* (Summer 1999) 74-86.
- Hammes, Thomas X., 'Insurgency: modern warfare evolves into a fourth generation', *Strategic Forum*, Nr. 214 (2005) 1-8.
- Hampson, Fen, *Nurturing Peace: Why Peace Settlements Succeed or Fail* (Washington DC 1996).
- Human rights watch rapport, *Off target. The conduct of the war and civilian casualties in Iraq* (New York 2003) op <http://www.hrw.org/en/node/12207/section/2>. Bezocht 20-7-2009.
- Hussain, Raja G., 'The impact of collateral damage on the Taliban insurgency' op http://www.au.af.mil/info-ops/iosphere/08fall/iosphere_fall08_hussain.pdf. Bezocht 20-7-2009.
- Inbar, Efraim (ed.), *Democracies and Small Wars* (Portland 2003).
- Independent inquiry, Report of the independent requiry into the actions of the United Nations during the 1994 genocide in Rwanda, UN doc. S/1999/1257, 16-12-1999.
- Jones, Seth G., *Counterinsurgency in Afghanistan* (RAND, Santa Monica 2008).
- Kilcullen, David, *The accidental guerilla. Fighting small wars in the midst of a big one* (Londen 2009).
- Kiszely, John, 'Post-Modern Challenges for Modern Warriors', *The shrivenham papers*, Nr. 5 (2007) op <http://www.comw.org/rma/fulltext/0712kiszely.pdf>. Bezocht 20-7-2009.
- Klep, Christ en Richard van Gils, *Van Korea tot Kosovo. De Nederlandse militaire deelname aan vredesoperaties sinds 1945* (Den Haag 2000).
- Kuhn, Thomas S., *The structure of scientific revolutions* (Chicago 1964).

Kurth Cronin, Audrey, 'Cyber-mobilization: the new levée en masse', *Parameters* (Summer 2006) 77-87.

Kurth, James, 'Humanitarian intervention after Iraq. Legal ideas vs. military realities', *Orbis* (Winter 2006) 87-101.

Larsdotter, Kersti, 'New wars, old warfare? Comparing US tactics in Vietnam and Afghanistan' in: Isabelle Duyvesteyn en Jan Angstrom (ed.), *Rethinking the Nature of War* (New York 2005) 135-158.

van der Lijn, Jair, *If only there were a blueprint. Factors for success and failure of UN peace-building operations* (2009) op <http://www.clingendael.nl/cscp/staff/publications.html?id=397>. Bezocht 29-7-2009.

Luttwak, Edward N., *Strategy. The logic of war and peace. Revised and enlarged edition* (Londen 2001).

Mack, Andrew, 'Why Big Nations Lose Small Wars: The Politics of Asymmetric Conflict' *World Politics*, Vol. 27 Nr. 2 (1975) 175-200.

Mackinlay, John, 'International operations to contain violence in a complex emergency' in: Isabelle Duyvesteyn en Jan Angstrom (ed.), *Rethinking the Nature of War* (New York 2005) 177-190.

Merom, Gil, *How Democracies Lose Small Wars: state, society and the failure of France in Algeria, Israel in Lebanon and the US in Vietnam* (New York 2003).

Mockaitis, Thomas R., *The Iraq war: learning from the past, adapting to the present and planning for the future* (Carlisle 2007).

Nolte, William, 'Operation Iraqi freedom and the challenge to intelligence. Keeping pace with the revolution in military affairs', *Studies in intelligence*, Vol. 48, Nr. 1 (2004) 1-10.

- Pape, Robert A., *Dying to Win: The Strategic Logic of Suicide Terrorism* (New York 2005).
- Paris, Roland, 'Broadening the study of peace operations', *International Studies Review*, Vol. 2, Nr. 3 (2000) 27-44.
- Payne, Kenneth, 'Waging communication war', *Parameters* (Summer 2008) 37-51.
- Pushkina, Darya, 'Towards successful peace-keeping. Remembering Croatia', *Cooperation and Conflict*, Vol. 39, Nr. 4 (2004) 393-415.
- Record, Jeffrey, *Why Insurgencies Win* (Washington 2007).
- Robichaud, Carl, 'Remember Afghanistan? A glass half Full, on the Titanic', *World Policy Journal*, Vol. 13, Nr. 1 (2006) op <http://www.worldpolicy.org/journal/articles/wpj06-2/robichaud.html>. Bezocht 19-7-2009.
- Ronfeldt, David en John Arquilla, *Networks and Netwars: The Future of Terror, Crime, and Militancy* (RAND, Santa Monica 2001).
- Sanchez, Ricardo S., *Wiser in battle: a soldier's story* (New York 2008).
- Sandee, R. H. en P. W. W. Wijninga, 'Lessen uit recente operaties' in: E. Muller (red.), *Krijgsmacht. Studies over de organisatie en het optreden* (Alphen aan de Rijn 2004) 715-740.
- Schmidl, Erwin A., 'Into the twenty-first century: some thoughts on interventions and peace operations', *Small Wars and Insurgencies*, Vol. 15, Nr. 2 (2004) 201-205.
- Secretary-General, Report of the Secretary-General pursuant to General Assembly Resolution 53/35: The fall of Srebrenica, UN doc. A/54/549, 15-11-1999.
- Seybolt, Taylor B., *Humanitarian military intervention. The conditions for success and failure* (Oxford 2007).

Smith, Joshua G., 'The responsibility to reflect. Learning lessons from past humanitarian military interventions', *Journal of Humanitarian Assistance* (March 2006) op <http://jha.ac/articles/a186.pdf>. Bezocht 18-9-2009.

Smith, Rupert, *The Utility of Force. The art of war in the modern world* (Londen 2005).

Sullivan, Patricia L., 'War Aims and War outcomes. Why powerful states lose limited wars', *Journal of Conflict Resolution*, Vol. 51, Nr. 3 (2007) 496-524.

Thornton, Rod, 'The way forward', *Contemporary Security Policy*, Vol. 28, Nr. 1 (2007) 212-219.

Vego, Milan N., 'Operational command and control in the information age', *Joint force quarterly*, Nr. 35, 100-107.

Vickers, Michael J. en Robert C. Martinage, *The revolution in war* (Washington 2004) op <http://www.csbaonline.org/4Publications/Archive/R.20041201.RevInWar/R.20041201.RevInWar.pdf>. Bezocht 20-7-2009.

VN document, 'Briefing of the Security Council, 7 March 2003: Oral introduction of the 12th quarterly report of UNMOVIC, Executive Chairman Dr. Hans Blix' op http://www.un.org/Depts/unmovic/new/pages/security_council_briefings.asp#9. Bezocht 5-8-2009.

VN document, Peacekeeping Best Practices Section Division of Policy, Evaluation and Training, Department of Peacekeeping Operations, United Nations Secretariat, *United Nations peacekeeping operations. Principles and Guidelines* (18-1-2008).

Walter, Barbara, 'Designing Transitions from Civil War: Demobilization, Democratization, and Commitments to Peace', *International Security*, Vol. 24, Nr. 1 (1999) 127-155.

Watts, Barry D., *Six decades of guided munitions and battle networks: progress and prospects* (Washington 2007) op

http://www.csbaonline.org/4Publications/PubLibrary/R.20070301.Six_Decades_of_Gui/R.20070301.Six_Decades_of_Gui.pdf. Bezocht 20-7-2009.

Wheeler, Nicolas J., 'Humanitarian intervention and world politics' in: John Baylis en Steve Smith (ed.), *The globalization of world politics* (Oxford 1997) 470-493.

de Wijk, Rob, *The art of military coercion. Why the West's military superiority scarcely matters* (Amsterdam 2005).

Younassi, Obaid, e.a., *Is weapons system cost growth increasing? A quantitative assessment of completed and ongoing programs* (RAND, Santa Monica 2007).

Websites

International Crisis Group document, 'Conflict history: Iraq' op http://www.crisisgroup.org/home/index.cfm?action=conflict_search&l=1&t=1&c_country=51. Bezocht 5-8-2009.

Floris van Straaten, 'Nu zijn Britten geschokt door Afghanistan', *NRC handelsblad* 13 juli 2009 op http://www.nrc.nl/buitenland/article2299168.ece/Nuacute_zijn_Britten_geschokt_door_Afghanistan. Bezocht 19-7-2009.

Kilcullen, David, *Counterinsurgency redux* (cursief in origineel). <http://smallwarsjournal.com/documents/kilcullen1.pdf>. Bezocht 10-9-2009.

NAVO missies in Bosnië. <http://www.nato.int/Ifor/gfa/gfa-an1a.htm> en <http://www.nato.int/SFOR/organisation/mission.htm>. Bezocht 4-6-2009.

NAVO structuur op <http://www.nato.int/cps/en/natolive/structure.htm>. Bezocht 5-8-2009.

Nederlandse *Defensie* *Doctrine* op
http://www.defensie.nl/onderwerpen/beleid_en_financien/defensie_doctrine. Bezocht
15-1-2009.

SIPRI Multilateral Peace Operations Database. <http://www.sipri.org/databases/pko>. Bezocht
4-6-2009.

State of the Union Address of the President to the joint session of Congress, 28-1-2003 op
[http://www.c-
span.org/executive/transcript.asp?cat=current_event&code=bush_admin&year=2003](http://www.c-span.org/executive/transcript.asp?cat=current_event&code=bush_admin&year=2003).
Bezocht 5-8-2009.

Statistisch model op
[http://www.niemanwatchdog.org/index.cfm?fuseaction=background.view&backgroun
did=00163&stoplayout=true&print=true](http://www.niemanwatchdog.org/index.cfm?fuseaction=background.view&backgrounddid=00163&stoplayout=true&print=true). Bezocht 20-7-2009.

VN operaties in Bosnië. http://www.un.org/Depts/dpko/dpko/co_mission/unprofor.htm en
<http://www.un.org/Depts/dpko/missions/unmibh/mandate.html>. Bezocht 4-6-2009.

VN operatie in Congo. <http://www.un.org/depts/dpko/missions/monuc/index.html>. Bezocht 4-
6-2009.

VN missie in Kosovo. <http://www.unmikonline.org/intro.htm>. Bezocht 4-6-2009.

VN operaties in Rwanda. http://www.un.org/Depts/dpko/dpko/co_mission/unamir.htm.
Bezocht 4-6-2009.

VN operaties in Somalië. <http://www.un.org/Depts/DPKO/Missions/unosomi.htm>. Bezocht 4-
6-2009.